

คู่มือ

การผลิตและพัฒนาคุณภาพครู ในศตวรรษที่ 21

สุทัศน์ นาคจั่น
อรนุช มั่งมีสุขศิริ
ก๊ิก ดอนสำราญ

เอกสารประกอบรายงานวิจัยชุดโครงการ
“รูปแบบการผลิตและพัฒนาคุณภาพครูในศตวรรษที่ 21”

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
พ.ศ.2560

คำนำ

คู่มือการผลิตและพัฒนาคุณภาพครูในศตวรรษที่ 21 เป็นส่วนหนึ่งของรายงานวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยมุ่งเป้าของสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ภายใต้การบริหารงานวิจัยโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ชุดโครงการรูปแบบการผลิตและพัฒนาคุณภาพครูในศตวรรษที่ 21 ดำเนินการโดยคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นองค์กรที่ปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 ในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพครูของประเทศไทยเรานั้นตั้งอยู่ในบริบท ความต้องการและความเป็นไปได้ของระบบการผลิตและการพัฒนาครูของสถาบันและหน่วยงานผู้ใช้ครูภายในประเทศเป็นสำคัญ แต่เมื่อสังคมโลกได้พัฒนาเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการสื่อสาร ทำให้สภาพสังคม การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม รวมทั้งการร่วมมือระหว่างประเทศในภูมิภาคต่างๆ เปลี่ยนแปลงไป คุรุสภาได้ตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาที่เป็นตัวแปรสำคัญในการที่จะทำให้เด็กและเยาวชนได้ตระหนักรู้ในการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวได้เหมาะสมกับสภาพการณ์ มีประสิทธิภาพโดยมุ่งไปที่ “ครู” บุคลากรหลักที่เป็นที่พึ่งของการให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนให้เกิดการปรับตัวที่สอดคล้องกับสังคมในยุคศตวรรษที่ 21 อย่างไรก็ตามเป็นที่ทราบกันดีว่าการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันของไทยเรายังพัฒนาอย่างล่าช้าไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ดังที่ปรากฏให้เห็นจากผลการทดสอบประเมินนักเรียนในระดับการศึกษาพื้นฐานที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คาดหวัง เป็นสัญญาณชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข เริ่มที่การผลิตและการพัฒนาครูให้มีคุณลักษณะที่ต้องการในบริบทของไทยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน คุรุสภาจึงเห็นความสำคัญในการวิจัยเพื่อแสวงหาวิธีการรูปแบบการผลิตและการพัฒนาคุณภาพครูเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทยอย่างเป็นรูปธรรม

คุรุสภาจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการผลิตและพัฒนาคุณภาพครูนี้จะมีประโยชน์ช่วยเติมเต็มในระบบการผลิตและพัฒนาคุณภาพของครูทั้งด้านนโยบาย มาตรฐานวิชาชีพ การปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และการคัดเลือกครูต่อไป

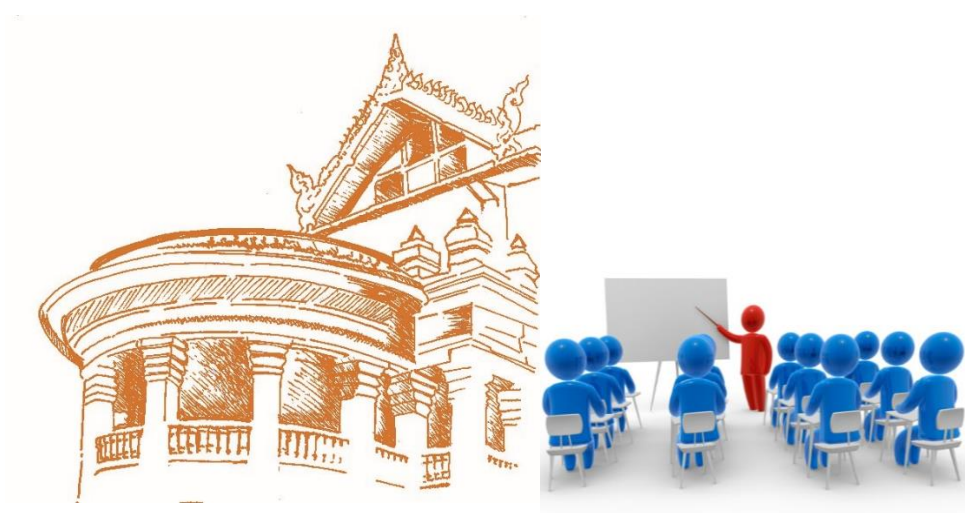
คณะนักวิจัยคุรุสภา

สารบัญ

คำนำ	i
บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและความเป็นมา	2
อุดมคติความคาดหวังของการผลิตครู	6
บทที่ 2 ครูและคุณภาพของครู	7
ครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ	8
ปัจจัยตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน	11
บทที่ 3 ครูกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21	12
ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	13
กรอบคุณลักษณะในอนาคตของผู้เรียนไทย	16
ความคาดหวังต่อครูไทยในศตวรรษที่ 21	21
บทที่ 4 ครูสภากับการผลิตครู	23
นโยบายและอำนาจหน้าที่ของครูสภา	24
มาตรฐานวิชาชีพครู	26
การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษา	35
บทที่ 5 ครูคุณภาพในศตวรรษที่ 21	36
คุณภาพของครูเกิดจากปัจจัยการผลิต	43
โครงสร้างหลักสูตรครู 5 ปี ของ สกอ.	44
รูปแบบการผลิตหลักสูตรครู 5 ปี	46
มาตรฐานคุณวุฒิ มคอ.1-7 ระดับปริญญาตรี หลักสูตรครู 5 ปี	47
แผนภาพเชื่อมโยงกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ มคอ.1-7	55
บทที่ 6 ครูคุณภาพในศตวรรษที่ 21	56
มาตรฐานการผลิตครูในศตวรรษที่ 21	57
ตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพของบัณฑิตครู	59
ตัวบ่งชี้มาตรฐานครูที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21	64

สารบัญ (2)

บทที่ 7 รูปแบบการผลิตครูที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21	73
สมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21	74
รูปแบบการผลิตครูที่เน้นสมรรถนะเป็นสำคัญ	77
การควบคุมคุณภาพของการผลิตครูในศตวรรษที่ 21	79
บทที่ 8 การพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพเพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21	82
การพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21	83
รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน	84
บทที่ 9 ข้อเสนอเชิงนโยบายในการผลิตและการพัฒนาครู	90
ความห่วงใยในการผลิตและพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ	91
ข้อเสนอเชิงนโยบายในการผลิตและพัฒนาครูในศตวรรษที่ 21	92
ข้อเสนอแนะท้ายคู่มือ	97

การผลิตและพัฒนา
คุณภาพครู
ในศตวรรษที่ 21

ผลงานขึ้นอยู่กับการปฏิบัติ

คุณภาพขึ้นอยู่กับการควบคุมคุณภาพ

บทนำ

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและความเป็นมา

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 กำหนดให้มีครูสภาเพื่อทำหน้าที่ในการพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงด้วยการกำหนดให้มีมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพให้แก่ผู้ที่มีคุณลักษณะตรงตามมาตรฐาน ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและพัฒนาวิชาชีพ อย่างไรก็ตามการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพที่ผ่านมาใช้บริบท ความต้องการ และความเป็นไปได้ของระบบการผลิตและการพัฒนาครู และผู้ใช้ครูภายในประเทศ ขาดการกำหนดมาตรฐานการผลิตและการพัฒนาครูของประเทศชั้นนำในภูมิภาคอาเซียนและของโลกมาเป็นกรอบในการกำหนดมาตรฐานการผลิตและการพัฒนาบัณฑิตครูของไทยส่วนใหญ่จึงขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 คุณลักษณะครูที่ต้องการของสังคมคือครูที่มีคุณภาพ มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนรู้ เป็นผู้อำนวยการการเรียนรู้ เป็นผู้สร้างนวัตกรรม ผู้สร้างแรงบันดาลใจ ตามทันเทคโนโลยี มีคุณธรรม มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้และเข้าใจความเป็นพลเมืองและพลโลก การผลิตครูในยุคนี้จึงต้องคัดเลือกให้คนเก่ง คนดีมาเป็นครู ผ่านระบบการผลิตที่ทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการและความรู้ พลิกรูปแบบของการผลิตและพัฒนาครูให้ครูเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ มีนวัตกรรมการพัฒนาที่หลากหลาย แสวงหาและได้รับการเรียนรู้เพื่อศิษย์ที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะทักษะการจัดการเรียนรู้ มีทักษะปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active Learning) ทักษะการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนแบบรู้จริง และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้กำกับกับการเรียนรู้ของตนเองได้

ครูสภา ในฐานะองค์กรที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาและควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครูมีความปรารถนาในการยกระดับคุณภาพการผลิตครูของสถาบันอุดมศึกษา มุ่งหวังให้มีครูดีที่พัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะต่างๆ ให้เกิดแก่นักเรียนอย่างสอดคล้องกับบริบทของสังคมและวิถีชีวิตของคนไทยที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคศตวรรษที่ 21

การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรากฐานในการพัฒนาคุณภาพคนสู่สังคมที่ดี ที่มีความมั่นคง โดยมีครูเป็นบุคคลสำคัญในการสร้างเยาวชนที่ดีและสร้างอนาคตของประเทศ การจัดการศึกษา ในศตวรรษที่ 21 รัฐบาลได้มีแผนแม่บท 2559-2564 ที่จะปรับโครงสร้างประเทศให้ก้าวสู่ ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0) ยุคปัญญาประดิษฐ์ (ประยุทธ์ จันทร์โอชา, 2559) ปรับเปลี่ยน โครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไปสู่ เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Value-based Economy) เปลี่ยนการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม เปลี่ยนจากการขับเคลื่อน ประเทศด้วยอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และเน้นภาคบริการมากขึ้น การพัฒนาการศึกษาภายใต้ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0) จะต้องขับเคลื่อนด้วยการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศให้ใช้ปัญญาสร้างอาชีพมีความรู้ ด้านเทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์ ครูจึงเป็นบุคลากรสำคัญที่จะเอื้ออำนวยให้อุณหภูมิ ความรู้ดีให้ประเทศก้าวเข้าสู่ยุคใหม่ เป็นประเทศที่พัฒนาด้วยการให้ความสำคัญกับการพัฒนา คนและการจัดการศึกษาให้กับพลเมือง ที่ปลูกฝังทั้งวิชาความรู้และความประพฤติแก่เด็กและ เยาวชน พัฒนาให้เด็กมีความรู้ความสามารถอย่างมีมิติครบทุกส่วนโดยผ่านทางด้านวิชาการคือ การเรียนการสอน สังคมไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายความเจริญทางวัตถุเทคโนโลยี การ สื่อสารที่รวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ครูจึงยังคงเป็นผู้ที่มีความหมายและปัจจัย สำคัญมากที่สุดในห้องเรียน และเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษา (พิณสุดา สิริธรรังศรี, 2557) การสร้างความพร้อมที่ดีแก่คนในชาติให้ สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและปรับตัวได้ อย่างเหมาะสมกับสภาวะการณ์อันแปรปรวนต่างๆ แต่ความเป็นครูในสังคมไทยปัจจุบันกำลังเผชิญ กับปัญหาห่อหุ้มรอบด้าน โดยเฉพาะวิกฤติศรัทธา ในวิชาชีพครูการปฏิรูปการศึกษาในยุคที่โลกกำลัง ก้าวหน้า เป็นโลกแห่งข้อมูลข่าวสารและ เทคโนโลยี สังคมความรู้ (Knowledge Society) หรือสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ครูจึงต้องปรับตัว ปรับกระบวนการเรียนรู้ที่ ผู้เรียนศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้ทั้งปวง เศรษฐกิจและสังคมจะดีเพียงใด แข่งขันใน ตลาดโลกได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชน คุณภาพประชาชนขึ้นอยู่กับคุณภาพ การศึกษา และคุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับคุณภาพครูเป็นหลัก (รุ่ง แก้วแดง, 2542; UNESCO, 1999; ดิเรก พรสีมา, 2554)

ครูเป็นตัวแปรสำคัญในการพัฒนาการศึกษา ของเด็กและเยาวชนไทย โดยเฉพาะใน สถานศึกษาภาคบังคับระดับพื้นฐานที่ ต้องการการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ สามารถปลูกฝังทักษะชีวิต ความรู้ และ ประสบการณ์ที่พึงประสงค์เพื่อขับเคลื่อน อนาคตของตนเองและประเทศชาติทางด้าน เศรษฐกิจและความเป็นไทยในสังคมดิจิทัล

สภาพการณ์เหล่านี้มีความเข้มข้นและมีประเด็นส่งสัยน่าศึกษาอย่างยิ่งว่าเกิดอะไรขึ้นกับสภาพการณ์ของครูปัจจุบันของไทย การผลิตครูในสถาบันการศึกษาไทย จะแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาได้อย่างไร จะต้องมียุทธศาสตร์และระบบหรือวิธีการที่จะทำให้สังคมไทยมีความมั่นใจว่าครูไทยทุกคนจะต้องมีคุณภาพเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้การศึกษาไทยและอนาคตคนไทยมีโอกาสดีขึ้น สิ่งหนึ่งในความพยายามที่จะยกระดับคุณภาพครูก็คือกระบวนการกำหนดคุณลักษณะครูรุ่นใหม่และกระบวนการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพครูรุ่นใหม่ การประเมินมาตรฐานวิชาชีพครูด้วยเกณฑ์คุณลักษณะครูที่มีมาตรฐาน มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ นี่คือนโยบายที่เป็นหลักประกันคุณภาพครูรุ่นใหม่ที่มีประสิทธิภาพ และ ตั้งแต่ปี 2547 การผลิตครู 5 ปีของสถาบันการผลิตครูไทยดำเนินการเป็นไปตามนโยบายและแนวคิดของรัฐที่ผ่านมาซึ่งมีอิทธิพลต่อระบบความคิดมีทั้งปัญหา ผลดี ผลเสีย และผลกระทบหลายประการ การผลิตครู 5 ปีมีความหวังอยู่ที่ “ใบประกอบวิชาชีพครู” ที่เหมือนใบประกอบโรคศิลป์ของแพทย์

การพัฒนาแบบการผลิตและการพัฒนาครูที่มีคุณภาพมีพื้นฐานสอดคล้องกับพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา จากการศึกษาสภาพการณ์ความต้องการจำเป็นต่อการผลิตครูรุ่นใหม่เพื่อการพัฒนาสู่ความเป็นครูมืออาชีพ ได้พบตัวแปรและปัจจัยสำคัญที่สังคมพิจารณาให้ความสนใจและเห็นสอดคล้องกันคือ ครูรุ่นใหม่ต้องเป็นครูมืออาชีพที่ได้รับการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรและวิธีการสอนที่มีความเข้มข้นและมีคุณภาพมาอย่างดี สามารถทำหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพมีศักดิ์ศรีและมีเกียรติ รอบรู้ รู้จริง รู้แจ้งเป็นคนดี คนเก่งในวิชาความรู้

ครูรุ่นใหม่ต้องเป็นครูมืออาชีพที่ได้รับการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรและวิธีการสอนที่มีความเข้มข้นและมีคุณภาพ สามารถทำหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีศักดิ์ศรี มีเกียรติ รอบรู้ รู้จริง รู้แจ้ง เป็นคนดี คนเก่งในศาสตร์เฉพาะ การจัดการศึกษาในการผลิตครูจึงต้องสร้างครูที่มีความสามารถสูง เป็นคนดี ในโลกยุคสังคมแห่งการเรียนรู้

ในศาสตร์เฉพาะต่างๆ การจัดการศึกษาในการผลิตครูจึงต้องสร้างครูที่มีลักษณะเฉพาะมีความสามารถสูง เป็นคนดี มีบทบาทหน้าที่ซับซ้อนขึ้นในโลกยุคใหม่ในสังคมแห่งการเรียนรู้ ครูจะต้องมีความรู้ มีประสบการณ์ ก้าวทันสถานการณ์โลก จะต้องเป็นผู้มองกว้าง คิดไกล ใฝ่รู้ ครูจะต้องจัดระบบการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา คือต้องสอนโดยยึดพื้นฐานความรู้ ความสามารถ ความสนใจและความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก ครูในอนาคตจึงต้องมีมาตรฐาน

คุณภาพในระดับครูมืออาชีพที่ได้รับการยอมรับจากสังคม จะต้องเป็นครูมืออาชีพที่รู้เท่าทันโลก สามารถเตรียมพร้อมสำหรับสังคมยุคใหม่

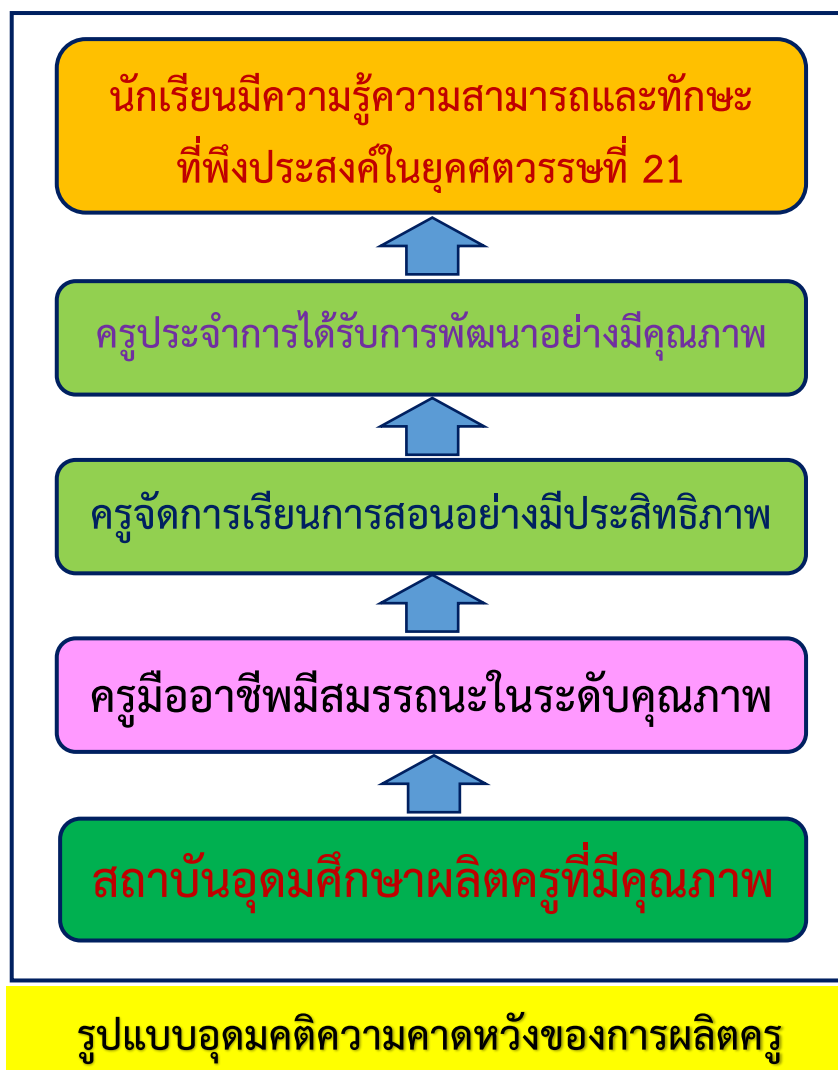
ปัจจุบันปัญหาวิกฤติในวงการครูทั้งในประเทศและต่างประเทศ คือการที่คนดีคนเก่งไม่สนใจเข้าเรียนครูเป็นลำดับต้นๆ ทั้งนี้เหตุผลหนึ่งเนื่องมาจากค่าตอบแทนของครูต่ำเมื่อเทียบกับอาชีพอื่น ความตั้งใจและทุ่มเทต่อการเรียนการสอนของครูก็ลดต่ำลงเมื่อครูเข้าสู่วิชาชีพ ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ประกอบกับการเรียนการสอนในสถาบันฝึกหัดครูมุ่งสอนเนื้อหา มากกว่าให้คิดวิเคราะห์และปฏิบัติ ครูในปัจจุบันส่วนใหญ่จึงขาดความเชี่ยวชาญในการสอนทั้งทางวิชาการ และคุณลักษณะ และทักษะความเป็นครู จึงมีความพยายามแสวงหาแนวทางในการพัฒนาครูเพื่อแก้ปัญหา และยกระดับความสามารถและทักษะการสอนของครู โดยเฉพาะการพัฒนาครุรุ่นใหม่ นอกจากนั้นแล้ว ยังมีประเด็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางก่อให้เกิด กระแสการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ การปรับปรุงบทบาทและการปรับพฤติกรรมการสอนของครูให้เป็นครูยุคใหม่ที่มีทั้งศาสตร์คือความลุ่มลึกจัดเจนในเนื้อหา มีวิธีการสอนและเทคนิคการถ่ายทอด การจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเรียนรู้อย่างมีความสุขและตระหนักผลที่เกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

ปัจจุบัน วิชาชีพครูยังต้องได้รับการยกระดับในทุกๆ ด้าน สถาบันผลิตและพัฒนาครูจะต้องปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนให้สอดคล้องกับความต้องการทางการศึกษาของประเทศเพื่อให้ได้ครุรุ่นใหม่ ที่พึงประสงค์อย่างแท้จริง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับที่ผ่านมาได้กำหนดแนวทางการพัฒนา ที่เน้นการพัฒนาศักยภาพของคนเป็นสำคัญ มีแผนพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องชัดเจนโดยเน้นคุณภาพครูและวิธีการสร้างครุรุ่นใหม่ การปฏิรูปบทบาทของครูให้เป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นนักแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถพัฒนาวิชาชีพความก้าวหน้าของตน กำหนดตำแหน่งเป็นครุมีอาชีพที่มีความเชี่ยวชาญ เป็นครุนักวิจัย เป็นครุผู้นำทางวิชาการ เป็นครุนักเปลี่ยนแปลงโดยใช้ผลงาน ศึกษาวิจัยเป็นเครื่องชี้วัดและประเมินผลคุณภาพการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและมีคุณภาพ แต่ที่ผ่านมาพบปัญหาการขาดกระบวนการพัฒนาครูประจำการที่มีประสิทธิภาพ ทำให้การพัฒนาครูไม่มีคุณภาพและมาตรฐานที่ชัดเจน ขาดงบประมาณในการพัฒนาครูจึงทำได้ไม่ทั่วถึง การอบรมส่วนใหญ่มักมีระยะเวลาน้อยไม่เหมาะสมกับเนื้อหา เน้นในหลักการมากกว่าการได้ลงมือปฏิบัติ การอบรมมักจะขาดการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง หลังจากอบรมครูไม่ค่อยได้นำความรู้ไปใช้หรือขยายผล การพัฒนาครูที่ผ่านมามีก่อให้เกิดผลกระทบต่อการเรียนการสอนเพราะครูต้องไปอบรมนอกสถานศึกษาทำให้ครูต้องทิ้งการสอน หลักสูตรการพัฒนาครูต่างๆ ไม่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาตนเองของครู รูปแบบการพัฒนา มักใช้รูปแบบเดิมไม่มีนวัตกรรมใหม่ๆ ในการพัฒนาครูและการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และการพัฒนาวิชาชีพครู

ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าปัจจุบันจะมีข้อเสนอนโยบายการพัฒนาครูจากองค์กรนโยบายที่เกี่ยวข้องมาแล้วอย่างต่อเนื่องก็ตามแต่ก็ยังต้องการรูปแบบการพัฒนาครูประจำการในโรงเรียนซึ่งเป็นครูในยุคเปลี่ยนผ่านสู่ศตวรรษที่ 21 ให้มีคุณภาพสามารถจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้มีทักษะที่จะพัฒนาตนเองและอาชีพตามแนวการพัฒนาประเทศไทยแลนด์ 4.0 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550)

สรุปได้ว่า การผลิตและพัฒนาครูล้วนต้องการปรับปรุง นำไปสู่การยกระดับคุณภาพในตัวครูเพื่อคุณภาพผู้เรียนทั้งสิ้น แม้ว่าปัจจุบันจะมีข้อเสนอนโยบายการพัฒนาครูมาแล้วอย่างต่อเนื่องก็ตาม แต่ก็ยังต้องการการปรับปรุงเพิ่มเติมในระบบเพื่อให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติให้มากขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ครูสภาจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องพัฒนารูปแบบการผลิตและพัฒนาครูในศตวรรษที่ 21 ให้มีคุณภาพ เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพการณ์ของประเทศไทย และมีข้อเสนอเชิงนโยบายในการผลิตและพัฒนาครูเพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนาการศึกษาครูให้เป็นมืออาชีพมีทักษะที่การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับบริบทสังคมในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

ครูและคุณภาพของครู

บทที่ 2

ครูและคุณภาพของครู

“ครู”ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นแม่บทหรือธรรมนูญการจัดการศึกษาของประเทศไทย ประกาศใช้ตามที่ปรากฏในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก วันที่ 19 สิงหาคม 2542 มีข้อความที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การบริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา กรอบแนวปฏิบัติและการดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาชนในประเทศ นับเป็นกฎหมายสำคัญที่จะต้องปฏิบัติตามและทำให้สำเร็จผลอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัตินี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) ขอยกมาพอสังเขปเฉพาะที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางยึดไว้พิจารณาดำเนินการผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพ ดังนี้

มาตรา 4 กำหนดนิยามของคำว่า “ครู” หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ในขณะที่คำว่า “คณาจารย์” หมายถึง บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและการวิจัยในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา และใช้คำว่า “ผู้สอน” เป็นคำที่มีความหมายโดยรวมซึ่งหมายถึงครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาระดับต่างๆ

มาตรา 52 กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 53 ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพ ในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่ กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและ

ผู้บริหารการศึกษา ให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา อื่นๆ ทั้งของรัฐและเอกชนต้องมีใบประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด แต่ไม่บังคับใช้กับบุคลากรทางการศึกษาที่จัดการศึกษาตามอัธยาศัย และไม่บังคับใช้กับแก่คณาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญา

มาตรา 56 การผลิตและพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนา มาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ และการบริหารงานบุคคลของข้าราชการหรือ พนักงานของรัฐในสถานศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วย การจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา

มาตรา 22 และ มาตรา 24 ถือว่าเป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอนเพื่อการ ปฏิรูปการเรียนรู้ สาระสำคัญของมาตรานี้ สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบใหม่ของวงการศึกษ ไทย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้เต็มตามศักยภาพและเป็นตัวกำหนดภาระหน้าที่ของครู โดยตรง โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และ พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ **มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้** ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุล กัน รวมทั้งปลูกฝัง คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา นอกเหนือจากการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาความสามารถจริงของผู้เรียน

(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และ อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็น

ส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียน การสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

(6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือ กับบิดา มารดาผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

หมวดที่ 7 ครู บุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู

มาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็น วิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และ การพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่องรัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ

บทสรุปแนวทางการผลิตและพัฒนาครูตามนัยของ พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542

จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้นิยามคำศัพท์สำหรับที่ เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการศึกษาที่สำคัญไว้อย่างครบถ้วน เช่น สถานศึกษา ผู้บริหาร บุคลากร และ ครู เป็นต้น ทำให้ทราบว่า รัฐซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนต้องการกำหนด เป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของชาติให้เป็นไปอย่างไร รวมทั้งการกำหนดมาตรการ ประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น

ครูที่มีคุณภาพตามนัยของพระราชบัญญัตินี้ กำหนดไว้ในหมวดที่ 7 ว่า “ครู คณาจารย์และบุคลากร ทางการศึกษาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงซึ่งมี หน้าที่ส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนา ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง” ครู ที่มีหน้าที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้และการสอน การ พัฒนาวิชาชีพ โดยได้รับการประเมินคุณภาพมาตรฐานตามที่กำหนดจากกระทรวง องค์กร ควบคุมดูแลและวิชาชีพครู หน่วยงานที่สำคัญคือองค์กรวิชาชีพครู เป็นองค์กรอิสระภายใต้การ

ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการ ศึกษาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ กระทรวงซึ่งมีหน้าที่ส่งเสริมให้มี ระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนา ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการ ศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่ เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง

บริหารของสภาวิชาชีพในกำกับของกระทรวง นอกจากนั้น การผลิตครูยังต้องมีความสอดคล้องกับสังคมไทย มีจรรยาบรรณ มีความเป็นไทยและความเป็นสากล สามารถสอนนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในอันที่จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข แนวคิดสำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิเคราะห์ตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนของสำนักทดสอบทางการศึกษา ปีการศึกษา 2550 พบว่า ตัวแปรด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และการบริหารจัดการที่เป็นระบบส่งผลกระทบต่อคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งหมายความว่าคุณภาพการเรียนการสอนจะดีหรือไม่นั้นส่วนหนึ่งเป็นความรับผิดชอบและความสามารถในการบริหารการศึกษาหรือการบริหารโรงเรียน การจัดการ การบริหารครูและบุคลากรให้ทำงานอย่างมีคุณภาพ ครูต้องเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาหรือถูกผลิตโดยสถาบันการศึกษาภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ และต้องได้รับการรับรองมาตรฐานการประกอบวิชาชีพซึ่งเป็นตัวชี้วัดคุณภาพของครู แต่ในขณะเดียวกันคณาจารย์ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ผลิตครูยังไม่มีการรับการรับรองมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ จึงอาจเกิดข้อสงสัยว่าคณาจารย์ที่เป็นผู้ผลิตครูให้แก่ชาติมีคุณภาพดีแล้วจริงหรือไม่

ครูสภา

พรบ.การศึกษาแห่งชาติ

สถาบันอุดมศึกษาฝ่ายผลิตครู

กระทรวงศึกษาธิการ

เครดิตภาพ: <http://sppmai.blogspot.com>

ครูกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21

บทที่ 3

ครูกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21

ทักษะในศตวรรษที่ 21

ปัจจุบันเป็นยุคที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว สืบเนื่องจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและโทรศัพท์มือถือที่สามารถทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างอัจฉริยะ (smart phone) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในศตวรรษที่ 21 อย่างมาก ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ผู้คนทุกเพศทุกวัยจึงต้องมีความรู้ ทักษะและความคิดเท่าทันการเปลี่ยนแปลงนี้ ครูจึงต้องมีความตื่นตัว และเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนมีทักษะการดำรงชีวิตในโลกที่ใหม่ ที่สำคัญที่สุดคือทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) ซึ่งจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เด็กมีความรู้ ความสามารถและทักษะที่จำเป็น ครูเองต้องมีการปฏิรูปตนเอง เปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ของนักเรียนดังกล่าว (วรารัณ ทอนนพคุณ, 2558) การดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 คนต้องมีความรู้และทักษะต่างๆ เกี่ยวกับโลก การเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี ความรู้ด้านสุขภาพ และ ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการเรียนรู้หรือการสอนจะต้องเป็นไปในรูปแบบสหวิทยาการและบูรณาการทักษะ โดยที่จะต้องมีความรู้หลักที่ประกอบด้วย วิชาด้านภาษาแม่และภาษาสำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และ ประวัติศาสตร์ โดยวิชาแกนหลัก (Core Subjects) เหล่านี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) โดยการส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก 3 ทักษะ (วิจารณ์ พานิช 2555: 16-21) ดังนี้

ในยุคใหม่ ผู้เรียนต้องมีทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยได้รับการจัดการจากครูแบบบูรณาการสหวิทยาการและการปฏิบัติ

1. ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ ความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือ

2. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี เนื่องด้วยในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อและเทคโนโลยีมากมาย ผู้เรียนจึงต้องมีความสามารถในการแสดงทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและปฏิบัติงานได้หลากหลาย โดยอาศัยความรู้ในหลายด้าน ได้แก่ความรู้ด้านสารสนเทศความรู้เกี่ยวกับสื่อและความรู้ด้านเทคโนโลยี

3. ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จนักเรียนจะต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญได้แก่ ความยืดหยุ่นและการปรับตัวการริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเองทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรมการเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต (Productivity) และความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Accountability) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Responsibility) ทักษะในศตวรรษที่ 21ที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิตคือ การเรียนรู้ 3R และ 7C ดังนี้

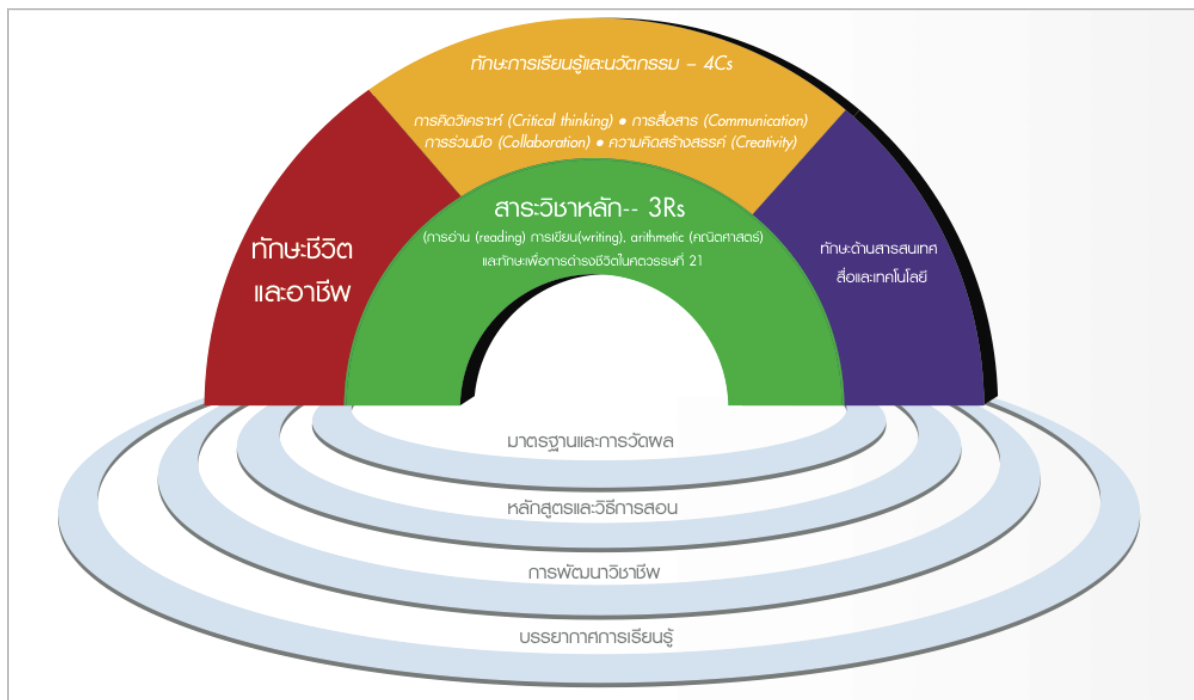
ทักษะการเรียนรู้ 3R ได้แก่ทักษะความสามารถในการอ่านออกหรืออ่านได้ (Reading) ทักษะความสามารถในการเขียนได้ (Writing) และ ทักษะความสามารถในการคิดเลขเป็น (Arithmetic)

**คนยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21
ต้องมีทักษะการเรียนรู้ 3R และ
ทักษะความสามารถ 7C**

ทักษะความสามารถ 7C ได้แก่

1. ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical thinking and Problem solving)
2. ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and Innovation)
3. ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding)
4. ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork, and Leadership)
5. ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information, and Media literacy)
6. ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Computing Technology Literacy)
7. ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills)

แนวคิดทักษะแห่งอนาคตใหม่ในศตวรรษที่ 21 ด้านการเรียนรู้และกรอบแนวคิดเพื่อจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ โดยร่วมกันสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยจะอ้างอิงรูปแบบ (Model) ที่พัฒนามาจากเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership For 21st Century Skills) ที่มีชื่อย่อว่า เครือข่าย P21 ได้พัฒนารอบแนวคิดเพื่อจัดการเรียนรู้ โดยผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการและความรู้เท่าทันด้านต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อความสำเร็จของผู้เรียนทั้งด้านการทำงานและการดำเนินชีวิตที่แสดงผลลัพธ์ของนักเรียนและปัจจัยส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการเรียนรู้

กรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 : ที่มา (<http://www.qlf.or.th/>)

กรอบแนวคิดเชิงมนทัศน์สำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นที่ยอมรับในการสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Model of 21st Century Outcomes and Support Systems) เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางเนื่องด้วยเป็นกรอบแนวคิดที่เน้นผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน (Student outcomes) ทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลัก (Core-subjects) และทักษะที่จะช่วยผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมในหลากหลายด้าน รวมทั้งระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ มาตรฐานและการ

ประเมิน หลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาครู สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องก้าวข้าม “สาระวิชา” ไปสู่การเรียนรู้ “ทักษะ” โดยครูจะเป็นผู้สอนไม่ได้ แต่ต้องให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูจะออกแบบการเรียนรู้ ฝึกฝนให้ตนเองเป็นโค้ช (Coach) และอำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้แบบ PBL (Problem-based Learning) ของนักเรียน ซึ่งสิ่งที่เป็นตัวช่วยของครูในการจัดการเรียนรู้คือ ชุมชนการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ (Professional Learning Communities: PLC) เกิดจากการรวมตัวกันของครูเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานที่ของครูแต่ละคนนั่นเอง

กรอบอนาคตคุณลักษณะของผู้เรียนไทย ไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. วิถีทางของการคิดได้แก่ สร้างสรรค์ มีวิจารณญาณ แก้ปัญหา เรียนรู้ และตัดสินใจ (Thinking: Creativity, Critical thinking, Problem-solving, Learning and Decision-making)
2. วิถีทางของการทำงาน ได้แก่ การติดต่อสื่อสารและการร่วมมือ (Ways of Working: Communication and Collaboration)
3. เครื่องมือสำหรับการทำงาน ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ และความรู้ด้านข้อมูล (Tools for Working: Information and Communication Technology (ICT) / Information Literacy)
4. ทักษะสำหรับดำรงชีวิตในโลกปัจจุบันได้แก่ ความเป็นพลเมือง ชีวิตและอาชีพ และความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (Skills for Living in the World: Citizenship, Life and Career, and Personal and Social responsibility)

จากการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมในยุคปัจจุบัน ทำให้การจัดการเรียนการสอนต้องมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น โดยนักการศึกษาได้มีการนำเสนอหลักการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสามารถสรุปประเด็นสำคัญของลักษณะการจัดการเรียนรู้ได้ดังนี้

1. มนุษย์มีรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ผู้สอนจึงต้องใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย หากผู้สอนนำรูปแบบการเรียนรู้แบบใดแบบหนึ่งไปใช้กับนักเรียนทุกคนตลอดเวลา อาจทำให้ผู้เรียนบางคนเกิดอาการตายด้านทางสติปัญญา
2. ผู้เรียนควรเป็นผู้กำหนดองค์ความรู้ของตนเอง ไม่ใช่เ็นความรู้ไปใส่และให้ผู้เรียนดำเนิน รอยตามผู้สอน
3. โลกยุคใหม่ต้องการผู้เรียนซึ่งมีวินัย มีพฤติกรรมที่รู้จักยืดหยุ่นหรือปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นแบบเผด็จการ แบบให้อิสระ หรือแบบประชาธิปไตย

4. เนื่องจากข้อมูลข่าวสารในโลกจะทวีเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า ทุกๆ 10 ปี โรงเรียนจึงต้องใช้วิธีสอนที่หลากหลาย โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ กัน

5. ให้ใช้กฎเหล็กของการศึกษาที่ว่า “ระบบที่เข้มงวดจะผลิตคนที่เข้มงวด” และ “ระบบที่ยืดหยุ่นจะผลิตคนที่รู้จักคิดยืดหยุ่น”

6. สังคม หรือชุมชนที่มั่นคง ร่ำรวยด้วยข้อมูลข่าวสาร ทำให้การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ในหลายๆ สถานที่

7. การเรียนรู้แบบเจาะลึก (Deep Learning) มีความจำเป็นมากกว่าการเรียนรู้แบบผิวเผิน (Shallow Learning) หมายความว่า จะเรียนอะไรต้องเรียนให้รู้จริง ให้รู้สึก รู้รอบ ไม่ใช่เรียนแบบงูๆ ปลาๆ ดังจะเห็นจากในอดีตที่มีการบรรจุเนื้อหาไว้ในหลักสูตรมากเกินไป จนผู้เรียนไม่รู้ว่าเรียนไปเพื่ออะไร และสิ่งที่เรียนไปแล้วมีความสัมพันธ์อย่างไร

ระบบส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สร้างระบบส่งเสริมทักษะเฉพาะด้าน องค์ความรู้ความชำนาญการ และความสามารถในการเรียนรู้ด้านต่างๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนรอบรู้ มีความสามารถที่จำเป็นและหลากหลาย ระบบส่งเสริมให้นักเรียนได้รอบรู้ทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 มี 5 ระบบดังนี้

1. มาตรฐานการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Standards)
2. การประเมินผลทักษะในศตวรรษที่ 21 (Assessment of 21st Century Skills)
3. หลักสูตรและการสอนในศตวรรษที่ 21 (21st Century Curriculum and Instruction)
4. การพัฒนาวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 (21st Century Professional Development)
5. บรรยากาศการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Environment)

มาตรฐานในศตวรรษที่ 21 (21st Century Standards) มีจุดเน้นดังนี้

1. เน้นทักษะความรู้และความเชี่ยวชาญที่เกิดกับผู้เรียน
2. สร้างความรู้ความเข้าใจในการเรียนเชิงสหวิทยาการระหว่างวิชาหลักที่เป็นจุดเน้น
3. มุ่งเน้นการสร้างความรู้และเข้าใจในเชิงลึกมากกว่าการสร้างความรู้แบบผิวเผิน
4. ยกระดับความสามารถผู้เรียนด้วยการให้ข้อมูลที่เป็นจริงการใช้สื่อหรือเครื่องมือที่มีคุณภาพจากการเรียนรู้ในสถานศึกษาการทำงานและในการดำรงชีวิตประจำวันผู้เรียนได้เรียนรู้ อย่างมีความหมายและสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้
5. ใช้หลักการวัดประเมินผลที่มีคุณภาพระดับสูง

การประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 (Assessment of 21st Century Skills) มีจุดเน้นดังนี้

1. สร้างความสมดุลในการประเมินผลเชิงคุณภาพโดยการใช้แบบทดสอบมาตรฐานสำหรับการทดสอบย่อยและทดสอบรวมสำหรับการประเมินผลในชั้นเรียน
2. เน้นการนำประโยชน์ของผลสะท้อนจากการปฏิบัติของผู้เรียนมาปรับปรุงแก้ไขงาน
3. ใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับการทดสอบวัดและประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
4. สร้างและพัฒนาระบบแฟ้มสะสมงาน (Portfolios) ของผู้เรียนให้เป็นมาตรฐานและมีคุณภาพ

หลักสูตรและการสอนในศตวรรษที่ 21 (21st Century Curriculum and Instruction)

1. การสอนให้เกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นเชิงสหวิทยาการของวิชาแกนหลัก
2. สร้างโอกาสที่จะประยุกต์ทักษะเชิงบูรณาการข้ามสาระเนื้อหาและสร้างระบบการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะเป็นฐาน (Competency-based)
3. สร้างนวัตกรรมและวิธีการเรียนรู้ในเชิงบูรณาการที่มีเทคโนโลยีเป็นตัวเกื้อหนุนการเรียนรู้แบบสืบค้นและวิธีการเรียนจากการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) เพื่อการสร้างทักษะขั้นสูงทางการคิด

การพัฒนาทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 (21st Century Professional Development)

1. จุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อการสร้างครูให้เป็นผู้ที่มีทักษะความรู้ความสามารถในเชิงบูรณาการการใช้เครื่องมือและกำหนดยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติในชั้นเรียนและสร้างให้ครูมีความสามารถในการวิเคราะห์และกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสม
2. สร้างความสมบูรณ์แบบในมิติของการสอนด้วยเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย
3. สร้างให้ครูเป็นผู้มีทักษะความรู้ความสามารถในเชิงลึกเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการคิดแบบวิจารณ์ญาณและทักษะด้านอื่นๆที่สำคัญต่อวิชาชีพ
4. เป็นยุคแห่งการสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพให้เกิดขึ้นกับครูเพื่อเป็นต้นแบบ (Model) แห่งการเรียนรู้ของชั้นเรียนที่จะนำไปสู่การสร้างทักษะการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ
5. สร้างให้ครูเป็นผู้ที่มีความสามารถวิเคราะห์ผู้เรียนได้ทั้งรูปแบบการเรียนสติปัญญา จุดอ่อนจุดแข็งในตัวผู้เรียนเหล่านี้เป็นต้น
6. ช่วยให้ครูได้เกิดการพัฒนาความสามารถให้สูงขึ้นเพื่อนำไปใช้สำหรับการกำหนดกลยุทธ์ทางการสอนและจัดประสบการณ์ทางการเรียนได้เหมาะสมกับบริบททางการเรียนรู้

7. สนับสนุนให้เกิดการประเมินผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างทักษะและการพัฒนาการเรียนรู้
8. แบ่งปันความรู้ระหว่างชุมชนการเรียนรู้โดยใช้ช่องทางหลากหลายในการสื่อสารให้เกิดขึ้น
9. สร้างให้เกิดตัวแบบที่มีการพัฒนาทางวิชาชีพได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Environment)

1. สร้างสรรค์แนวปฏิบัติทางการเรียนการสอนรับการสนับสนุนจากบุคลากรและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกื้อหนุนเพื่อช่วยให้นักเรียนการสอนบรรลุผล
2. สนับสนุนทางวิชาชีพแก่ชุมชนทั้งในด้านการให้การศึกษาการมีส่วนร่วมการแบ่งปันสิ่งปฏิบัติที่เป็นเลิศระหว่างกันรวมทั้งการบูรณาการหลอมรวมทักษะหลากหลายสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน
3. สร้างผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติจริงตามบริบทโดยเฉพาะการเรียนแบบโครงการ
4. สร้างโอกาสในการเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีเครื่องมือหรือแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ
5. ออกแบบระบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมทั้งการเรียนเป็นกลุ่มหรือการเรียนรายบุคคล
6. นำไปสู่การพัฒนาและขยายผลสู่ชุมชนทั้งในรูปแบบการเผชิญหน้าหรือระบบออนไลน์

กรอบแนวคิดของการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดย Partnership for 21st Century Skills เป็นตัวแบบที่นำเสนอในรายละเอียดของตัวแปรหรือองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพทางการเรียนรู้ในสังคมยุคใหม่ที่ต้องคำนึงถึงและต้องสร้างให้เกิดขึ้นกับผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่ายทั้งครูนักเรียนผู้บริหารผู้ปกครองชุมชนและผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย (Stakeholders) การสอนที่ดีต้องมีประสิทธิภาพ ครูนั้นต้องมีคุณสมบัติมากกว่าการเป็นผู้ที่ทำหน้าที่สอน (Instructor) ครูต้องมีลักษณะของผู้ที่สามารถชี้แนะการเรียนรู้ (Learning Coaching) และสามารถทำหน้าที่เป็นผู้นำนักเรียนท่องเที่ยวยไปสู่โลกแห่งการเรียนรู้ได้ (Learning Travel Agent) จากที่กล่าวมานั้นบทบาทของครูจากยุคสมัยก่อนจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อก้าวสู่ยุคแห่งศตวรรษที่ 21 ครูในโลกยุคใหม่ต้องมีความรอบรู้มากกว่าการเป็นผู้ดูแลรายวิชาที่สอนเท่านั้น แต่ครูมีบทบาทของการเพิ่มพูนความรู้แก่นักเรียน เสริมสร้างทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพในศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนรู้

นั้นต้องมีความสัมพันธ์ มีขั้นตอนและกระบวนการที่เป็นลำดับที่ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอน เช่น การกำหนดปัญหาที่สนใจและการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และสามารถบูรณาการกับรายวิชาอื่นๆ ได้ ในศตวรรษที่ 21 เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศได้เข้ามาบทบาททางการศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของคนทั่วโลก ไอซีทีในปัจจุบันจึงไม่ใช่เป็นเพียงแหล่งข้อมูลข่าวสารเท่านั้นครูจะต้องมีความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับการจัดการเรียนรู้ให้ได้ การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี (Technology-based Learning) ครอบคลุมวิธีการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบได้แก่การเรียนรู้บนคอมพิวเตอร์ (Computer-based Learning) การเรียนรู้บนเว็บ (Web-based Learning) ห้องเรียนเสมือนจริง (Virtual Classrooms) ความร่วมมือดิจิทัล (Digital Collaboration) เป็นต้น

อย่างไรก็ตามเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดนิ่งของเทคโนโลยีทำให้ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้และเตรียมพร้อมตนเองเพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเหล่านี้ในการเรียนการสอนวิธีการเตรียมตัวในการใช้เทคโนโลยีในการสอน คือครูต้องรู้และเข้าใจศักยภาพของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนรวมไปถึงข่าวสารข้อมูลต่างๆ โปรแกรมประยุกต์ที่เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน สื่อภาพและเสียงวีดิทัศน์ ข่าวและประเด็นที่เป็นที่สนใจเป็นต้น เทคโนโลยีที่ครูสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดมีจำนวนมากและครูสามารถเลือกใช้ได้ตามความถนัดหรือความสนใจดังที่ บุปผชาติ ทัพพิกรณ์ (2551) ยกตัวอย่าง เช่น การใช้วีดิทัศน์มีทั้งภาพยนตร์แอนิเมชัน (Animation) วิดีโอคลิป (Video clips) โปรแกรมกราฟิก (Graphics) ซึ่งแหล่งที่สามารถหาวีดิทัศน์เหล่านี้คืออินเทอร์เน็ต ซีดีดีวีดีที่มาพร้อมกับหนังสือเรียน (Textbook) ภาพยนตร์สารคดีเว็บไซต์ต่างๆทั้งนี้วีดิทัศน์จะทำหน้าที่เป็นเพียงสื่อหรือแหล่งการเรียนรู้ของครูเท่านั้นโดยไม่สามารถนำมาทดแทนการสอนได้ครูต้องสร้างบริบท (Context) หรือ อรรถบท (Theme) ของบทเรียนโดยใช้วีดิทัศน์เป็นสื่อการเรียนรู้จึงจะมีความหมายสำหรับผู้เรียน การใช้โปรแกรมประยุกต์ (Application Programs) ขึ้นอยู่กับทักษะของครูแต่ละคน เช่น การสร้างภาพยนตร์สั้นด้วยโปรแกรมตัดต่อภาพยนตร์เพื่อใช้ประโยชน์ทางการเรียนการสอนได้ การใช้เครื่องมือค้นหาบนเว็บ (Search engine) การโต้ตอบผ่านกระดานสนทนา (Webboard) การโต้ตอบโดยใช้วีดิทัศน์ รวมไปถึงสื่อเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic content) ต่างๆที่สามารถเข้าถึงได้ผ่านอินเทอร์เน็ตจำนวนมาก

ความคาดหวังของครูไทยในศตวรรษที่ 21

เมื่อการเรียนรู้ของเด็กยุคใหม่ศตวรรษที่ 21 ไม่เหมือนเดิม การจัดการเรียนการสอนของครูก็ต้องไม่เหมือนเดิมเช่นกัน วิธีการเรียนรู้ของเด็กในยุคใหม่จึงต้องเรียนโดยลงมือทำ ฝึกปฏิบัติจริงและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น ไม่ใช่ปล่อยให้เด็กเรียนเอง ครูต้องออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก สามารถประเมินแต่ละคนได้ว่ามีพื้นฐานความรู้เพียงใด เพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และประเมินความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคน

ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์ ผู้เชี่ยวชาญการผลิตและพัฒนาครู กล่าวว่า ครูไทยยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวก แต่ยังไม่มีคู่มือประกอบแนวทางการพัฒนาทักษะครูให้พร้อมต่อการเรียนการสอนในยุคสมัยใหม่ ทั้งนี้แนวทางในการพัฒนาทักษะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะ 7 ด้าน ซึ่งครูยุคใหม่จำเป็นต้องมีทักษะทั้ง 7 ด้านนี้ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เด็ก แทนที่จะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เหมือนก่อน ได้แก่

1. ทักษะในการตั้งคำถามเพื่อช่วยให้ศิษย์กำหนดรู้เป้าหมายและคิดได้ด้วยตนเอง
 2. ทักษะที่สอนให้เด็กหาความรู้ได้ด้วยตัวเองและด้วยการลงมือปฏิบัติ
 3. ทักษะในการคัดเลือกความรู้ตามสภาพแวดล้อมจริง
 4. ทักษะในการสร้างความรู้ การทดสอบ และตรวจสอบ
- ความถูกต้อง เพื่อทำให้ศิษย์เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน
5. ทักษะให้ศิษย์คิดเป็นหรือตกผลึกทางความคิด
 6. ทักษะในการประยุกต์ใช้ และ
 7. ทักษะในการประเมินผล

ครูไทยยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้และได้ความรู้

ครูไทยในยุคศตวรรษที่ 21 ต้องเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ของเด็กให้รู้จักการสร้างสรรค์ ร่วมกันวางแผน รู้จักแยกแยะ รู้จักประยุกต์ วิจัยค้นคว้า สร้างผลงาน วางแผนและประมวลผลเป็น ครูจึงต้องเร่งปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกข้อมูลข่าวสารในปัจจุบัน จึงเสนอแนวทางการพัฒนาครู ผ่านองค์ประกอบ 3 ได้แก่ (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, 2557 ออนไลน์)

1. การผลิตครูที่ต้องมีกระบวนการให้ได้บุคลากรที่มีคุณภาพ
2. การพัฒนาครูที่มีอยู่ในปัจจุบันให้รู้จักปรับตัวเข้าสู่โลกยุคปัจจุบัน
3. การใช้ครูให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ครูยังคงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้และคุณภาพของผู้เรียน ปัจจุบันเด็กต้องการให้เปลี่ยนแปลงวิธีการสอนที่สนุกและไม่น่าเบื่อ ไม่ต้องอ่านตามหนังสือ เด็กเยาวชนอยากให้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอนของระบบการศึกษาในปัจจุบัน เพราะหลักสูตรการสอนเน้นเนื้อหาทฤษฎีมากกว่าการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ครูต้องรู้จักปรับเปลี่ยนการสอน ไม่มุ่งเน้นเฉพาะเรื่องทฤษฎี แต่ต้องเปลี่ยนบริบทการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนรู้จักหาคำตอบและตั้งคำถามด้วยตนเอง ไม่ควรมีการสอนที่มีการสอบเพียงข้อเขียนอย่างเดียว ต้องมีการทดสอบการปฏิบัติ รู้จักปรับเปลี่ยนในเรื่องความรู้ว่าจะรู้อะไรใหม่ ผ่านสื่อที่อยู่รอบตัวอย่างไร คิดบวก มีเหตุผล คิดสร้างสรรค์ หัดจินตนาการ สร้างโจทย์ช่วยให้อ่าน เป็นต้น ทั้งนี้เด็กทุกคนเกิดมามีทุนติดตัวที่ไม่เท่ากัน ครูจึงมีหน้าที่เสริมเติมเต็มให้เด็กเขามีกำไรในชีวิต โดยเฉพาะทักษะการใช้ชีวิตที่ต้องมีมากขึ้น ครูเป็นโค้ชที่สามารถสอนทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และนำเนื้อหาไปใช้ในชีวิตจริงได้ ไม่ใช่ท่องจำสาระมากมายเหมือนขยะไม่มีประสิทธิภาพ และการเป็นครูที่ดีไม่ใช่สอนแต่วิชาแต่ครูที่ดีต้องรู้จักสอนการใช้ทักษะชีวิตด้วย ผลจากการศึกษาถึงมาตรการยกระดับคุณภาพครูไทยในยุคศตวรรษที่ 21 ของนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญเสนอว่าวงจรของระบบครูในปัจจุบันที่ประกอบด้วย “การผลิต” “การพัฒนา” และ “การใช้ครู” ล้วนมีปัญหาเชิงระบบที่ควรมีการปรับปรุง มาตรการยกระดับคุณภาพครูด้วย 3 มาตรการสำคัญคือ

1. ลดปริมาณการผลิตครูแต่เพิ่มคุณภาพของบัณฑิตครูรุ่นใหม่ โดยผลิตครูสาขาขาดแคลนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ
2. การพัฒนาครูประจำการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบเปิดให้เกิดทักษะการจัดการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมที่หลากหลาย
3. การพัฒนาครูควรเกิดขึ้นที่ชั้นเรียนหรือสัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด ควรเพิ่มศักยภาพให้โรงเรียนสามารถส่งเสริมและบริหารจัดการการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เงื่อนไขสำคัญสู่การปฏิบัติคือ องค์กรต้นสังกัดส่วนกลางต้องลดการสั่งการ กระจายการพัฒนาครูให้เขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายสถานศึกษาที่มีศักยภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้ครูมากขึ้น เพราะการพัฒนาครูด้วยวิธีอบรมจากส่วนกลางซึ่งไม่ตรงกับความต้องการพัฒนาศักยภาพครูที่แตกต่างกันย่อมไม่ก่อให้เกิดการพัฒนา องค์กรสนับสนุนพัฒนาครูควรเพิ่มขีดความสามารถทางวิชาการและสนับสนุนงบประมาณเพื่อการพัฒนาครู (วารสารวิชาการ ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน 2550 ออนไลน์)

ครูสภากับการผลิตครู

บทที่ 4

คุรุสภากับการผลิตครู

นโยบายรัฐบาลด้านการผลิตและพัฒนาครู

กระทรวงศึกษาธิการสรุปคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี ซึ่งพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี จะได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ในวันศุกร์ที่ 12 กันยายน 2557 ด้านการศึกษา ได้กำหนดไว้ในข้อที่ 4. การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม โดยมีนโยบาย เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครูในข้อย่อยที่ 4.6 ได้แก่ **“พัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มี คุณภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู เน้นครูผู้สอนให้มีวุฒิตรงตามวิชาที่สอน นำ เทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเป็นเครื่องมือ ช่วยครูหรือเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การเรียนทางไกล การเรียนโดยระบบ อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น รวมทั้งปรับระบบการประเมินสมรรถนะที่สะท้อนประสิทธิภาพการ จัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ”**

อำนาจหน้าที่ของคุรุสภา

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 กำหนดวัตถุประสงค์ ของคุรุสภาไว้ ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ
2. ควบคุม ความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้ เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ
3. ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอประกอบวิชาชีพ
4. พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต
5. สนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ
6. ส่งเสริม สนับสนุน ยกย่อง และผดุงเกียรติผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา
7. รับรองปริญญา ประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตรของสถาบันต่าง ๆ ตามมาตรฐานวิชาชีพ
8. รับรองความรู้ ประสบการณ์ทางวิชาชีพ รวมทั้งความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ

9. ส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ
10. เป็นตัวแทนผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาของประเทศไทย
11. ออกข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วย
 - (ก) การกำหนดลักษณะต้องห้ามมาตรา 13
 - (ข) การออกใบอนุญาต อายุใบอนุญาต การพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต และการรับรองความรู้ ประสบการณ์ทางวิชาชีพ ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ
 - (ค) หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอรับใบอนุญาต
 - (ง) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาต
 - (จ) จรรยาบรรณของวิชาชีพและการประพฤติผิดจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ
 - (ฉ) มาตรฐานวิชาชีพ
 - (ช) วิธีการสรรหา การเลือก การเลือกตั้ง และการแต่งตั้งคณะกรรมการคุรุสภา และคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ
 - (ซ) องค์ประกอบ หลักเกณฑ์ วิธีการคัดเลือกคณะกรรมการสรรหา
 - (ฌ) หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาเลขาธิการคุรุสภา
 - (ญ) การใด ๆ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้
12. ให้คำปรึกษาหรือเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายหรือปัญหาการพัฒนาวิชาชีพ
13. ให้คำแนะนำหรือเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ หรือการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศต่าง ๆ
14. กำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคุรุสภา
15. ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของคุรุสภา ข้อบังคับของคุรุสภาตาม (11) นั้น ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและให้ใช้บังคับได้

มาตรฐานวิชาชีพครู

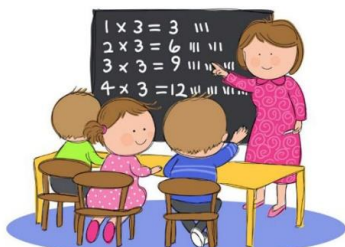
มาตรฐานวิชาชีพครูประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน คือ 1) มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน และ 3) มาตรฐานการปฏิบัติตน (จรรยาบรรณของวิชาชีพ) โดยจรรยาบรรณของวิชาชีพได้มีการกำหนดแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ เพื่อประมวลพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างของการประพฤติปฏิบัติ ประกอบด้วยพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

มาตรฐานความรู้	มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ
มีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือคุณสมบัติอื่นที่คุรุสภารับรอง โดยมีความรู้ดังต่อไปนี้ 1) ความเป็นครู 2) ปรัชญาการศึกษา 3) ภาษาและวัฒนธรรม 4) จิตวิทยาสำหรับครู 5) หลักสูตร 6) การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 8) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา 9) การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ 10) การประกันคุณภาพการศึกษา 11) คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ	ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด คือ 1. การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน 2. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

1.1 มาตรฐานความรู้

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะ
1. ความเป็นครู	(1) สภาพงานครู คุณลักษณะ และมาตรฐานวิชาชีพครู (2) การปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นครู (3) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับครูและวิชาชีพครู (4) การจัดการความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู (5) การสร้างความก้าวหน้าและพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง	(1) รอบรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนและกลยุทธ์การสอน เพื่อให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ได้ (2) แสวงหาและเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารความรู้ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง (3) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน (4) มีจิตวิญญาณความเป็นครู

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะ
2. ปรัชญาการศึกษา	(1) ปรัชญา แนวคิด และทฤษฎีทางการศึกษา ศาสนา เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม (2) แนวคิด และกลวิธีการจัดการศึกษา เพื่อ เสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน	(1) ประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา (2) วิเคราะห์เกี่ยวกับการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
3. ภาษาและวัฒนธรรม	(1) ภาษาและวัฒนธรรมไทยเพื่อการเป็นครู (2) ภาษาต่างประเทศเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู	(1) สามารถใช้ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อความหมายอย่างถูกต้อง (2) ใช้ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
4. จิตวิทยาสำหรับครู	(1) จิตวิทยาพื้นฐานและจิตวิทยาพัฒนาการ ของมนุษย์ (2) จิตวิทยาการเรียนรู้และจิตวิทยาการศึกษา (3) จิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา	(1) สามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนให้มี คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (2) ใช้จิตวิทยาเพื่อความเข้าใจและสนับสนุนการ เรียนรู้ของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ
5. หลักสูตร	(1) หลักการ แนวคิดในการจัดทำหลักสูตร (2) การนำหลักสูตรไปใช้ (3) การพัฒนาหลักสูตร	(1) วิเคราะห์หลักสูตรและสามารถจัดทำ หลักสูตรได้ (2) ปฏิบัติการประเมินหลักสูตรและนำผลการ ประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร
6. การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน	(1) หลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการ จัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ (2) ทฤษฎีและรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อ ให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และแก้ปัญหาได้ (3) การบูรณาการการเรียนรู้แบบเรียนรวม (4) การจัดการชั้นเรียน (5) การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ในสถานศึกษา	(1) สามารถจัดทำแผนการเรียนรู้และนำไปสู่การ ปฏิบัติให้เกิดผลจริง (2) สามารถสร้างบรรยากาศการจัดการชั้นเรียน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	(1) หลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติในการวิจัย (2) การใช้และผลิตงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	(1) สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัด การเรียนการสอน (2) สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียน
8. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	(1) หลักการ แนวคิด การออกแบบ การ ประยุกต์ใช้ และการประเมินสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ (2) เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสื่อสาร	(1) ประยุกต์ใช้ และประเมินสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ (2) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ สื่อสาร

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะ
9. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	(1) หลักการ แนวคิด และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (2) ปฏิบัติการวัดและการประเมินผล	(1) สามารถวัดและประเมินผลได้ (2) สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน
10. การประกันคุณภาพการศึกษา	(1) หลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพการศึกษา (2) การประกันคุณภาพการศึกษา	(1) สามารถจัดการคุณภาพการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (2) สามารถดำเนินการจัดการกิจกรรมประเมินคุณภาพการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ได้
11. คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ	(1) หลักธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์สุจริต (2) คุณธรรม และจริยธรรมของวิชาชีพครู (๓) จรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด	(1) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจิตสำนึกสาธารณะ และเสียสละให้สังคม (2) ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

1.2 มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพครู

มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพครู	สาระความรู้	สมรรถนะ
1. การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน	- การบูรณาการความรู้ทั้งหมดมาใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา - ฝึกปฏิบัติการวางแผนการศึกษาผู้เรียน โดยการสังเกต สัมภาษณ์ รวบรวมข้อมูล และนำเสนอผลการศึกษา - มีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร รวมทั้งการนำหลักสูตรไปใช้ - ฝึกการจัดทำแผนการเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษา - ฝึกปฏิบัติการดำเนินการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในสถานศึกษา - การจัดทำโครงการทางวิชาการ	- สามารถศึกษาและแยกแยะผู้เรียนได้ตามความแตกต่างของผู้เรียน - สามารถจัดทำแผนการเรียนรู้ - สามารถฝึกปฏิบัติการสอน ตั้งแต่การจัดทำแผนการสอน ปฏิบัติการสอน ประเมินผลและปรับปรุง - สามารถจัดทำโครงการทางวิชาการ

มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพครู	สาระความรู้	สมรรถนะ
2. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ	1. การบูรณาการความรู้ทั้งหมดมาใช้ในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 3. การจัดกระบวนการเรียนรู้ 4. การเลือกใช้ การผลิตสื่อและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ 5. การใช้เทคนิคและยุทธวิธีในการจัดการเรียนรู้ 6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 7. การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน 8. การนำผลการประเมินมาพัฒนา การจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 9. การบันทึกและรายงานผลการจัดการเรียนรู้ 10. การสัมมนาทางการศึกษา	1. สามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ 2. สามารถประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน 3. สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน 4. สามารถจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ

หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่องค์กรหรือหน่วยงาน หรือสมาคมจัดขึ้น เช่น การประชุม การอบรม การสัมมนา และการประชุมปฏิบัติการ เป็นต้น ทั้งนี้ต้องมีผลงานหรือรายงานที่ปรากฏชัดเจน

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน

หมายถึง การเลือกอย่างชาญฉลาด ด้วยความรัก และหวังดีต่อผู้เรียน ดังนั้น ในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ ครูต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ

หมายถึง การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถของครูที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ให้มากที่สุด ตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ โดยวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหาความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิม รวมทั้งการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

หมายถึง การเลือกใช้ ปรับปรุง หรือสร้างแผนการสอน บันทึกการสอน หรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

หมายถึง การประดิษฐ์ คิดค้น ผลิต เลือกใช้ ปรับปรุงเครื่องมืออุปกรณ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน

หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ ตามสภาพความแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเองก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ

หมายถึง การรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนการสอนให้ครอบคลุมสาเหตุปัจจัย และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยครูนำเสนอรายงานการปฏิบัติในรายละเอียด ดังนี้

- 1) ปัญหาความต้องการของผู้เรียนที่ต้องได้รับการพัฒนา และเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน
- 2) เทคนิค วิธีการ หรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และขั้นตอนวิธีการใช้เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรมการเรียนการสอนนั้น ๆ
- 3) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการที่กำหนด ที่เกิดกับผู้เรียน
- 4) ข้อเสนอแนะแนวทางใหม่ ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

หมายถึง การแสดงออกการประพฤติและปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่ำเสมอ ที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธา และถือเป็นแบบอย่าง

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และร่วมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์

หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถ ของบุคคลอื่นในชุมชน และร่วมมือปฏิบัติงานเพื่อพัฒนางานของสถานศึกษา ให้ชุมชนและสถานศึกษามีการยอมรับซึ่งกันและกัน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

หมายถึง การค้นหา สังเกต จดจำ และรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับวิชาชีพครู สามารถวิเคราะห์ วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหา พัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

หมายถึง การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยการนำเอาปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนและการจัดกิจกรรมอื่นๆ ในโรงเรียนมากำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ไปสู่การพัฒนาของผู้เรียนที่ถาวร เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของครูอีกแบบหนึ่งที่จะนำเอาวิกฤติมาเป็นโอกาสในการพัฒนา ครูจำเป็นต้องมองมุมต่างๆ ของปัญหาแล้วผันไปในทางการพัฒนา กำหนดเป็นกิจกรรม ครูจึงต้องเป็นผู้มองมุมบวก กล่าวที่จะเผชิญกับปัญหา มีสติในการแก้ปัญหา มิได้ตอบสนองปัญหาต่างๆ ด้วยอารมณ์หรือแง่ลบแบบตรงตัว ครูสามารถมองหามุมในทุกๆ โอกาส มองเห็นแนวทางที่นำสู่ผลก้าวหน้าของผู้เรียน

จรรยาบรรณต่อตนเอง

1. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

2. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

3. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า

4. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ

5. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ

6. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องไม่กระทำความผิดที่ขัดต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ

7. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

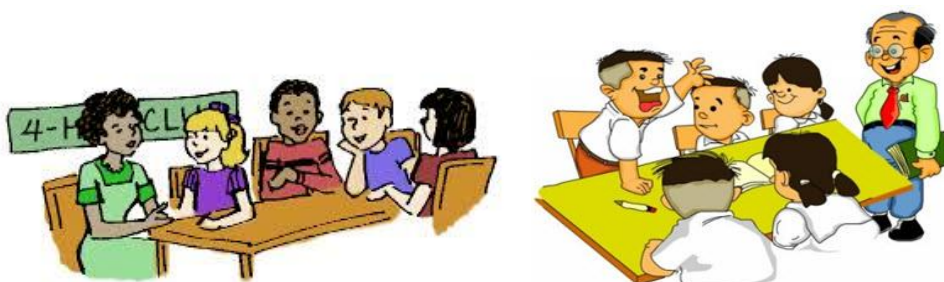
8. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

จรรยาบรรณต่อสังคม

9. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จรรยาบรรณต่อตนเอง

1. ครูต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ โดยต้องประพฤติและละเว้นการประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พฤติกรรมที่พึงประสงค์	พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
(1) ประพฤติตนเหมาะสมกับสถานภาพและเป็นแบบอย่างที่ดี (2) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามประเพณีและวัฒนธรรมไทย (3) ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ให้สำเร็จอย่างมีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด (4) ศึกษา หาความรู้ วางแผนพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และสะสมผลงานอย่างสม่ำเสมอ (5) ค้นคว้า แสวงหา และนำเทคนิคด้านวิชาชีพ ที่พัฒนาและก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับมาใช้แก่ศิษย์ และผู้รับบริการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์	(1) เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือเสพติดสิ่งเสพติดจนขาดสติหรือแสดงกิริยาไม่สุภาพเป็นที่น่ารังเกียจในสังคม (2) ประพฤติผิดทางชู้สาวหรือมีพฤติกรรมล่วงละเมิดทางเพศ (3) ขาดความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้น ความเอาใจใส่ จนเกิดความเสียหายในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ (4) ไม่รับรู้หรือไม่แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนรู้ และการปฏิบัติหน้าที่ (5) ขัดขวางการพัฒนาองค์กรจนเกิดผลเสียหาย

จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

2. ครูต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ โดยต้องประพฤติและละเว้นการประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พฤติกรรมที่พึงประสงค์	พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
(1) แสดงความชื่นชมและศรัทธาในคุณค่าของวิชาชีพ (2) รักษาชื่อเสียงและปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ (3) ยกย่องและเชิดชูเกียรติผู้ที่มีผลงานในวิชาชีพ ให้สาธารณชนรับรู้ (4) อุทิศตนเพื่อความก้าวหน้าของวิชาชีพ (5) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริตตามกฎหมาย ระเบียบ และแบบแผนของทางราชการ (6) เลือกใช้หลักวิชาที่ถูกต้อง สร้างสรรค์เทคนิค วิธีการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาวิชาชีพ (7) ใช้องค์ความรู้หลากหลายในการปฏิบัติหน้าที่ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกในองค์กร (8) เข้าร่วมกิจกรรมของวิชาชีพหรือองค์กรวิชาชีพอย่างสร้างสรรค์	(1) ไม่แสดงความภาคภูมิใจในการประกอบวิชาชีพ (2) ดูหมิ่น เหยียดหยาม ให้ร้ายผู้ร่วมประกอบวิชาชีพศาสตร์ในวิชาชีพ หรือองค์กรวิชาชีพ (3) ประกอบการงานอื่นที่ไม่เหมาะสมกับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา (4) ไม่ซื่อสัตย์สุจริต ไม่รับผิดชอบ หรือไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือแบบแผนของทางราชการจนก่อให้เกิดความเสียหาย (5) คัดลอกหรือนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน (6) ใช้หลักวิชาการที่ไม่ถูกต้องในการปฏิบัติวิชาชีพ ส่งผลให้ศิษย์หรือผู้รับบริการเกิดความเสียหาย (7) ใช้ความรู้ทางวิชาการ วิชาชีพ หรืออาศัยองค์กรวิชาชีพแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

3. ครูต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า
4. ครูต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ
5. ครูต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ
6. ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ
7. ครูต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์ จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ โดยต้องประพฤติและละเว้นการประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พฤติกรรมที่พึงประสงค์	พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
(1) ให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือศิษย์และผู้รับบริการด้วยความเมตตากรุณาอย่างเต็มกำลังความสามารถและเสมอภาค (2) สนับสนุนการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็กเยาวชน และผู้ด้อยโอกาส (3) ตั้งใจ เสียสละ และอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ศิษย์และผู้รับบริการได้รับการพัฒนาตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล (4) ส่งเสริมให้ศิษย์และผู้รับบริการสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่อ อุปกรณ์ และ แหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย (5) ให้ศิษย์และผู้รับบริการ มีส่วนร่วมวางแผนการเรียนรู้ และเลือกวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสม กับตนเอง (6) เสริมสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ศิษย์และผู้รับบริการด้วยการรับฟังความคิดเห็น ยกย่อง ชมเชย และให้กำลังใจอย่างกัลยาณมิตร	(1) ลงโทษศิษย์อย่างไม่เหมาะสม (2) ไม่ใส่ใจหรือไม่รับรู้ปัญหาของศิษย์หรือผู้รับบริการจนเกิดผลเสียหายต่อศิษย์หรือผู้รับบริการ (3) ดุหมั่นเหี้ยมหยามศิษย์หรือผู้รับบริการ (4) เปิดเผยความลับของศิษย์หรือผู้รับบริการเป็นผลให้ได้รับความอับอายหรือเสื่อมเสียชื่อเสียง (5) จูงใจ โหมน้ำว ยุยงส่งเสริมให้ศิษย์หรือผู้รับบริการปฏิบัติขัดต่อศีลธรรมหรือกฎระเบียบ (6) ชักชวนใช้จ้างวานศิษย์หรือผู้รับบริการให้จัดซื้อ จัดหาสิ่งเสพติดหรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข (7) เรียกร้องผลตอบแทนจากศิษย์หรือผู้รับบริการในงานตามหน้าที่ที่ต้องให้บริการ

จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

8. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ โดยพึงประพฤติและละเว้นการประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พฤติกรรมที่พึงประสงค์	พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
(1) เสียสละ เอื้ออาทร และให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ (2) มีความรัก ความสามัคคี และร่วมใจกันผนึกกำลังในการพัฒนาการศึกษา	(1) ปิดบังข้อมูลข่าวสารในการปฏิบัติงาน จนทำให้เกิดความเสียหายต่องานหรือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ (2) ปฏิเสธความรับผิดชอบ โดยตำหนิ ให้อายผู้อื่นในความบกพร่องที่เกิดขึ้น (3) สร้างกลุ่มอิทธิพลภายในองค์กรหรือกลั่นแกล้งผู้ร่วมประกอบวิชาชีพให้เกิดความเสียหาย (4) เจตนาให้ข้อมูลเท็จทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือเกิดความเสียหายต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ (5) วิพากษ์ วิจารณ์ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพในเรื่องที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือแตกความสามัคคี

จรรยาบรรณต่อสังคม

9. ครูพึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยพึงประพฤติและละเว้นการประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พฤติกรรมที่พึงประสงค์	พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
(1) ยึดมั่น สนับสนุน และส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (2) นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรมมาเป็นปัจจัยในการจัดการศึกษาให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม (3) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ศิษย์เกิดการเรียนรู้และสามารถดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (4) เป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพัฒนาเศรษฐกิจ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรม	(1) ไม่ให้ความร่วมมือหรือสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนที่จัดเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาทั้งทางตรงหรือทางอ้อม (2) ไม่แสดงความเป็นผู้นำในการอนุรักษ์หรือพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาหรือสิ่งแวดล้อม (3) ไม่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการอนุรักษ์หรือพัฒนาสิ่งแวดล้อม (4) ปฏิบัติตนเป็นปฏิปักษ์ต่อวัฒนธรรมอันดีงามของชุมชนหรือสังคม

การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษา

คุรุสภา ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการรับรองปริญญา ประกาศนียบัตรหรือวุฒิปัตของสถาบันต่างๆ ตามมาตรฐานวิชาชีพ ตามที่กำหนดในมาตรา 9(7) แห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 โดยออกประกาศคุรุสภา เรื่อง การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษาเพื่อการประกอบวิชาชีพ พ.ศ.2557 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 14 มีนาคม 2557 แทนฉบับเดิม ซึ่งออกตั้งแต่ พ.ศ.2549 โดยประกาศฉบับใหม่มีคุณสมบัติที่สามารถยื่นขอรับรองเพิ่มเติมจากฉบับเดิม ครอบคลุมทั้งระดับปริญญาเอก นอกจากนี้คุรุสหายังได้ปรับเปลี่ยนมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งสาระความรู้ และสมรรถนะ ทั้งทางวิชาชีพครูและวิชาชีพบริหารการศึกษา อีกด้วย

การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษา เป็นการควบคุมสถาบันการผลิตให้มกระบวนการพัฒนาผู้ที่ต้องการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ให้มีความรู้ ทักษะวิชาชีพและประสบการณ์ที่เพียงพอ และบ่มเพาะความเป็นครูหรือผู้บริหารให้พร้อมสำหรับการประกอบวิชาชีพ สามารถเป็นหลักประกันคุณภาพให้กับผู้รับบริการทางการศึกษา คือ เยาวชน ผู้ปกครอง และสังคมได้

คุรุสภาให้การรับรองปริญญา และประกาศนียบัตรทางการศึกษา ดังนี้

1. ด้านวิชาชีพครู ได้แก่

- 1.1 ปริญญาตรี หลักสูตร 5 ปี
- 1.2 ปริญญาตรีควบโท 6 ปี
- 1.3 ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู
- 1.4 ปริญญาโท
- 1.5 ปริญญาโทควบเอก
- 1.6 ปริญญาเอก

2. ด้านวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้บริหารการศึกษา ได้แก่

- 2.1 ปริญญาโท
- 2.2 ปริญญาโทควบเอก
- 2.3 ปริญญาเอก

มาตรฐานและเกณฑ์ในการรับรองปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู

พิจารณาจากมาตรฐาน 3 ด้าน ดังนี้

1. มาตรฐานหลักสูตร

1.1 โครงสร้างของหลักสูตร (วิชาชีพครู)

ปริญญาตรี หลักสูตร 5 ปี จำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 160 หน่วยกิต

- หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต
- หมวดวิชาเฉพาะด้าน ไม่น้อยกว่า 124 หน่วยกิต แบ่งเป็น

วิชาชีพครู	ไม่น้อยกว่า 46 หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า 76 หน่วยกิต

- หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

ปริญญาตรีควบโท 6 ปี จำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 180 หน่วยกิต

- หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต
- หมวดวิชาเฉพาะด้าน ไม่น้อยกว่า 132 หน่วยกิต แบ่งเป็น

วิชาชีพครู	ไม่น้อยกว่า 46 หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า 86 หน่วยกิต

- หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
- วิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

ประกาศนียบัตรบัณฑิต จำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 33 หน่วยกิต

- รายวิชา ไม่น้อยกว่า 27 หน่วยกิต
- ปฏิบัติการสอน ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

ปริญญาโท 2 ปี จำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 45 หน่วยกิต

- รายวิชา ไม่น้อยกว่า 33 หน่วยกิต
- วิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

ปริญญาโทควบเอก 4 ปี จำนวนหน่วยกิตรวม ไม่น้อยกว่า 76 หน่วยกิต

- รายวิชา ไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต
- วิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต

ปริญญาเอก 3 ปี จำนวนหน่วยกิตรวม ไม่น้อยกว่า 69 หน่วยกิต

- รายวิชา ไม่น้อยกว่า 33 หน่วยกิต
- วิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต

1.2 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ

สาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานความรู้ ดังนี้

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะ
1. ความเป็นครู	- สภาพงานครู คุณลักษณะ และมาตรฐานวิชาชีพครู - การปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นครู - กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับครู และวิชาชีพครู - การจัดการความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู - การสร้างความก้าวหน้าและพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง	- รอบรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนและกลยุทธ์การสอน เพื่อให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์สร้างสรรค์ สิ่งใหม่ ๆ ได้ - แสวงหาและเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารความรู้ เพื่อให้ ทันต่อการเปลี่ยนแปลง - ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู กับผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน - มี จิตวิญญาณความเป็นครู
2. ปรัชญาการศึกษา	- ปรัชญา แนวคิด และทฤษฎีทางการศึกษา ศาสนา เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม - แนวคิด และกลวิธีการจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน	- ประยุกต์ ใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา - วิเคราะห์ เกี่ยวกับการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
3. ภาษา และ วัฒนธรรม	- ภาษาและวัฒนธรรมไทยเพื่อการเป็นครู - ภาษาต่างประเทศเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู	- สามารถใช้ทักษะฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อความหมายอย่างถูกต้อง - ใช้ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
4. จิตวิทยาสำหรับครู	- จิตวิทยาพื้นฐานและจิตวิทยาพัฒนาการของมนุษย์ - จิตวิทยาการเรียนรู้ และจิตวิทยาการศึกษา - จิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา	- สามารถให้ คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น - ใช้จิตวิทยาเพื่อความเข้าใจและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ
5. หลักสูตร	- หลักการ แนวคิดในการจัดทำหลักสูตร - การนำหลักสูตรไปใช้ - การพัฒนาหลักสูตร	- วิเคราะห์หลักสูตรและสามารถจัดทำหลักสูตรได้ - ปฏิบัติการประเมินหลักสูตรและนำผลการประเมินไปใช้ ในการพัฒนาหลักสูตร
6. การจัดการเรียนรู้ และการจัดการชั้นเรียน	- หลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ - ทฤษฎี และรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนรู้ จักคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และแก้ปัญหาได้ - การบูรณาการการเรียนรู้ แบบเรียนรวม - การจัดการชั้นเรียน - การพัฒนาศูนย์ การเรียนในสถานศึกษา	- สามารถจัดทำแผนการเรียนรู้ และนำไปสู่การปฏิบัติ ให้เกิดผลจริง - สามารถสร้างบรรยากาศการจัดการชั้นเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะ
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	1. หลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติ ในการวิจัย 2. การใช้ และผลิตงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	1. สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ ในการจัดการเรียนการสอน 2. สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน
8. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	1. หลักการ แนวคิด การออกแบบ การประยุกต์ใช้ และการประเมินสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ 2. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร	1. ประยุกต์ใช้ และประเมินสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ 2. สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร
9. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	1. หลักการ แนวคิด และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 2. ปฏิบัติ การวัดและการประเมินผล	1. สามารถวัดและประเมินผลได้ 2. สามารถนำผลการประเมินไปใช้ ในการพัฒนาผู้เรียน
10. การประกันคุณภาพการศึกษา	1. หลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการจัดการคุณภาพการศึกษา 2. การประกันคุณภาพการศึกษา	1. สามารถจัดการคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 2. สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมประเมินคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้
11. คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ	1. หลักธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์ สุจริต 2. คุณธรรม และจริยธรรมของวิชาชีพครู 3. จรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด	1. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจิตสำนึกสาธารณะ และเสียสละให้สังคม 2. ปฏิบัติ ตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ สาระการฝึกทักษะและสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู ตามมาตรฐาน ประสพการณ์วิชาชีพ

STANDARD ONE Design and implement engaging and flexible learning experiences for individuals and groups	STANDARD TWO Design and implement learning experiences that develop language, literacy and numeracy	STANDARD THREE Design and implement intellectually challenging learning experiences	STANDARD FOUR Design and implement learning experiences that value diversity	STANDARD FIVE Assess and report constructively on student learning
STANDARD SIX Support personal development and participation in society	STANDARD SEVEN Create and maintain safe and supportive learning environments	STANDARD EIGHT Foster positive and productive relationships with families and the community	STANDARD NINE Contribute effectively to professional teams	STANDARD TEN Commit to reflective practice and ongoing professional renewal

มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ

มาตรฐานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประกอบด้วย การฝึกทักษะและสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ ดังรายการต่อไปนี้

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะ
1. การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน	1. การสังเกตการจัดการเรียนรู้ 2. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง 3. การทดลองสอนในสถานการณ์ จำลอง และสถานการณ์จริง 4. การออกแบบทดสอบ ข้อสอบหรือเครื่องมือวัดผล 5. การตรวจข้อสอบ การให้คะแนน และการตัดสินผลการเรียน 6. การสอบภาคปฏิบัติ และการให้ คะแนน 7. การวิจัยแก้ปัญหาผู้เรียน 8. การพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ	1. สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจุดประสงค์ การสอนที่หลากหลาย 2. สามารถปฏิบัติการสอน ออกแบบทดสอบวัดและประเมินผลผู้เรียน
2. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ	1. การปฏิบัติการสอนวิชาเอก 2. การวัดและประเมินผล และนำผลไปใช้ ในการพัฒนาผู้เรียน 3. การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือแบ่งปันความรู้ในการสัมมนาการศึกษา	1. สามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเอก 2. สามารถประเมิน ปรับปรุง และ ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 3. ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

1.3 การพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย

- 1) กระบวนการพัฒนาหลักสูตร
 - คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร
 - องค์ประกอบของคณะกรรมการที่มาจากผู้เกี่ยวข้องด้านวิชาชีพครูและวิชาเนื้อหา
 - การวิเคราะห์หลักสูตรจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกและบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- 2) คุณสมบัติของคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร
 - มีคุณวุฒิตรงตามสาขา และวิชาเอก
 - มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง นโยบายในการพัฒนาหรือการปรับปรุงหลักสูตร แผนงานที่ชัดเจนในการพัฒนาหรือการปรับปรุงหลักสูตร
- 3) การพัฒนาหรือการปรับปรุงหลักสูตร

2. มาตรฐานการผลิตครู

2.1 กระบวนการคัดเลือกนิสิต นักศึกษา มีการกำหนดคุณสมบัติและเกณฑ์การคัดเลือกนิสิต นักศึกษา ที่เน้นการสรรหาผู้ที่มีความรู้ ความสามารถสูงเข้าศึกษา และมีการคัดเลือกหรือสอบคัดเลือกโดยการสอบข้อเขียนและ/หรือการสอบสัมภาษณ์อย่างเป็นระบบ

2.2 จำนวนนิสิต นักศึกษา รับนิสิต นักศึกษาตามแผนการรับที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และแผนความต้องการกำลังคนในวิชาชีพในระยะยาวโดยมีอัตราส่วนคณาจารย์ต่อนิสิต นักศึกษา 1 : 30 และหนึ่งห้องเรียน มีนิสิต นักศึกษา ไม่เกิน 30 คน

2.3 คณาจารย์ ได้แก่ คณาจารย์ประจำหลักสูตร คณาจารย์ที่ปรึกษา คณาจารย์ผู้สอน รายวิชาชีพครู คณาจารย์นิเทศก์ (1 : 10) ผู้ควบคุมและผู้สอบวิทยานิพนธ์ (ปริญญาโท – ปริญญาเอก) และครูพี่เลี้ยง หรือผู้บริหารพี่เลี้ยง

2.4 ทรัพยากรการเรียนรู้ ได้แก่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด และสิ่งแวดล้อม

2.5 การบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน มีดังนี้

- การบริหารหลักสูตร ต้องมีคณะกรรมการฯ ที่ทำหน้าที่วางแผนและการประเมินการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร กำหนดกิจกรรมเสริมหลักสูตร รายงานผลการปฏิบัติงาน และมีกระบวนการประเมินและพัฒนาคณาจารย์อย่างเป็นระบบ

- การบริหารการเรียนการสอน มีประมวลรายวิชา การจัดการเรียนการสอน ครอบคลุมคำอธิบายรายวิชา จำนวนหน่วยกิตและจำนวนชั่วโมงตามที่หลักสูตรกำหนด หรือมีการประเมินการสอนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

- การจัดการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา หรือการฝึกปฏิบัติการบริหาร สถานศึกษา และการบริหารการศึกษา คุณสมบัติสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง/ผู้บริหารพี่เลี้ยง อาจารย์ นิเทศก์เป็นไปตามเกณฑ์

- การจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู หรือความเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา จะต้องมีความรู้ความเข้าใจการบริหารกิจการ มีกิจกรรมตลอดหลักสูตร มีการกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของการเข้าร่วมกิจกรรม มีการประเมินผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีสมุดบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม หรือระเบียบงานรายนามผล หรือใช้ประกอบการพิจารณาอนุมัติการสำเร็จ การศึกษา

2.6 การประกันคุณภาพการศึกษา ต้องมีคณะกรรมการรับผิดชอบ มีระบบและแผนการดำเนินงานการประกันคุณภาพ และมีรายงานการประกันคุณภาพ

3. มาตรฐานบัณฑิต

3.1 ความรู้ ต้องเรียนครบตามหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากคุรุสภา และผ่านเกณฑ์การประเมินของสถาบันการผลิต

3.2 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา มีการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 1 ปี และมีรายงานผลการผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่คุรุสภากำหนด

3.3 การปฏิบัติตน ต้องปฏิบัติตนเหมาะสมกับความเป็นครูและผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา โดยสถาบันต้องมีผลรับรองความประพฤติของผู้สำเร็จการศึกษา

3.4 การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู/ความเป็นผู้นำ ต้องร่วมกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู ปีละไม่น้อยกว่า 1 กิจกรรม ได้แก่ การปฏิบัติธรรม กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

แต่..... คุณภาพของครูใหม่
...เป็นอย่างไร
จะรู้ได้อย่างไรว่ามีคุณภาพดีแล้ว..?

ครูคุณภาพในศตวรรษที่ 21

บทที่ 5

ครูคุณภาพในศตวรรษที่ 21

คุณภาพของครูเกิดจากปัจจัยการผลิต

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 เพื่อรองรับการบริหารจัดการหลักสูตรให้ตอบสนอง**การผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ**สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.-TQF) ที่เหมาะสมกับพลวัตของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความก้าวหน้าของศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งบริบททางสังคมและตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไป (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132 ตอนพิเศษ 295 ง วันที่ 13 พฤศจิกายน 2558) ซึ่ง **หลักสูตรการผลิตครูระดับปริญญาตรี** ได้ถูกกำหนดไว้ดังนี้

1. **จำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาการศึกษา** หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 10 ปีการศึกษา

2. **โครงสร้างหลักสูตร** ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชา เลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ดังนี้

1) **หมวดวิชาศึกษาทั่วไป** หมายถึง หมวดวิชาที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ ใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชา หรือลักษณะบูรณาการใดๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชา

1) สังคมศาสตร์ 2) มนุษยศาสตร์ 3) ภาษา และ 4) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสม ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

2) **หมวดวิชาเฉพาะ** หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานวิชาชีพ และวิชาชีพ ที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวม หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 90 หน่วยกิต

3) **หมวดวิชาเลือกเสรี** หมายถึง วิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตามที่ ตนเองถนัดหรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใดๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรี ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

สรุปโครงสร้างหลักสูตรครุ 5 ปี			
หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร จำนวนไม่น้อยกว่า		166	หน่วยกิต
ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป		ไม่น้อยกว่า	30 หน่วยกิต
1. กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร	ไม่น้อยกว่า	12	หน่วยกิต
2. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	ไม่น้อยกว่า	3	หน่วยกิต
3. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	ไม่น้อยกว่า	3	หน่วยกิต
4. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์	ไม่น้อยกว่า	12	หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน		ไม่น้อยกว่า	130 หน่วยกิต
1. วิชาชีพครู	ไม่น้อยกว่า	52	หน่วยกิต
1.1 วิชาชีพครูบังคับ	บังคับเรียน	32	หน่วยกิต
1.2 วิชาชีพครูเลือก	ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต
1.3 วิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	ไม่น้อยกว่า	14	หน่วยกิต
2. วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	78	หน่วยกิต
2.1 วิชาเอกบังคับ	บังคับเรียน	68	หน่วยกิต
2.2 วิชาการสอนวิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต
2.3 เลือกวิชาเอกหรือวิชาการสอนวิชาเอกเพิ่มเติม	ไม่น้อยกว่า	4	หน่วยกิต
ค. หมวดวิชาเลือกเสรี		ไม่น้อยกว่า	6 หน่วยกิต

3. จำนวน คุณวุฒิ และคุณสมบัติของอาจารย์

1) หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการประกอบด้วย

(1) อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ และต้องมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้ง ให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง

(2) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีคุณวุฒิและคุณสมบัติเช่นเดียวกับอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย 5 คน

(3) อาจารย์ผู้สอน อาจเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษที่มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน

4. เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา

ให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดเกณฑ์การวัดผล เกณฑ์ขั้นต่ำของแต่ละรายวิชา และเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร โดยต้องเรียนครบ ตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า จึงถือว่าเรียนจบหลักสูตรปริญญาตรี

5. การประกันคุณภาพของหลักสูตร

ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตร โดยมีองค์ประกอบในการประกันคุณภาพอย่างน้อย 6 ด้าน คือ

- 1) การกำกับมาตรฐาน
- 2) บัณฑิต
- 3) นักศึกษา
- 4) อาจารย์
- 5) หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน
- 6) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

6. การพัฒนาหลักสูตร

ให้ทุกหลักสูตรพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย โดยมีการประเมิน และรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรทุกปีการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร เป็นระยะๆ อย่างน้อยตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร หรือทุกรอบ 5 ปี

รูปแบบการผลิตครูหลักสูตร 5 ปี ตามกรอบมาตรฐานการอุดมศึกษา
ร่วมกับมาตรฐานคุณภาพคุรุสภา ในปัจจุบัน (พ.ศ. 2558)

สมมุติฐานการสร้างบัณฑิตครูที่มีคุณภาพขึ้นอยู่กับมหาวิทยาลัย/สถาบันฝ่ายที่ผลิตครู ดำเนินการสร้างหลักสูตร จัดรายวิชาเรียนและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จัดหาอาจารย์ประจำหลักสูตรและกำหนดอาจารย์ผู้สอนให้จัดการเรียนการสอน ถ่ายทอดความรู้ ฝึกทักษะและสร้างประสบการณ์แก่นักศึกษา ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้จนนักศึกษาสำเร็จการศึกษา ซึ่งจะต้องมีการดำเนินการที่สามารถประกันได้ว่ามีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด และหลักสูตรครู จะต้องได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง แต่ทั้งนี้จะต้องอยู่ภายใต้กรอบมาตรฐานที่การอุดมศึกษาและคุรุสภากำหนดไว้ดังกล่าว รายละเอียดสังเขปของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ มีดังนี้

มคอ. 1 มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์ และ สาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี)

1. ลักษณะของสาขา

สาขาครุศาสตร์ /ศึกษาศาสตร์ เป็นศาสตร์เกี่ยวกับศิลปะและจิตวิทยาการสอนหรือการจัดการ เรียนรู้การผลิตครูใหม่หรือการเตรียมครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนประจำการ รวมทั้งการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาประจำการ สำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม อรรถาธิบายหรือการเรียนรู้ที่ไม่เป็นทางการ การจัดการศึกษาในสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ประกอบด้วยวิชาครู และวิชาเอกที่จะสอน ทั้งในด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์สาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ จึงมีลักษณะเป็นสหวิทยาการซึ่งเชื่อมโยงและบูรณาการกับสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพื่อ พัฒนาคนทั้งในวัยเรียนและนอกวัยเรียนให้มีคุณภาพ สามารถพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

- 1) มีคุณธรรมมีความกล้าหาญทางจริยธรรมมีจรรยาบรรณวิชาชีพครู และมีความรับผิดชอบสูง ต่อวิชาการวิชาชีพ เศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม
- 2) มีความอดทน ใจกว้างและมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้รวมทั้งการทำงานร่วมกันกับ ผู้เรียนและผู้ร่วมงานทุกกลุ่ม
- 3) มีความรอบรู้และมีความสามารถประยุกต์ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและระเบียบวิธีการ ศึกษาวิจัย เพื่อสร้างความรู้ใหม่
- 4) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหา และข้อโต้แย้งโดยการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำใน การแสวงหาทางเลือกใหม่ที่เหมาะสมและปฏิบัติได้
- 5) มีความสามารถในการพิจารณาแสวงหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทางวิชาการ วิชาชีพ และสังคมอย่างมีเหตุผลที่สมเหตุสมผล โดยการบูรณาการศาสตร์แบบสหวิทยาการและพหุวิทยาการเพื่อ เสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 6) มีความสามารถในการติดตามพัฒนาการของศาสตร์ทั้งหลายและมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาสมรรถนะ ของตนเองอยู่เสมอ

3. มาตรฐานผลการเรียนรู้

3.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม

1) แสดงออกซึ่งพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีคุณธรรมที่ เสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความเข้าใจผู้อื่น เข้าใจโลก มีจิตสาธารณะ เสียสละ และเป็นแบบอย่างที่ดี

2) สามารถจัดการและคิดแก้ปัญหาทางคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครูเชิงสัมพัทธ์ โดยใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม ความรู้สึกของผู้อื่น และประโยชน์ของสังคมส่วนรวม

3.2 ด้านความรู้

1) มีความรอบรู้ในด้านความรู้ทั่วไป วิชาชีพครูและวิชาที่จะสอน อย่างกว้างขวางลึกซึ้ง และ เป็นระบบ

2) มีความตระหนักรู้หลักการและทฤษฎีในองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการ ทั้งการบูรณา การข้ามศาสตร์และการบูรณาการกับโลกแห่งความเป็นจริง

3) มีความเข้าใจความก้าวหน้าของความรู้เฉพาะด้านในสาขาวิชาที่จะสอน อย่างลึกซึ้ง ตระหนักถึงความสำคัญของงานวิจัยและการวิจัยในการต่อยอดความรู้

4) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์และประเมินค่าองค์ความรู้ และสามารถ นำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานวิชาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ด้านทักษะทางปัญญา

1) สามารถคิดค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศ และแนวคิด จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน การวินิจฉัย แก้ปัญหา และทำการวิจัยเพื่อพัฒนางาน และพัฒนาองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

2) สามารถคิดแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อน เสนอทางออก และนำไปสู่การแก้ไขได้อย่าง สร้างสรรค์โดยคำนึงถึงความรู้ทางภาคทฤษฎีประสบการณ์ภาคปฏิบัติและผลกระทบจากการตัดสินใจ

3) มีความเป็นผู้นำทางปัญญาในการคิดพัฒนางานอย่างสร้างสรรค์มีวิสัยทัศน์ และการ พัฒนาศาสตร์ทางครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์รวมทั้งการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างมีนวัตกรรม

3.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

1) มีความไวในการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น มีมุมมองเชิงบวก มีวุฒิภาวะทาง อารมณ์และทางสังคม

2) มีความเอาใจใส่ช่วยเหลือและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม ได้อย่างสร้างสรรค์

3) มีภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดีมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

3.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

1) มีความไวในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทั้งที่เป็นตัวเลขเชิงสถิติหรือคณิตศาสตร์ภาษาพูด และภาษาเขียน อันมีผลให้สามารถเข้าใจองค์ความรู้หรือประเด็นปัญหาได้อย่างรวดเร็ว

2) มีความสามารถในการใช้ดุลยพินิจที่ดีในการประมวลผล แปลความหมาย และเลือกใช้ ข้อมูลสารสนเทศ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

3) มีความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การเขียน และนำเสนอด้วย รูปแบบที่เหมาะสมสำหรับบุคคลและกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน

3.6 ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้

1) มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ที่มีรูปแบบหลากหลาย ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการ (Formal) รูปแบบกึ่งทางการ (Non-formal) และรูปแบบไม่เป็นทางการ (Informal) อย่างสร้างสรรค์

2) มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่หลากหลาย ทั้งผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ผู้เรียนที่มีความสามารถปานกลาง และผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ อย่างมีนวัตกรรม

3) มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ในวิชาเอกที่จะสอนอย่างบูรณาการ

ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม มคอ.1 “มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี)” ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ วันที่ 15 มีนาคม พ.ศ.2554
เข้าถึงข้อมูลได้ในเว็บไซต์ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews6/education5year_m1.pdf

เนื้อหาความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ : ตัวอย่างการจัดรายวิชาเรียนในหมวดต่างๆ

ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

1. กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร ให้เลือกเรียนวิชาในกลุ่มวิชา ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

- ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร	3	หน่วยกิต
- ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	3	หน่วยกิต
- ภาษาอังกฤษสำหรับครู	3	หน่วยกิต
- ภาษาจีนเบื้องต้น	3	หน่วยกิต

2. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ให้เลือกเรียนวิชาในกลุ่มวิชา ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต

- สุนทรียภาพทางทัศนศิลป์	3	หน่วยกิต
--------------------------	---	----------

3. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ให้เลือกเรียนวิชาในกลุ่มวิชา ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต

- วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง	3	หน่วยกิต
----------------------------	---	----------

4. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ให้เลือกเรียนวิชาในกลุ่มวิชา ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

- โลกของเรากับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3	หน่วยกิต
- สิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน	3	หน่วยกิต
- การคิดและการตัดสินใจ	3	หน่วยกิต
- เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	3	หน่วยกิต

ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน

1. วิชาชีพครู	ไม่น้อยกว่า	52	หน่วยกิต
1. วิชาชีพครู	บังคับเรียน	32	หน่วยกิต
1011101	ความเป็นครู		3(2-2-5)
1011102	ปรัชญาการศึกษา		2(2-0-4)
1022201	การพัฒนาหลักสูตร		3(2-2-5)
1022202	ภาษาและวัฒนธรรม		3(2-2-5)
1023303	การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน		3(2-2-5)
1023304	การบูรณาการการเรียนรู้แบบเรียนรวม		2(2-0-4)
1033301	นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา		3(2-2-5)
1043401	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้		3(2-2-5)
1044402	การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้		3(2-2-5)
1051501	จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้		2(2-0-4)
1053502	จิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา		2(2-0-4)
1064101	การประกันคุณภาพการศึกษา		3(3-0-6)

2. วิชาชีพรุเลือก เลือกไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

1024211	วิธีวิทยาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	2(1-2-3)
1024613	ผู้กำกับลูกเสือชั้นความรู้เบื้องต้น	2(1-2-3)
1064104	กฎหมายการศึกษา	2(2-0-4)

3. วิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่น้อยกว่า 14 หน่วยกิต

1004801	การปฏิบัติงานวิชาชีพ 1	1(60)
1004802	การปฏิบัติงานวิชาชีพ 2	1(60)
1005801	การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1	6(360)
1005802	การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2	6(360)

หมายเหตุ

1. รายวิชาหมวดวิชาชีพครู กลุ่มวิชาสาระความรู้ด้านวิชาชีพครู ผลการเรียนรู้เฉลี่ยรวมต้องไม่ต่ำกว่า 2.00 หากต่ำกว่าต้องลงทะเบียนเรียนใหม่ในรายวิชาบังคับที่มีผลการเรียนต่ำกว่าระดับ C ก่อน
2. รายวิชาในกลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพและฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา กำหนดเกณฑ์ระดับ ผลการเรียนรู้ ตั้งแต่ระดับ C ขึ้นไป กรณีไม่ผ่านเกณฑ์นี้ผู้เรียนต้องลงทะเบียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพในรายวิชานั้นใหม่

2. วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	78	หน่วยกิต
2.1 วิชาเอกบังคับ	บังคับเรียน	68	หน่วยกิต
2.2 วิชาการสอนวิชาเอก		6	หน่วยกิต
2.3 วิชาเอกเลือก/วิชาการสอนวิชาเอกเพิ่มเติม	ไม่น้อยกว่า	4	หน่วยกิต

ค. หมวดวิชาเลือกเสรี ให้เลือกเรียนไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

ให้เลือกเรียนรายวิชาใดๆ ในหลักสูตรมหาวิทยาลัย โดยไม่ซ้ำกับรายวิชาที่เคยเรียนมาแล้ว และต้องไม่เป็นรายวิชาที่กำหนดให้เรียนโดยไม่นับหน่วยกิตรวมในเกณฑ์การสำเร็จหลักสูตรสาขาวิชานี้

มคอ. 2 รายละเอียดของหลักสูตร (Programme Specification)

รายละเอียดของหลักสูตร หมายถึง คำอธิบายภาพรวมของการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้บัณฑิตบรรลุผลการเรียนรู้ของหลักสูตรนั้นๆ โดยจะถ่ายทอดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของบัณฑิตที่กำหนดไว้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิสาขาวิชาชีพไปสู่การ/ปฏิบัติในหลักสูตร ซึ่งแต่ละสถาบันอุดมศึกษาสามารถบรรจุเนื้อหาวิชาเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ได้อย่างอิสระ เหมาะสม ตรงกับความต้องการหรือเอกลักษณ์ของสถาบันฯ โดยคณาจารย์ผู้สอนจะต้องร่วมมือกันวางแผนและจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร ซึ่งจะช่วยอธิบายให้นักศึกษาทราบว่าตนต้องเรียนวิชาอะไรบ้าง เข้าใจถึงวิธีการสอน วิธีการเรียนรู้ ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลที่จะทำให้มั่นใจว่าเมื่อเรียนสำเร็จแล้วจะบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทั้งยังแสดงความสัมพันธ์ของหลักสูตรกับองค์ประกอบในการเรียนเพื่อนำไปสู่คุณวุฒิตามที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิ รายละเอียดของหลักสูตร จะช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนในหลักสูตรที่เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้และความต้องการของตนเองได้ รวมทั้งผู้ใช้บัณฑิตสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณารับบัณฑิตเข้าทำงาน **ประกอบด้วย 8 หมวดต่อไปนี้**

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

หมวดที่ 2 ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

หมวดที่ 3 ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร

หมวดที่ 4 ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและประเมินผล

หมวดที่ 5 หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา

หมวดที่ 6 การพัฒนาคณาจารย์

หมวดที่ 7 การประกันคุณภาพหลักสูตร

หมวดที่ 8 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร

มคอ. 3 รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification)

รายละเอียดของรายวิชา หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการของแต่ละรายวิชาเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องและเป็นไปตามที่วางแผนไว้ในรายละเอียด ของหลักสูตร ซึ่งแต่ละรายวิชาจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และรายละเอียดของเนื้อหาความรู้ในรายวิชา แนวทางการปลูกฝังทักษะต่างๆ ตลอดจนคุณลักษณะอื่นๆที่นักศึกษาจะได้รับการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา มีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการเรียน วิธีการเรียน การสอน การวัดและประเมินผลในรายวิชา ตลอดจนหนังสือหรือสื่อทางวิชาการอื่นๆที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังกำหนดยุทธศาสตร์ในการประเมินรายวิชาและกระบวนการปรับปรุง **ประกอบด้วย 7 หมวด ดังนี้**

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

หมวดที่ 4 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

มคอ. 4 รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (Field Experience Specification)

รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการในรายวิชาหรือกิจกรรมที่นักศึกษาจะต้องออกฝึกงาน ออกฝึกภาคสนาม หรือสหกิจศึกษา ซึ่งจะต้องวางแผนให้สอดคล้องและเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร โดยจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนถึงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการดำเนินการของกิจกรรมนั้นๆ ตลอดจนความรู้ ความเข้าใจที่นักศึกษาจะได้รับจากการออกฝึก มีการกำหนดกระบวนการหรือวิธีการในการปลูกฝังทักษะต่างๆ ตลอดจนคุณลักษณะอื่นๆ ที่นักศึกษาจะได้รับการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายรวมทั้งเกณฑ์การวัดและประเมินผลนักศึกษา และการประเมินการดำเนินการตามรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนามประกอบด้วย 7 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

หมวดที่ 3 การพัฒนาผลการเรียนรู้

หมวดที่ 4 ลักษณะและการดำเนินการ

หมวดที่ 5 การวางแผนและการเตรียมการ

หมวดที่ 6 การประเมินนักศึกษา

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม

มคอ. 5 รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา (Course Report)

รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา หมายถึง รายงานผล การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชาเมื่อสิ้นภาคเรียนเกี่ยวกับภาพรวมของการจัด การเรียนการสอนในวิชานั้นๆ ว่า ได้ดำเนินการสอนอย่างครอบคลุมและเป็นไปตามแผนที่วางไว้ในรายละเอียดของรายวิชาหรือไม่ และหากไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ต้องให้เหตุผลและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาดังกล่าวในครั้งต่อไป รายงานนี้จะครอบคลุมถึงผลการเรียนของนักศึกษา จำนวนนักศึกษาตั้งแต่เริ่มเรียนจนสิ้นสุด ปัญหาในด้านการบริหารจัดการและ สิ่งอำนวยความสะดวก การวิเคราะห์ผลการประเมินรายวิชาของนักศึกษาหัวหน้า/ภาค/หรือผู้ประเมินภายนอก รวมทั้งการสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต การวางแผนและให้ข้อเสนอแนะต่อผู้ประสานงานหลักสูตรเพื่อปรับปรุงและพัฒนาวิชา ประกอบด้วย 6 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

หมวดที่ 2 การจัดการเรียนการสอนเปรียบเทียบกับแผนการสอน

หมวดที่ 3 สรุปผลการจัดการเรียนการสอนของรายวิชา

หมวดที่ 4 ปัญหาและผลกระทบต่อการดำเนินการ

หมวดที่ 5 การประเมินรายวิชา

หมวดที่ 6 แผนการปรับปรุง

มคอ. 6 รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (Field Experience Report)

รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม หมายถึง รายงานผลการฝึกงาน ออกฝึกภาคสนาม หรือ สหกิจศึกษา ว่าได้บรรลุผลการเรียนตามแผนที่วางไว้ในรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนามหรือไม่ และหากไม่เป็นไปตามแผนที่ต้องให้เหตุผลและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการฝึกงาน ออกฝึกภาคสนาม หรือ สหกิจศึกษาในครั้งต่อไป รายงานนี้จะครอบคลุมถึงการฝึกประสบการณ์ภาคสนามตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุด ปัญหาด้านการบริหารจัดการและสิ่งอำนวยความสะดวก การวิเคราะห์ผลการประเมิน การฝึกของนักศึกษา อาจารย์ผู้รับผิดชอบ/พนักงานพี่เลี้ยง/ประกอบด้วย 6 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

หมวดที่ 2 การดำเนินการที่ต่างไปจากแผนการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม

หมวดที่ 3 ผลการดำเนินการ

หมวดที่ 4 ปัญหา และผลกระทบด้านการบริหาร

หมวดที่ 5 การประเมินการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม

หมวดที่ 6 แผนการปรับปรุง

มคอ. 7 รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (Programme Report)

การรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร หมายถึง การรายงานผลประจำปีโดยผู้ประสานงานหลักสูตรหรือผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกี่ยวกับผลการบริหารจัดการหลักสูตร เช่น ข้อมูลทางสถิติของนักศึกษาที่เรียนในหลักสูตร สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถาบันที่มีผลกระทบต่อหลักสูตร สรุปภาพรวมของรายงานผลของรายวิชาในหลักสูตร ประสิทธิภาพของการสอนในมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้าน การเทียบเคียงผลการดำเนินการกับมาตรฐานอื่นๆที่มี สรุปผลการประเมินหลักสูตรจากความเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต ตลอดจนข้อเสนอในการวางแผนและพัฒนา รวมทั้งแผนปฏิบัติการในการพัฒนา คณาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การรายงานผลดังกล่าวจะส่งไปยังหัวหน้าภาควิชาคณบดี และใช้เป็น/ข้อมูลในการศึกษาด้วยตนเองเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะๆ และเป็นข้อมูลในการรับรองหลักสูตรจากผู้ประเมินภายนอกได้ด้วย ประกอบด้วย 9 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

หมวดที่ 2 ข้อมูลเชิงสถิติ

หมวดที่ 3 การเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อหลักสูตร

หมวดที่ 4 ข้อมูลสรุปรายวิชาของหลักสูตร

หมวดที่ 5 การบริหารหลักสูตร

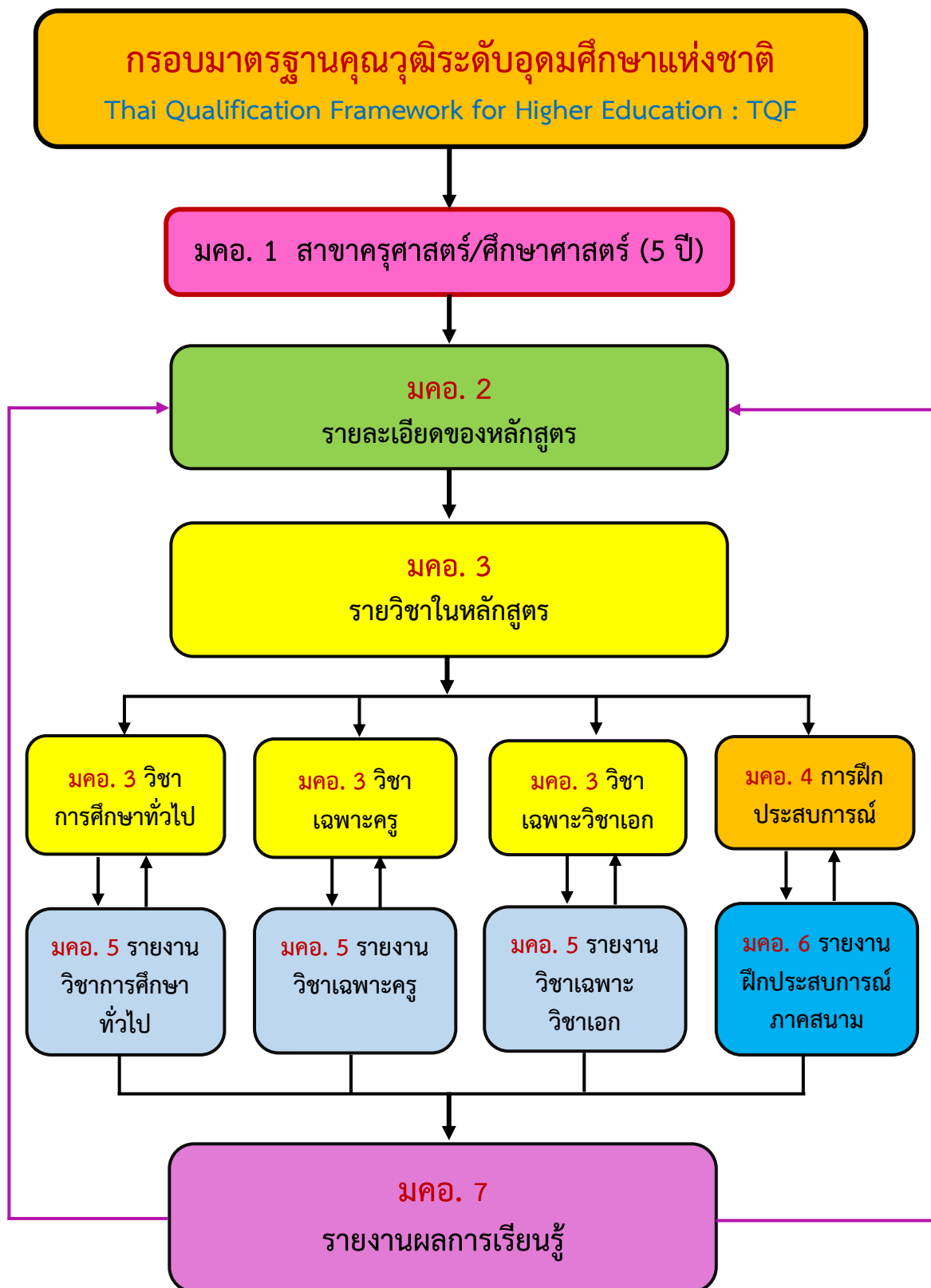
หมวดที่ 6 สรุปการประเมินหลักสูตร

หมวดที่ 7 คุณภาพของการสอน

หมวดที่ 8 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณภาพหลักสูตรจากผู้ประเมินอิสระ

หมวดที่ 9 แผนการดำเนินการเพื่อพัฒนาหลักสูตร

แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงขององค์ประกอบมาตรฐานคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครู

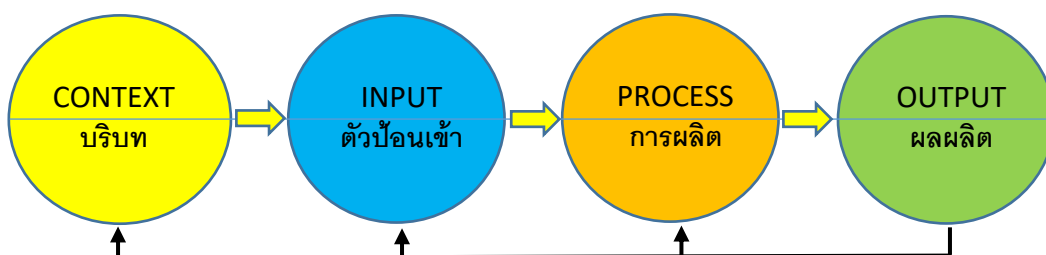
มาตรฐานครูในศตวรรษที่ 21

บทที่ 6

มาตรฐานครูที่มีคุณภาพ ในศตวรรษที่ 21

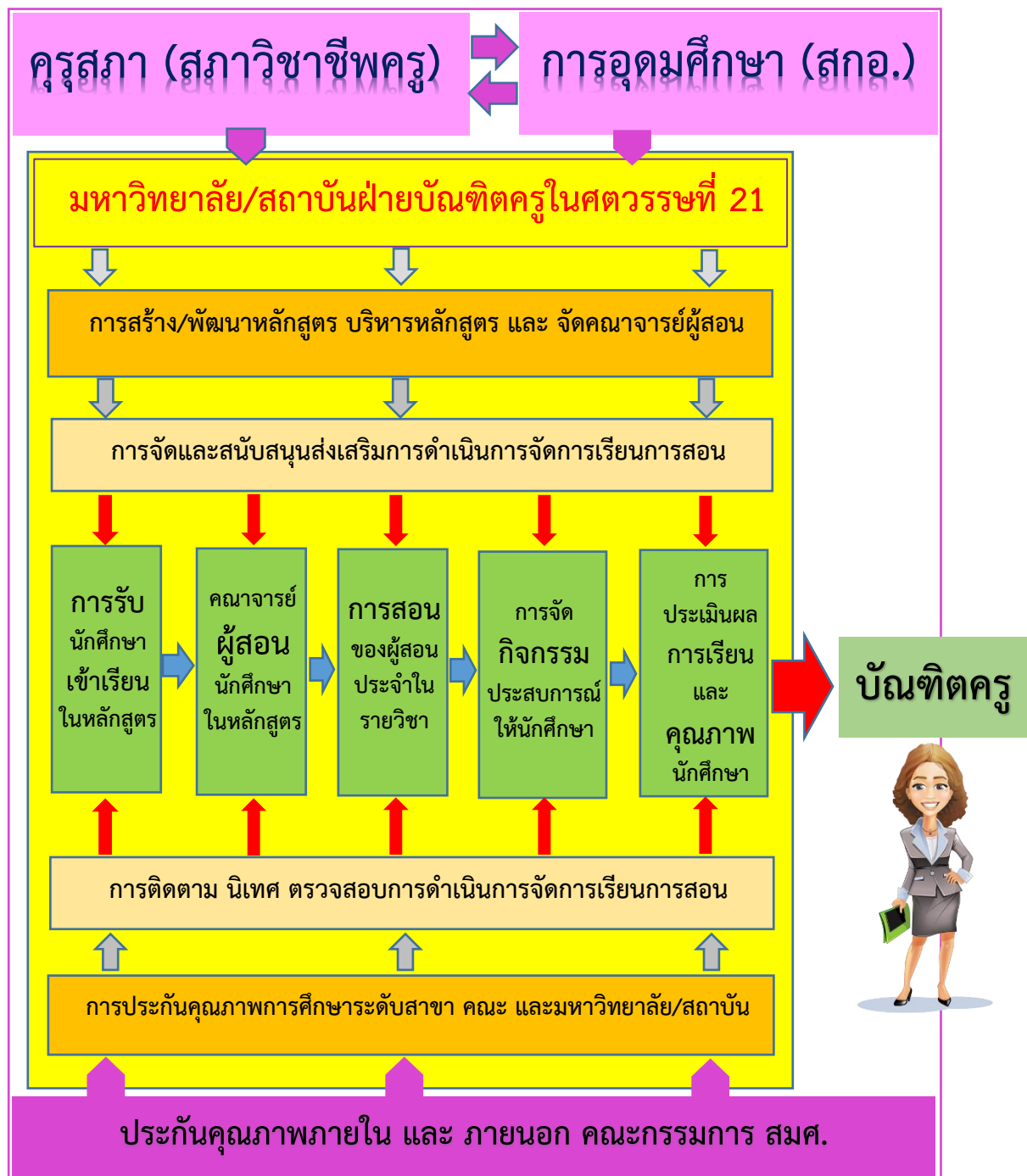
มาตรฐานที่ใช้ในการผลิตครูที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21

ในบทก่อนหน้านี้ คู่มือนี้ได้ให้ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับแนวทางการเรียนรู้สำหรับคนยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งกฎเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานการจัดการศึกษาเพื่อการผลิตครูให้เป็นครูมืออาชีพที่ควบคุมโดยองค์กรวิชาชีพครูสภา และแนวทางการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นผู้ผลิตครู ซึ่งอยู่ภายใต้การบริหารของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่เป็นผู้ควบคุมมาตรฐานการอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.) (Thai Qualification Framework for Higher Education: TQF) และที่สำคัญที่สุดได้แก่สถาบันผู้ผลิตซึ่งในที่นี้ได้แก่มหาวิทยาลัย/สถาบันระดับอุดมศึกษา 131 แห่ง (หอสมุดครูสภา ออนไลน์) แบ่งเป็นกลุ่มมหาวิทยาลัยรัฐ 20 แห่ง กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี 10 แห่ง กลุ่มสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ 12 แห่ง กลุ่มสถาบันพลศึกษา 17 แห่ง กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ 40 แห่ง และ สถาบันผลิตภาคเอกชน 32 แห่ง การผลิตครูในศตวรรษที่ 21 ยังคงขึ้นอยู่กับมหาวิทยาลัยและสถาบันเหล่านี้ต่อไป และแม้ว่าจะได้รับการควบคุมจำนวนการผลิตไม่ให้มากเกินความต้องการก็ตาม การผลิตครูก็ยังอาศัยระบบการผลิตทั่วไปซึ่งประกอบด้วยระบบย่อยพื้นฐาน 4 ระบบ คือ 1) บริบทของการผลิต (Context) 2) ตัวป้อนเข้า (Input) 3) กระบวนการผลิต (Process) และ 4) ผลผลิต (Product) ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางการประเมินคุณภาพแบบกว้างๆ ตามรูปแบบแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) สำคัญคือ **คุณภาพของบัณฑิตครูที่ผลิตจะเป็นตัวชี้วัดคุณภาพของบริบท ตัวป้อนเข้า และกระบวนการผลิต** แสดงเป็นแผนภาพเชื่อมโยงได้ดังนี้

ความเชื่อมโยงขององค์ประกอบของการผลิตครูในศตวรรษที่ 21 ได้แก่

1. บริบท (Context) ได้แก่ การบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย/สถาบัน หลักสูตร คณาจารย์ บุคลากร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ
2. ตัวป้อนเข้า (Input) ได้แก่ การรับนักศึกษาใหม่เข้าเรียนในหลักสูตรเปิดสอน
3. กระบวนการผลิต (Process) ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชา การบริหารหลักสูตรของคณะและผู้บริหารมหาวิทยาลัย/สถาบัน รวมทั้งสภามหาวิทยาลัย/สถาบัน
4. ผลผลิต (Product) ได้แก่บัณฑิตครูตามที่คาดหวัง

อะไรคือตัวชี้วัดคุณภาพของบัณฑิตครู

ไม่ว่ายุคสมัยจะเปลี่ยนไปอย่างไร วิธีการผลิตครูก็ยังดำเนินไปคล้ายกันเหมือนที่ผ่านมา กล่าวคือ ใช้ระบบการศึกษา (Educational System) ที่มีสถาบัน หลักสูตร ผู้สอน/อาจารย์ที่ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ การอำนวยความสะดวกด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งการบริหารจัดการจนได้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นครู ดังนั้นการผลิตครูในศตวรรษที่ 21 จึงไม่แตกต่างกัน แล้วจะรู้ได้อย่างไรว่าบัณฑิตครูแต่ละคนมีคุณภาพเป็นที่พอใจ หรือเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ การตัดสินหรือกำหนดเรื่องคุณภาพจึงเกี่ยวข้องกับการประเมินผลความรู้ความสามารถของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตครูทุกๆ องค์ประกอบ ซึ่งผู้บริหารและคณาจารย์ผู้สอนจะต้องมีบทบาทโดยตรงและสำคัญที่สุดในการผลิตและรับผิดชอบต่อผลผลิตคุณภาพของบัณฑิตครู

แผนภาพระบบสนับสนุนการศึกษาและการผลิตครูในศตวรรษที่ 21

ครูที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 คือครูที่มีคุณสมบัติตามมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนด และที่เพิ่มเติมตามข้อเสนอจากผลการวิจัย ใช่หรือไม่

จุดเน้นมาตรฐานและมาตรฐานเพิ่มเติมสำหรับครูที่มีคุณภาพ ในศตวรรษที่ 21 จากผลการวิจัย

1. ด้านมาตรฐานความเป็นครู

1. สาระความรู้

1.1 มีความรู้และทักษะในวิชาที่สอน

1.2 มีความสามารถในการใช้ ICT

2. สมรรถนะ

2.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือระหว่าง นักเรียนกับครู และนักเรียนกับนักเรียน เพื่อฝึกทักษะการทำงาน

2.2 ออกแบบ สร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้วยตนเองของผู้เรียนมากกว่าการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้หน้าห้องเพียงอย่างเดียว

2.3 รักและศรัทธาในวิชาชีพครู ประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

2.4 คิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.5 มีทักษะในการแก้ปัญหา

2.7 มีทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ

2.8 มีทักษะการใช้สื่อสารสนเทศ และ มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์

2.9 มีนิสัยรักการแสวงหาความรู้และข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนสอน

2.10 มีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขสถานการณ์ได้

2. ด้านมาตรฐานวิชาชีพครูด้านปรัชญาการศึกษา

1. สาระความรู้

1.1 แนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. สมรรถนะ

2.1 ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้

2.2 เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน

2.3 ช่วยเหลือผู้เรียนให้เรียนรู้และพัฒนาได้ตามศักยภาพของตน

2.4 ให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2.5 สามารถส่งเสริมความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

3. ด้านมาตรฐานความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรม

ครูต้องมีทักษะการใช้ภาษาในการสื่อสาร โดยเฉพาะภาษาต่างประเทศที่เป็นเครื่องมือสื่อสารในโลกยุคปัจจุบัน มีความชำนาญในการใช้ภาษาอังกฤษ มีทักษะในการอ่านหนังสือตำราเสมอและปริมาณที่มาก ให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ใช้สื่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์

4. ด้านมาตรฐานความรู้ด้านจิตวิทยาสำหรับครู

ครูยังต้องมีความรู้และทักษะในการใช้จิตวิทยาในการเรียนการสอน การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล สามารถพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนที่มีความบกพร่องในด้านต่างๆ ได้ ครูในยุคนี้จึงต้องมีความรู้ มาตรฐานความรู้ มีสมรรถนะ ดังนี้

- 1) ความสามารถวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- 2) ทักษะในการพัฒนาและแก้ปัญหานักเรียนที่มีความบกพร่อง

5. ด้านมาตรฐานความรู้ด้านหลักสูตร

พบปัญหาที่เกี่ยวข้องคือครูยังขาดการวิเคราะห์หลักสูตร ไม่สามารถจัดทำหลักสูตรที่ตนเองสอน ไม่ประเมินหลักสูตรและไม่เข้าใจหลักสูตร ความต้องการเพิ่มเติมมาตรฐานความรู้ด้านหลักสูตร ที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติงานในด้านใด”

1. สาระความรู้

- 1) ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร
- 2) หลักสูตรท้องถิ่น
- 3) การประเมินหลักสูตร

2. สมรรถนะ

- 1) วิเคราะห์หลักสูตร
- 2) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรได้หลากหลาย
- 3) ประเมินหลักสูตรได้ทั้งก่อนและหลังการใช้หลักสูตร
- 4) จัดทำหลักสูตร

6. ด้านมาตรฐานความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับด้านการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน

ครูในยุคนี้ต้องการเพิ่มเติมมาตรฐานความรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียนที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติงาน มีดังนี้

1. สาระความรู้

- 1.1 การปฏิบัติการเขียนแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.2 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2. สมรรถนะ

- 2.1 มีความเป็นเลิศในวิชาที่สอนหรือความรู้ในสาขาวิชาพิเศษ
- 2.2 มีความสามารถในการวางแผนอย่างดี
- 2.3 รู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายการจัดการศึกษา
- 2.4 มีความรู้ความสามารถในการประเมินผลการเรียนการสอน จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2.5 มีความรู้ความสามารถในการเรียนการสอนและนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพ

7. ด้านมาตรฐานความรู้ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ปัญหาที่พบคือ ครูยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในหลัก ทฤษฎีการวิจัยขาดความรู้และทักษะในการทำวิจัย ไม่สามารถนำผลการพัฒนาการเรียนการสอนมาประยุกต์ใช้ได้ ความต้องการเพิ่มเติมมาตรฐานความรู้ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการ ดังนี้

1. สาระความรู้

- 1.1 การวิจัยในชั้นเรียน
- 1.2 การวิจัยเชิงทดลอง
- 1.3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ
- 1.4 การวิจัยและพัฒนา

2. สมรรถนะ

- 2.1 สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
- 2.2 สามารถทำการวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู
- 2.3 สามารถทำการวิจัยเพื่อพัฒนาตนเองและหน่วยงาน

8. ด้านมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

ปัจจุบัน ครูยังขาดทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน ยังไม่สามารถพัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ผลิตสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ๆ และไม่สามารถแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นครูจึงมีความต้องการเพิ่มเติม ได้แก่

1. สาระความรู้

- 1.1 คอมพิวเตอร์พื้นฐาน
- 1.2 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน
- 1.3 การผลิตสื่อวัตกรรมการเรียนรู้
- 1.4 การผลิตสื่อ ICT

2. สมรรถนะ

- 2.1 ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐาน
- 2.2 สามารถเลือกใช้ ออกแบบสร้าง และปรับปรุงนวัตกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี
- 2.3 สามารถพัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี
- 2.4 สามารถแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

9. ด้านมาตรฐานความรู้ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ความต้องการมาตรฐานความรู้ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ได้แก่

1. สาระความรู้

- 1.1 การประเมินตามสภาพจริง
- 1.2 การวัดผล
- 1.3 การประเมินผล
- 1.4 การสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพ

2. สมรรถนะ

- 2.1 สามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพความเป็นจริง
- 2.2 สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และหลักสูตร

10. ด้านมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพด้านการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน

ผู้เกี่ยวข้องเห็นว่าการเพิ่มเติมมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพด้านการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียนที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติงานเฉพาะด้านสมรรถนะ

1. ครูควรสอนแบบการเน้นปฏิบัติงานเป็นสำคัญ
2. ครูควรมีความรู้ทักษะที่ดีในวิชาชีพเฉพาะสาขา

11. ด้านมาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน

ครูในยุคใหม่ต้องมีมาตรฐานด้านการปฏิบัติงานตามสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติงาน ได้แก่

1. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
2. การพัฒนาผู้เรียน
3. การบริหารจัดการชั้นเรียน
4. การวิเคราะห์ สังเคราะห์และวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน
5. ภาวะผู้นำ
6. การสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชน
7. ใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
8. มีความคิดสร้างสรรค์ทางวิชาการ
9. สามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และสามารถใช้อังกฤษสื่อสารได้ดี
10. สามารถทำการวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวบ่งชี้มาตรฐานวิชาชีพครูที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะทางในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภาเพื่อยกระดับคุณภาพครูในศตวรรษที่ 21 นำเสนอต่อคุรุสภา ได้แก่

1. ตัวบ่งชี้มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ

เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้หรือการจัดการศึกษาซึ่งผู้ต้องการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องมีเพียงพอที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพได้และผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่คุรุสภารับรอง โดยมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ สาระความรู้และสมรรถนะดังต่อไปนี้

ก. มาตรฐานความรู้ ประกอบด้วยความรู้ สาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูดังต่อไปนี้

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะ
1. ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร	1) หลักการแนวคิดในการจัดทำหลักสูตร 2) การนำหลักสูตรไปใช้ 3) หลักสูตรท้องถิ่น 4) การพัฒนาหลักสูตร	1) วิเคราะห์หลักสูตรและสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) ปฏิบัติการประเมินหลักสูตรและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร
2. ความรู้ในเนื้อหาของสาขาวิชาเอก	1) หลักการ แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ของแต่ละสาขาวิชา	1) มีทักษะในวิชาที่สอนหรือความรู้ในสาขาวิชาพิเศษ 2) เป็นผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาที่ตนรับผิดชอบในการสอน
3. การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน	1) การจัดการชั้นเรียน 2) หลักการแนวคิดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ 3) การบูรณาการเรียนรู้อย่างบูรณาการ 4) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา 5) ทฤษฎีและรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์คิดสร้างสรรค์และแก้ปัญหาได้ 6) การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ในสถานศึกษา	1) สามารถจัดทำแผนการเรียนรู้และนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลจริง 2) สามารถสร้างบรรยากาศการจัดการชั้นเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะ
4. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	1) การผลิตสื่อ นวัตกรรม การเรียนรู้ 2) เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร 3) หลักการแนวคิดการออกแบบการประยุกต์ใช้และการประเมินสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้	1) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร 2) ทักษะในการสื่อสารกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ประยุกต์ใช้และประเมินสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้
5. การศึกษาพิเศษ	1) หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ 2) การวัดประเมินสำหรับการศึกษาพิเศษ 3) รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษ	1) ทักษะในการพัฒนาและแก้ปัญหา นักเรียนที่มีความบกพร่อง 3) ทักษะในการวัดและประเมินผลเด็กพิเศษ 3) ช่วยเหลือผู้เรียนให้เรียนรู้และพัฒนาได้ตามศักยภาพของตน
6. วิทยาการคอมพิวเตอร์	1) คอมพิวเตอร์พื้นฐาน 2) การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการประมวลผล 3) การประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้	1) ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ 2) ปฏิบัติการประมวลผลข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ได้อย่างคล่องแคล่ว
7. จิตวิทยาสำหรับครู	1) จิตวิทยาพื้นฐานและจิตวิทยาพัฒนาการของมนุษย์ 2) จิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา 3) จิตวิทยาการเรียนรู้และจิตวิทยาการศึกษา	1) สามารถส่งเสริมความถนัดและความสนใจของผู้เรียน 2) สามารถวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 3) สามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 4) ใช้จิตวิทยาเพื่อความเข้าใจและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ
8. ความเป็นครู	1) การปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นครู 2) การสร้างความก้าวหน้าและพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง 3) ความรู้และทักษะในวิชาที่สอน 4) สภาพงานครูคุณลักษณะและมาตรฐานวิชาชีพครู 5) การจัดการความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู 6) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและวิชาชีพครู	1) รักและศรัทธาในวิชาชีพครู 2) แสวงหาและเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารความรู้เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง 3) มีจิตวิญญาณความเป็นครู 4) รอบรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนและกลยุทธ์การสอนเพื่อให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์สังเคราะห์สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ได้ 5) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน 6) รับผิดชอบต่อหน้าที่

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะ
9. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้	1) การประเมินตามสภาพจริง 2) หลักการแนวคิดและแนว ปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) ปฏิบัติการวัดและการประเมินผล	1) สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน 2) เป็นนักประเมินที่ดีสามารถใช้เทคโนโลยีในการประเมินผล 3) สามารถวัดและประเมินผลได้ 4) มารถวัดและประเมินผลตามสภาพความเป็นจริงได้
10. คุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณ	1) คุณธรรมและจริยธรรมของวิชาชีพครู 2) จรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด 3) หลักธรรมาภิบาลและความซื่อสัตย์สุจริต	1) ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ 2) สามารถวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 3) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจิตสำนึกสาธารณะ เสียสละให้สังคม 4) มีความมุงิตา ความรัก ปรารถนา และความห่วงใยอย่างจริงใจแก่ผู้เรียน
11. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	1) หลักการแนวคิดแนวปฏิบัติในการวิจัย 2) การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ 3) การใช้และผลิตงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	1) สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน 2) สามารถทำการวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู 3) สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน 4) สามารถทำการวิจัยเพื่อพัฒนาตนเองและหน่วยงาน
12. ภาษาและวัฒนธรรม	1) ภาษาต่างประเทศเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู 2) ภาษาและวัฒนธรรมไทยเพื่อการเป็นครู	1) ใช้ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 2) สามารถใช้ทักษะการฟังการพูดการอ่านการเขียนภาษาไทยและภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อความหมายอย่างถูกต้อง
13. ปรัชญาการศึกษา	1) แนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) แนวคิดและกลวิธีการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน 3) ปรัชญาแนวคิดและทฤษฎีทางการศึกษาศาสนาเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม	1) ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ 2) วิเคราะห์เกี่ยวกับการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 3) เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน 4) ประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะ
14. การประกันคุณภาพการศึกษา	1) หลักการแนวคิดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพการศึกษา 2) การประกันคุณภาพการศึกษา	1) สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้ 2) สามารถจัดการคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
15. การแนะแนวและจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	1) หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการแนะแนวและการให้คำปรึกษากับผู้เรียน 2) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน	1) สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ 2) แนะนำและให้คำปรึกษากับผู้เรียนได้
16. การจัดการศึกษา ร่วมกับชุมชน และสถานประกอบการ	1) รูปแบบการจัดการศึกษาร่วมกับชุมชนและสถานประกอบการ 2) หลักการ แนวคิดจัดการศึกษาร่วมกับชุมชน	1) จัดการศึกษาร่วมกับชุมชนและท้องถิ่นได้ 2) ประสานงานกับหน่วยงานที่ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาได้

2. ตัวบ่งชี้มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ

ครูในศตวรรษที่ 21 ยังคงต้องผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษา (5 ปี) เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปีและผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนดประกอบด้วยประสบการณ์วิชาชีพ สาระการฝึกและสมรรถนะของผู้ ประกอบวิชาชีพครูดังต่อไปนี้

มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ	สาระการฝึก	สมรรถนะ
1. การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน	1) การทดลองสอนในสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริง 2) การพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ 3) การวิจัยแก้ปัญหาผู้เรียน 4) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง 5) การตรวจข้อสอบ การให้คะแนนและการตัดสินผลการเรียน 6) การออกแบบทดสอบข้อสอบหรือเครื่องมือวัดผล 7) การสังเกตการณ์จัดการเรียนรู้ 8) การสอบภาคปฏิบัติและการให้คะแนน	1) สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อจุดประสงค์การสอนที่หลากหลาย 2) สามารถปฏิบัติการสอน ออกแบบทดสอบวัดและประเมินผลผู้เรียน

มาตรฐาน ประสบการณ์วิชาชีพ	สาระการฝึก	สมรรถนะ
2. การปฏิบัติการสอนใน สถานศึกษาใน สาขาวิชาเฉพาะ	1) มีความรู้ทักษะที่ดีในวิชาชีพเฉพาะสาขา 2) การปฏิบัติการสอนวิชาเอก 3) การวัดและประเมินผลและนำผลไปใช้ในการ พัฒนาผู้เรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือแบ่งปันความรู้ในการ สัมมนาการศึกษา	1) สามารถจัดการเรียนรู้ในสาขา วิชาเอก 2) สามารถประเมินปรับปรุงและ ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 3) ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับ มอบหมาย

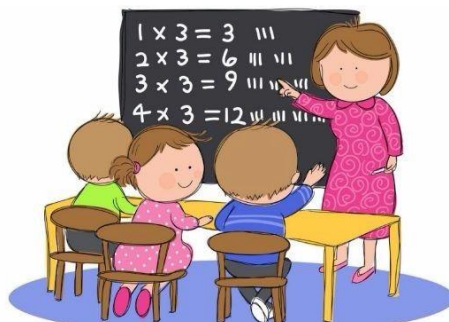
3. ตัวบ่งชี้มาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพครู

ครูต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติงานและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังต่อไปนี้

มาตรฐานการปฏิบัติงาน	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
1. สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุก สถานการณ์	1) การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยการนำเอาปัญหาหรือความจำเป็นใน การพัฒนาต่างๆที่เกิดขึ้นในการเรียนและการจัดกิจกรรมอื่นๆใน โรงเรียนมากำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาของ ผู้เรียนที่ถาวร 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนออกแบบการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
2. พัฒนาแผนการสอนให้สามารถ ปฏิบัติได้จริงในชั้นเรียน	1) ออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องเหมาะสมกับความสามารถ ของผู้เรียน 2) สามารถวิเคราะห์หลักสูตรได้
3. ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ	3) เลือกใช้ ปรับปรุงหรือสร้างแผนการสอนบันทึกการสอนหรือเตรียม การสอนในลักษณะอื่นๆที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอนให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ 1) มีความยืดหยุ่นและการปรับตัวเป็นการปรับตัวเพื่อรับการ เปลี่ยนแปลงและความยืดหยุ่นในการทำงาน 2) มีทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม
4. ทักษะทางปัญญา	1) มีความเป็นผู้นำทางปัญญาในการคิดพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่าง สร้างสรรค์มีวิสัยทัศน์และการพัฒนาทางวิชาชีพอย่าง 2) มีนวัตกรรมมีทักษะการคิดขั้นสูงในการประมวลสารสนเทศการ แสวงหาความรู้การสรุปการตีความการวิเคราะห์การสังเคราะห์การ ประเมินค่าโดยเน้นการบูรณาการและเชื่อมโยงสู่สังคม 3) สามารถคิดแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ที่มีความสลับซับซ้อนเสนอ ทางออกและนำไปสู่การแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์ 4) สามารถคิดค้นหาข้อเท็จจริงประเมินข้อมูลสารสนเทศและแนวคิดจาก แหล่งข้อมูลที่หลากหลายเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานการวินิจฉัยแก้ปัญหา และทำการวิจัยเพื่อพัฒนางานและพัฒนาองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

มาตรฐานการปฏิบัติงาน	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
5. การบริหารจัดการชั้นเรียนและการจัดสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัยและส่งเสริมการเรียนรู้	1) จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ 2) การสร้างวินัยในชั้นเรียน 3) การจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน
6. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน	1) การแสดงออกการประพฤติและปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไปได้อย่างเหมาะสม 2) การแต่งกายกิริยาจาและจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่ำเสมอทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธาและถือเป็นแบบอย่าง
7. ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	1) สามารถพัฒนาตนเองในวิชาชีพครูและวิชาชีพเฉพาะสาขาได้ 2) การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง 3) การเข้าร่วมกิจกรรมวิชาการที่องค์กร/หน่วยงานหรือสมาคมจัดขึ้น 4) การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
8. มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตเต็มตามศักยภาพ	1) การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถของครูที่จะให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุดตามความถนัดความสนใจความต้องการโดยวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหาความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน 2) ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิมรวม ทั้งการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเป็นระบบ
9. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์คิดสร้างสรรค์โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน	1) การจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ตามสภาพความแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริง 2) สร้างความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเองก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป
10. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ	1) รายงานปัญหาความต้องการของผู้เรียนที่ต้องได้รับการพัฒนาและเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน 2) รายงานเทคนิควิธีการหรือนวัตกรรมการเรียนการสอน ที่นำมาใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและขั้นตอนวิธีการใช้เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรมนั้นๆ 3) รายงานข้อเสนอแนะแนวทางใหม่ๆในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น 4) รายงานผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการที่กำหนดที่ เกิดกับผู้เรียน
11. ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์	1) การตระหนักถึงความสำคัญรับฟังความคิดเห็นยอมรับในความรู้ความสามารถของผู้อื่น 2) ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจและร่วมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น
12. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา	1) สามารถวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลการค้นหาสังเกตจดจำและรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้านโดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับวิชาชีพครู 2) ใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหาพัฒนาตนเองพัฒนางานและพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐานการปฏิบัติงาน	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
13. การประยุกต์ใช้ ICT ในการสื่อสารกับนักเรียนและการพัฒนาตนเอง	1) สามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดการเรียนรู้และศึกษาค้นคว้าได้ 2) เลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและจัดการข้อมูลได้ 3) ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ
14. ทำงานเป็นทีมและมีภาวะผู้นำ	1) เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี 2) มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง 3) สามารถทำงานเป็นทีมได้ 4) ประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้เรียน 5) ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี
15. ทักษะการแก้ปัญหา	1) วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) แก้ปัญหาโดยใช้ความรู้ทางทฤษฎีและทักษะการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ช่วยเหลือและเอาใจใส่ต่อการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
16. ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน	1) การเลือกอย่างชาญฉลาดด้วยความรักและหวังดีต่อผู้เรียนโดยการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่นๆคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก
17. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ	1) ประดิษฐ์คิดค้นผลิต พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับการเรียนรู้ 2) เลือกใช้เครื่องมืออุปกรณ์เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิค วิธีการต่างๆเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้ 3) ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ
18. ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์	1) การตระหนักถึงความสำคัญรับฟังความคิดเห็นยอมรับในความความสามารถของบุคคลอื่นในชุมชน 2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครูผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่นๆ 3) มีความสามารถในการประสานสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานชุมชนและองค์กรในชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ 4) ร่วมมือปฏิบัติงานเพื่อพัฒนางานของสถานศึกษาให้ชุมชนและสถานศึกษามีการยอมรับซึ่งกันและกัน 5) ปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

4. ตัวบ่งชี้มาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพครู

มาตรฐานการปฏิบัติงาน	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
1. จรรยาบรรณต่อตนเอง 1.1 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องมีวินัยในตนเองพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ	1) ประพฤติตนเหมาะสมกับสถานภาพและเป็นแบบอย่างที่ดี 2) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามประเพณีและวัฒนธรรม 3) ประพฤติงานตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จมีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด 4) ศึกษา หาความรู้ พัฒนาตนเอง พัฒนางาน และ สະสมผลงานอย่างสม่ำเสมอ 5) ค้นคว้า แสวงหา และนำเทคนิคด้านวิชาชีพที่พัฒนาและก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับ มาใช้แก่ลูกศิษย์และผู้รับบริการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์
2. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ 2.1. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรักศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบต่อวิชาชีพเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ	1) แสดงความชื่นชมและศรัทธาในคุณค่าของวิชาชีพ 2) รักษาชื่อเสียงและปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ 3) ยกย่องและเชิดชูเกียรติผู้มีผลงานให้สาธารณชนรับรู้ 4) อุทิศตนเพื่อความก้าวหน้าของวิชาชีพ 5) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต ตามกฎระเบียบ และแบบแผนทางราชการ 6) เลือกใช้หลักวิชาการที่ถูกต้อง สร้างสรรค์เทคนิค วิธีการใหม่ๆ เพื่อพัฒนาวิชาชีพ
3. จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ 3.1 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องรักเมตตาเอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่ 3.2 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ และบริสุทธิ์ใจ 3.3 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ 3.4 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องไม่กระทำความผิดเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ	1) ให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือศิษย์และผู้รับบริการด้วยความเมตตากรุณาอย่างเต็มความสามารถและเสมอภาค 2) สนับสนุนการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็ก เยาวชนและผู้ด้อยโอกาส 3) ตั้งใจ เสียสละ และอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ศิษย์และผู้รับบริการได้รับการพัฒนาตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล 4) ส่งเสริมให้ศิษย์และผู้รับบริการสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 5) ให้ศิษย์และผู้รับบริการ มีส่วนร่วมวางแผนการเรียนรู้และเลือกวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมกับตนเอง 6) เสริมสร้างความภาคภูมิใจให้ศิษย์และ ผู้รับบริการด้วยการรับฟังความคิดเห็น ยกย่อง ชมเชย และให้กำลังใจอย่างกัลยาณมิตร

3.5 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องให้ บริการ ด้วยความจริงใจและเสมอภาคโดยไม่เรียกรับหรือ ยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดย มิชอบ

4. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

4.1 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาพึงช่วยเหลือ เกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์โดยยึดมั่นใน ระบบคุณธรรมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

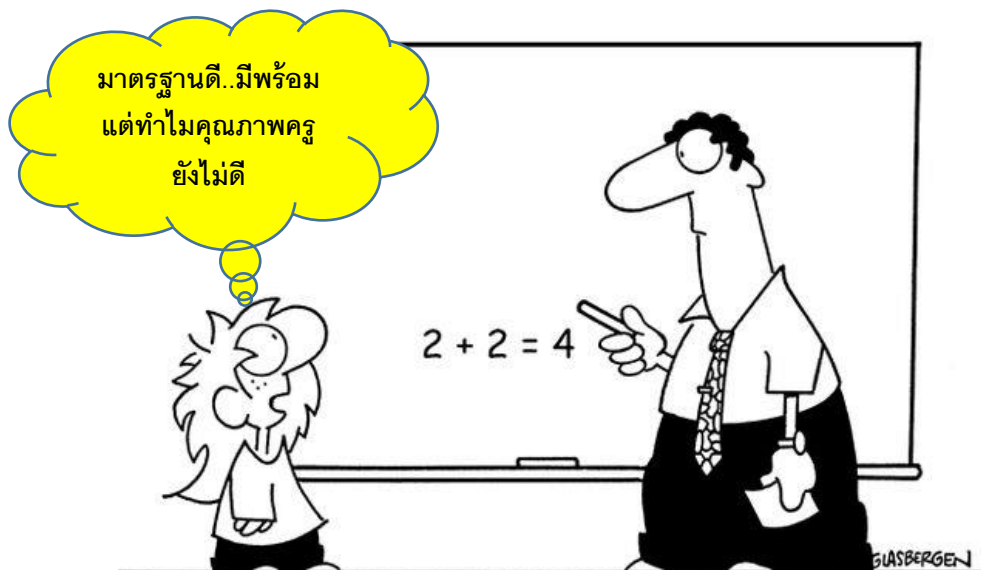
- 1) เสียสละ เอื้ออาทร และให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมวิชาชีพ
- 2) มีความรัก สามัคคี และร่วมใจกันผนึกกำลังในการพัฒนา การศึกษา

5. จรรยาบรรณต่อสังคม

5.1 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาพึงประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนา เศรษฐกิจสังคมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อมรักษาผลประโยชน์ของส่วนร่วมและยึด มั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระ- มหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

- 1) ยึดมั่น สนับสนุน และส่งเสริมการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 2) นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรมมาเป็นปัจจัยใน การจัดการศึกษาให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
- 3) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ศิษย์เกิดการเรียนรู้และสามารถ ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
- 4) เป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่ออนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม พัฒนาเศรษฐกิจภูมิปัญญาท้องถิ่น และ ศิลปวัฒนธรรม

มาตรฐานคุณภาพครูมีพร้อมแล้ว

“How can I trust your information when you're using such outdated technology?”

ที่มา : www.glasbergen.com by Randy Glasbergen, 2007

รูปแบบการผลิตครูที่มีคุณภาพ
ในศตวรรษที่ 21

บทที่ 7

รูปแบบการผลิตครูที่มีคุณภาพ ในศตวรรษที่ 21

รูปแบบการผลิตครูที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21

รูปแบบการผลิตครูที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาข้อมูลได้รูปแบบการผลิตครูที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะเป็นสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. **หลักสูตรครู ควรมีความหลากหลายและเปิดกว้าง ยืดหยุ่นได้** แต่ต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนในระดับปริญญาตรี โดยมีระยะเวลาศึกษาที่แตกต่างกัน ได้แก่
 - 1.1 หลักสูตร ระยะเวลา 4 ปี
 - 1.2 หลักสูตร ระยะเวลา 5 ปี
 - 1.3 หลักสูตร ระยะเวลา 4-6 ปี
2. **ประเภทหลักสูตรแยกระดับ/แยกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเป็นหมวดหมู่ มี 5 ระดับ/ประเภท** คือ
 - 2.1 หลักสูตรครูปฐมวัยหรือก่อนวัยเรียน (Preschool teacher)
 - 2.2 หลักสูตรครูประจำตามช่วงชั้น (Class-level teacher) สำหรับครูที่สอนในชั้นประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นแบบบูรณาการสาระการเรียนรู้สาขาต่างๆ อย่างเชื่อมโยงกัน
 - 2.3 หลักสูตรครูเฉพาะทางตามสาขาวิชา หรือรายวิชาเฉพาะ (Subject teacher) ได้แก่ครูในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือในระดับอื่นที่ต้องการความลึกซึ้งและทักษะพิเศษในรายวิชานั้นๆ
 - 2.4 หลักสูตรครูเฉพาะทางด้านพัฒนาผู้เรียน (Student support teacher) ทำหน้าที่สนับสนุนการเรียนการสอน เช่น ครูแนะแนว ครูคอมพิวเตอร์ ครูบรรณารักษ์ ครูการศึกษาพิเศษ ฯลฯ
 - 2.5 หลักสูตรครูระดับอาชีวศึกษา (Vocational teacher) หรือ ครูที่สอนสายวิชาชีพ
 - 2.6 หลักสูตรฝึกหัดครูที่มีช่องทางหลากหลายในเข้าสู่วิชาชีพสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาอื่นๆ แต่ให้มีการศึกษาเพิ่มเติมด้านศาสตร์การสอน (Pedagogy) ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพให้เข้าสู่วิชาชีพครูได้อย่างเป็นระบบ
3. **กรอบมาตรฐานวิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21 ที่สถาบัน/มหาวิทยาลัยฝ่ายผลิตใช้ดำเนินการ**
 - 3.1 มาตรฐานวิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภา พ.ศ. 2556 เป็นมาตรฐานที่ยึดเนื้อหาเป็นฐาน (Content-based standards) ใช้สำหรับเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรผลิตครู

- 1) มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ 11 มาตรฐาน
- 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน 12 มาตรฐาน
- 3) มาตรฐานปฏิบัติตน (จรรยาบรรณของวิชาชีพ) 5 ประการ
- 3.2 แนวทางกรอบมาตรฐานตามขอบเขต (Domain) วิชาชีพครูที่พึงประสงค์
 - 1) ด้านความรู้ทางวิชาชีพ (Professional Knowledge)
 - ก. กระบวนการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน
 - ข. การบูรณาการเนื้อหากับวิธีสอน
 - ค. การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนสำหรับศตวรรษที่ 21
 - 2) ด้านการปฏิบัติทางวิชาชีพ (Professional Practice)
 - ก. ทักษะในการคาดการณ์แนวคิดของนักเรียน
 - ข. ทักษะในการสังเกตแนวคิดของนักเรียน
 - ค. ทักษะในการสะท้อนผลเกี่ยวกับแนวคิดของนักเรียน
4. **หลักสูตรการผลิตครูต้องมีมาตรฐานตามกรอบวิชาชีพเฉพาะ โดยกำหนดเป็นสมรรถนะ (Professional competency) โดยครอบคลุม ของมาตรฐานวิชาชีพครู 3 ด้าน ได้แก่**
 - 4.1 ด้านความรู้ทางวิชาชีพ (Domain of Professional Knowledge) ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ
 - 1) ความรู้ในเนื้อหาวิชา (Content Knowledge) ที่แข็งแกร่งและเชี่ยวชาญ
 - 2) ความรู้ในศาสตร์การสอน (Pedagogical Knowledge) ที่เข้มข้นเพิ่มขึ้นจากปัจจุบัน
 - 3) ความรู้ในการบูรณาการเนื้อหากับการสอน (Pedagogical Content Knowledge)
 - 4.2 ด้านการปฏิบัติทางวิชาชีพ (Domain of Professional Practice) และ
 - 4.3 ด้านคุณลักษณะ คุณสมบัติและค่านิยมทางวิชาชีพ (Domain of Professional Values and Attributes)
5. **การปฏิบัติ/ฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาครู**
 - 5.1 ดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง โดยมีความยืดหยุ่นได้ตามที่สถาบัน/มหาวิทยาลัยกำหนดภายใต้ระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรฐานฯ
 - 5.2 ดำเนินการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนระหว่างสถานศึกษาที่รับนักศึกษาครูและสถาบันการผลิตครู และมีการนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง และเพียงพอ
 - 5.3 กำหนดและพัฒนาครูพี่เลี้ยง/ครูที่ปรึกษา (Senior teacher) ในโรงเรียนที่ช่วยดูแลนักศึกษาเพื่อให้ความรู้และประสบการณ์อย่างใกล้ชิดในการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาครูอย่างแท้จริง
6. **การควบคุมคุณภาพ/มหาวิทยาลัยที่ผลิตครู**
 - 6.1 คุณภาพการบริหารจัดการและพัฒนาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการอุดมศึกษาของไทย (TQF) ที่เปิดเผยแก่สาธารณะ ระดับท้องถิ่น ประเทศและต่างประเทศ รวมถึงสภาพแวดล้อมของสถาบัน การอำนวยการ ห้องปฏิบัติการ กิจกรรม การวิจัยสถาบัน และการพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการผลิตครู
 - 6.2 ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับสาขา ระดับคณะ และ ระดับสถาบันจากการประเมินภายนอก (External Quality Assurance Evaluation)
 - 6.3 คุณภาพคณาจารย์ที่สอนรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรครูต้องได้รับการตรวจประเมินคุณภาพและการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ กลุ่มรายวิชาการศึกษาทั่วไป (GE) กลุ่มรายวิชาการศึกษา (Education)

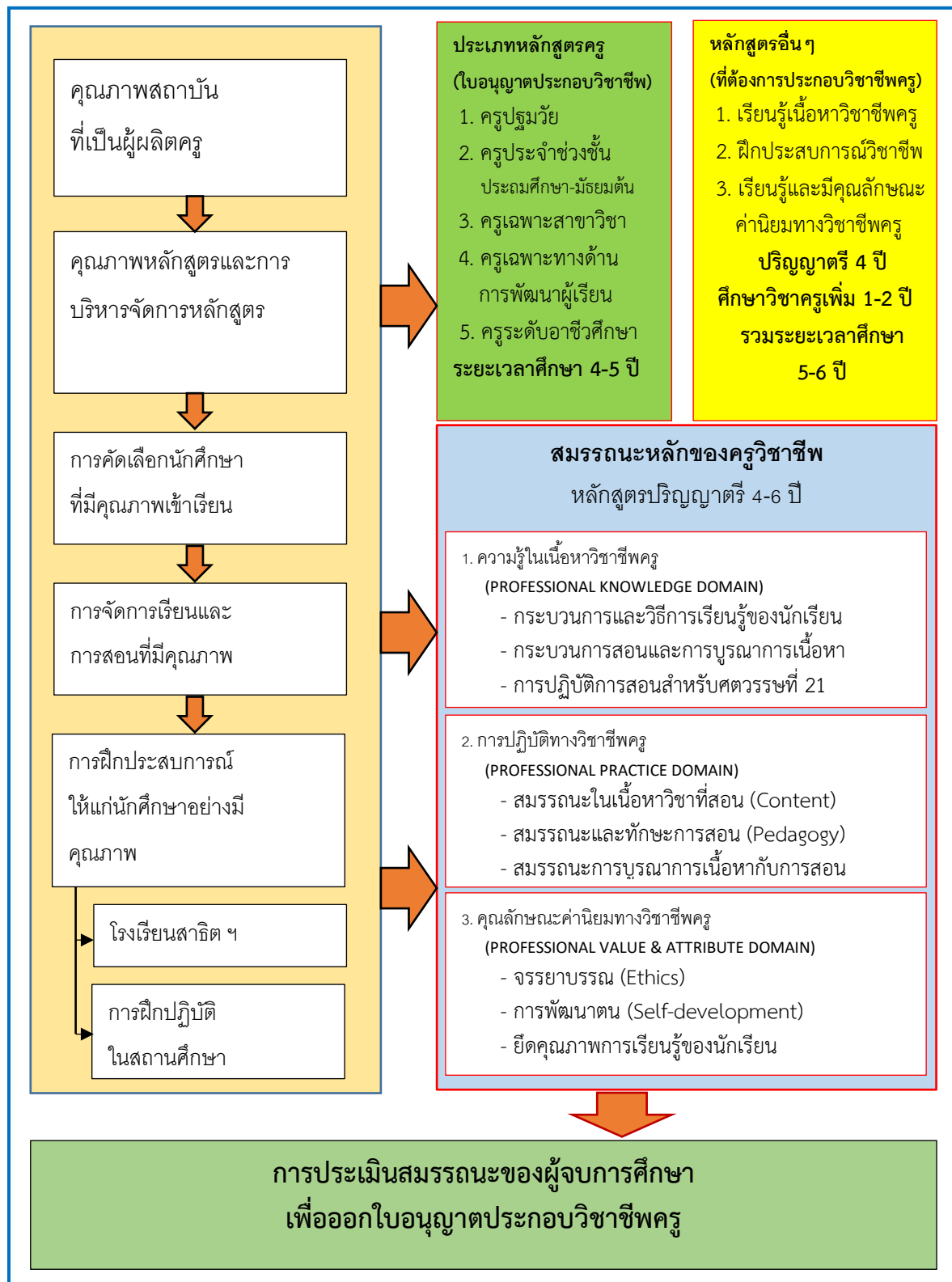
- กลุ่มรายวิชาการเรียนการสอน (Pedagogy) กลุ่มรายวิชาเฉพาะสาขา (Subject Content) และ
กลุ่มรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาที่แท้จริง
- 6.4 คุณภาพนักศึกษาและการคัดเลือกนักศึกษาเข้าเรียนในหลักสูตรครู ต้องดำเนินการภายใต้คุณภาพ
มาตรฐาน และการตรวจสอบอย่างเข้มข้น รวมทั้งการพัฒนานักศึกษาระหว่างเรียนและการดูแลให้
คำปรึกษาตลอดระยะเวลาที่ศึกษาจนจบการศึกษา ทั้งนี้ต้องมีการควบคุมปริมาณนักศึกษาครูด้วย
- 6.5 มีโรงเรียนสาธิตที่เป็นแหล่งศึกษา ปฏิบัติการทดลอง และพัฒนานักศึกษาอย่างแท้จริง โดยกำหนด
กฎเกณฑ์ ระเบียบ และแนวทางการประเมินคุณภาพโรงเรียนสาธิตที่ถูกต้องเหมาะสมกับการผลิตครู
- 6.6 มีกฎเกณฑ์ ระเบียบ และแนวทางการประเมินคุณภาพการผลิตครูที่ดี มีการจัดอันดับคุณภาพสถาบัน
ที่ผลิตครู รวมทั้งมีบทลงโทษสถาบัน/ผู้บริหาร ที่มีการดำเนินการผลิตครูที่ขาดคุณภาพมาตรฐาน

7. การควบคุมตัวแปรอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการผลิตครูที่มีคุณภาพ

- 7.1 งบประมาณการลงทุนทางด้านเทคโนโลยี ห้องปฏิบัติการ โรงเรียนสาธิต และคณาจารย์ที่มีคุณภาพ
- 7.2 การเปลี่ยนแปลงนโยบายและกฎระเบียบที่ขาดการเตรียมการส่งผลต่อความไม่พร้อมของสถาบันผลิต
- 7.3 การควบคุมปริมาณการผลิตครู การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และการบรรจุครูตามความต้องการ
ของประเทศตามพื้นที่ต่างๆ
- 7.4 วิธีการควบคุมคุณภาพมาตรฐานของสถาบันผลิตครู การทดสอบคุณภาพเพื่อออกใบอนุญาตประกอบ
วิชาชีพที่ไม่เหมาะสม มุ่งเน้นการตรวจสอบเอกสาร การสอบความรู้ มากกว่าการประเมินต่อเนื่อง
หลายๆ ครั้ง อย่างสม่ำเสมอและเน้นผลงานเชิงประจักษ์
- 7.5 การจูงใจคนเก่งและมีความถนัดในความเป็นครูเข้ามาเป็นครู ความมุ่งมั่นจริงจังของรัฐบาล และการ
ดูแลคุณภาพชีวิตครูประจำการที่ดีโดยเฉพาะเงินเดือนและสวัสดิการที่ทัดเทียมกับวิชาชีพชั้นสูงอื่นๆ

สรุป รูปแบบการผลิตครูที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 ด้าน
ได้แก่ 1) ด้านระยะเวลาการผลิตครูในระดับปริญญาตรี 4-6 ปี ที่ยืดหยุ่น 2) ด้านประเภทของหลักสูตร
ควรแยกระดับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเป็นหมวดหมู่ มี 5 ประเภท ตามอายุและวัยของนักเรียน
ได้แก่ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา การอาชีวศึกษา 3) ด้านการผลิตครู ต้องดำเนินการตามกรอบมาตรฐาน
วิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ มาตรฐานข้อบังคับคุรุสภา กรอบมาตรฐานหลักสูตรการอุดมศึกษา
และขอบเขตวิชาชีพด้านความรู้ การปฏิบัติวิชาชีพ คุณลักษณะและค่านิยมทางวิชาชีพ 4) ด้าน
หลักสูตรการผลิตที่มีมาตรฐานตามกรอบวิชาชีพ โดยกำหนดเป็นสมรรถนะ (Professional
competency) ครอบคลุมมาตรฐานวิชาชีพครู 3 ด้าน คือด้านความรู้ ด้านการปฏิบัติงาน และด้าน
คุณลักษณะและค่านิยม 5) ด้านการปฏิบัติ/ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 6) ด้านการควบคุมคุณภาพ
สถาบันผลิตครู สาขาวิชา คณาจารย์ และการจัดการเรียนการสอนรายวิชากลุ่มต่างๆ และ 7) ด้านตัว
แปรที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการผลิตครูในศตวรรษที่ 21 โดยสรุป รูปแบบการผลิตครูที่มีคุณภาพจึง
ยึดสมรรถนะของครูเป็นสำคัญ สามารถเขียนแผนภาพเชื่อมโยงของรูปแบบได้ ดังนี้

รูปแบบการผลิตครูที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ยึดสมรรถนะตามมาตรฐานของวิชาชีพครู
เป็นสำคัญ (Competency-based Qualification Model)

จากการศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการผลิตครูและผ่านการตรวจสอบการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้องในการผลิตครู ได้ข้อเสนอของรูปแบบการผลิตครูที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการผลิตที่มีคุณภาพ 6 ด้าน (Six Quality Processing Model of Inducting Quality Teachers in 21st Century) เนื่องจากการผลิตครูในปัจจุบันของไทย หลักสูตร 5 ปี นั้นเป็นที่ยอมรับอยู่แล้ว หากแต่ยังขาดคุณภาพในหลายด้านๆ ซึ่งต้องได้รับการตรวจสอบควบคุมทุกขั้นตอนการผลิต ดังต่อไปนี้

1. การประกันคุณภาพสถาบัน (Quality Assurance of Institution)

- 1.1 การประกันคุณภาพการบริหารสถาบัน (Administrative Quality Assurance)
- 1.2 การประกันคุณภาพภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Administrators' Leadership Quality Assurance)
- 1.3 การประกันคุณภาพการวางแผน (Planning and Facilitating Quality Assurance)
- 1.4 การประกันคุณภาพการอำนวยความสะดวก (Facilitating Quality Assurance)
- 1.5 การประกันคุณภาพกลไกการดำเนินงาน (Operational Mechanism Quality Assurance)

2. การประกันคุณภาพหลักสูตร (Quality Assurance of Curriculum)

- 1.1 การประกันคุณภาพรายวิชาและเนื้อหาในหลักสูตร (Courses Plan and Content Quality Assurance)
- 1.2 การประกันคุณภาพอาจารย์ผู้สอน (Instructor Quality Assurance)
- 1.3 การประกันคุณภาพการจัดการเรียนการสอน (Instruction and Learning Quality Assurance)
- 1.4 การประกันคุณภาพนวัตกรรมการเรียนการสอน (Pedagogical Innovation Quality Assurance)
- 1.5 การประกันคุณภาพการบริหารหลักสูตร (Program Administration Quality Assurance)

3. การควบคุมคุณภาพการผลิต (Constructional Quality Control)

- 2.1 การควบคุมคุณภาพการรับนักศึกษา (Admission Quality Control)
- 2.2 การควบคุมคุณภาพการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา (Student Preparation Quality Control)
- 2.3 การควบคุมคุณภาพปฏิบัติการสอนตลอดหลักสูตร (Program Instruction Quality Control)
- 2.4 การควบคุมคุณภาพการเรียนรู้และฝึกประสบการณ์ (Learning and Internship Quality Control)
- 2.5 การควบคุมประสิทธิผลการผลิต (Construction Effectiveness Quality Control)

4. การทดสอบคุณภาพนักศึกษาครู (Student Teacher Quality Assessment)

- 4.1 การทดสอบความเป็นคนดี (Ethical Domain Assessment)
- 4.2 การทดสอบความเป็นผู้มีความรู้ดี (Cognitive Domain Assessment)
- 4.3 การทดสอบความเป็นผู้สอนดี (Pedagogical Domain Assessment)
- 4.4 การทดสอบความเป็นนักนวัตกรรมที่ดี (Innovative Domain Assessment)
- 4.5 การทดสอบความเป็นนักคิดพัฒนาที่ดี (Creative Thinking Assessment)

5. การรับรองคุณภาพบัณฑิต (Graduate Quality Accreditation)

- 5.1 การรับรองความรู้ในสาขาวิชา (Comprehensive of Specific Field Accreditation)
- 5.2 การรับรองความสามารถทางนวัตกรรม (Innovative Performance Accreditation)
- 5.3 การรับรองบุคลิกภาพความเป็นครูมืออาชีพ (Teacher Professional Personality Accreditation)
- 5.4 การรับรองความสามารถในการจัดการเรียนการสอน (Pedagogical Competency Accreditation)
- 5.5 การรับรองให้ใบประกอบวิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21 (21st Century Teacher Professional Certification and Licensing)

6. การตรวจสอบคุณภาพการผลิตตลอดกระบวนการ (Induction Processing Quality Audit)

- 6.1 การตรวจสอบการประกันคุณภาพสถาบัน (Institutional Assurance Quality Audit)
- 6.2 การตรวจสอบการประกันคุณภาพหลักสูตร (Curriculum Assurance Quality Audit)
- 6.3 การตรวจสอบคุณภาพการผลิตครู (Teacher Construction Quality Audit)
- 6.4 การตรวจสอบคุณภาพการทดสอบประเมินนักศึกษาครู (Student Assessment Quality Audit)
- 6.5 การตรวจสอบคุณภาพการรับรองบัณฑิตครู (Teacher Graduate Accreditation Quality Audit)

คำนิยามเกี่ยวกับคุณภาพ

การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) หมายถึง การทบทวนหรือตรวจสอบ (review) อย่างเป็นระบบในด้านต่างๆ เพื่อสร้างความมั่นใจ (ensure) ว่าได้ดำเนินการและรักษาไว้เป็นไปตามมาตรฐานทางการศึกษา (UNESCO, 2016) การสร้างความมั่นใจในที่นี้จะต้องยึดมาตรฐานคุณภาพที่ตั้งไว้อย่างครบถ้วนถูกต้องโดยมีผู้ตรวจสอบทบทวนที่ดีมีคุณภาพ (quality review) ที่เที่ยงตรง (valid) และเชื่อถือได้เสมอ การประกันคุณภาพจะต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นก่อนการดำเนินการหรือลงมือกระทำในเรื่องนั้นๆ และหากการประกันคุณภาพนั้นไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานจะต้องมีการระงับการดำเนินการในขั้นต่อไป แล้วให้ผู้รับผิดชอบแก้ไขให้เสร็จสิ้นได้เกณฑ์มาตรฐานและประเมินซ้ำจนผ่านเกณฑ์เสียก่อน

การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) หมายถึง กระบวนการประเมินคุณภาพ ที่มุ่งเน้นการตรวจวัดภายในของคุณภาพของสถาบัน หรือโปรแกรม/สาขาวิชา การควบคุมคุณภาพจะเป็นชุดของกิจกรรมปฏิบัติการและเทคนิคต่างๆ เช่น การตรวจติดตาม การวางแผน การกำหนดโครงสร้างและนโยบาย ที่มีรายละเอียดและอาจซับซ้อน เพื่อสนองตอบความต้องการของคุณภาพในด้านต่างๆ บางครั้งคำว่า ‘การควบคุมคุณภาพ’ หรือ ‘การจัดการคุณภาพ’ และ ‘การประกันคุณภาพ’ เน้นเป็นการปฏิบัติงานและตรวจวัดสิ่งต่างๆ หลากอย่างร่วมกันอย่างปกติเป็นประจำเพื่อให้มั่นใจว่าผลผลิตการบริการ หรือกระบวนการ ทางการศึกษาเป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพที่กำหนด จุดมุ่งหมายของการควบคุมคุณภาพคือการตรวจติดตามกระบวนการ และการขจัดสาเหตุต่างๆ ที่ทำให้การดำเนินงานไม่

เป็นที่น่าพอใจออกไป และอาจเติมกลไกบางส่วนลงไปเพื่อให้สถาบันจัดการศึกษามีคุณภาพในระดับสูงขึ้นได้ (Vlăsceanu *et al.* 2004, p. 49)

การทดสอบคุณภาพ (Quality Assessment) หมายถึง กระบวนการประเมินค่า (appraise) ของบุคคลในด้านความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถหรือทักษะ การทดสอบเพื่อประเมินผู้เรียนสามารถทำได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ต่างๆ รวมทั้งการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อการปรับปรุงผลการเรียนรู้ให้ดีขึ้น การทดสอบประเมินมักจะได้ออกมาเป็นระดับคะแนนเพื่อการดูความก้าวหน้าทางการเรียน เป็นการให้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารสถาบันและหลักสูตรสาขาวิชาที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพมาตรฐานทางวิชาการที่กำหนดไว้โดยหน่วยงานหรือองค์กรผู้ควบคุมดูแลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นไปตามคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพ (Harvey, 2004-16)

การรับรองคุณภาพบัณฑิต (Quality Accreditation) หมายถึง กระบวนการกำหนดสถานภาพ (status) สิทธิและความชอบธรรมด้วยกฎหมาย (legitimacy) หรือความเหมาะสมของสถาบัน หลักสูตรการเรียน องค์กร และบุคคล การรับรอง มักจะถูกกำหนดด้วยระยะเวลาหนึ่งระยะใดเป็นการเฉพาะ (fixed or stated period of time) มีการตรวจทาน (review) ตามข้อกำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ (professional requirements) โดยคณะกรรมการตรวจรับรองอาชีพ (professional accreditation body or agency)

การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) ในบริบทการอุดมศึกษา หมายถึง กระบวนการตรวจสอบ เพื่อดูว่ากระบวนการดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานต่างๆ เป็นไปอย่างครบถ้วนและถูกต้องเพื่อทำให้เกิดความมั่นใจ (assure) ในคุณภาพ เอกภาพ (integrity) หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ให้ (provision) และการผลผลิตที่ต้องการให้เกิด (outcomes) การตรวจสอบสามารถทำได้ทั้งการตรวจสอบภายใน และตรวจสอบภายนอก เพื่อดูประสิทธิภาพ ความสอดคล้องกับข้อกำหนด ที่ปฏิบัติโดยสถาบัน (Harvey, 2004-16) แล้วนำไปสู่การยอมรับ

สรุปแสดงภาพความเชื่อมโยงของรูปแบบในหน้าถัดไป

รูปแบบการผลิตครูที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ด้วยควบคุมคุณภาพกระบวนการผลิตทุกด้าน
(Total Quality Induction Processing Model of Quality Teachers in 21st Century)

การพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ
เพื่อการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

บทที่ 8

การพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ ในศตวรรษที่ 21

ดังได้กล่าวมาแล้วว่าคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีความรู้ตามหลักสูตร และทักษะที่สำคัญ 3 ทักษะคือ

1. **ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skill)** ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จากทุกสถานที่และทุกเวลา สามารถคิดเชิงวิพากษ์และแก้ปัญหา สื่อสาร สร้างความร่วมมือ คิดสร้างสรรค์ และพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ
2. **ทักษะชีวิตและการประกอบอาชีพ (Life and Career Skills)** เด็กรู้จักใช้ชีวิตที่มีจุดหมายไม่มีพฤติกรรมเสี่ยง รู้จุดหมายชีวิต มีแรงบันดาลใจและรู้จักวางแผน กล้าตัดสินใจ และรับผิดชอบผลลัพธ์ของการตัดสินใจ ทำงานมุ่งผลสัมฤทธิ์รู้จักประเมินตนเองและมีความยืดหยุ่น
3. **ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารเทคโนโลยี (information Media and Technology Skills)** รู้จักสืบค้นและใช้ข้อมูลข่าวสารอย่างรู้เท่าทัน และรู้จักใช้เทคโนโลยีสารสนเทศยุคใหม่อย่างชาญฉลาด

เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องพัฒนาตนให้เป็นครูมืออาชีพที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้ความรู้และทักษะที่เหมาะสมกับยุคศตวรรษที่ 21

การพัฒนาครูมีหลายรูปแบบ เช่นการเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การพัฒนาเพื่อกำหนดตำแหน่งที่สูงขึ้น และการศึกษาด้วยตนเอง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันโรงเรียนของไทยประสบปัญหาการขาดแคลนครูในโรงเรียนขนาดเล็กเป็นจำนวนมาก การที่ครูเดินทางไปเข้ารับการอบรมและร่วมกิจกรรมพัฒนาเชิงอาชีพจึงต้องทิ้งเด็กนักเรียนไป เด็กจึงไม่ได้รับการสอน ส่งผลให้เกิดปัญหาด้อยความรู้เป็นผลตามมา นักวิจัยจึงคิดหารูปแบบการพัฒนาครูในโรงเรียนขึ้นโดยที่ครูไม่ต้องเดินทางและละทิ้งโรงเรียนและเด็กไป รูปแบบนี้เรียกว่า **“รูปแบบพัฒนาคุณภาพครูให้เป็นมืออาชีพเพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน”** สามารถนำไปใช้ได้โดยมีองค์ประกอบสังเขป ดังนี้

ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดพื้นฐาน มี 2 องค์ประกอบได้แก่หลักการ และวัตถุประสงค์
ดังนี้

1. หลักการ

- 1) รูปแบบพัฒนาคุณภาพครูเป็นแนวคิดการพัฒนาเชิงระบบที่เชื่อมโยงทุกฝ่ายของโรงเรียนให้ทำงานร่วมกันอย่างมีขั้นตอน
- 2) การพัฒนาคุณภาพครูดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนใช้วงจรควบคุมคุณภาพ **PDCA** หรือ **Deming Cycle** เพื่อควบคุมคุณภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพครู
- 3) ใช้การทำงานเป็นทีมรวมตัวกันอย่างถ้อยสัตยาณมิตรทางวิชาการเป็นชุมชนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ (**Professional Learning Community : PLC**) คือใจมีศรัทธาต่อวิชาชีพ ร่วมใจทำงานเป็นทีม ระหว่างครูผู้ต้องการพัฒนาตนเองและทีมชุมชนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ
- 4) เนื่อหาการพัฒนาตามความต้องการของครูในการพัฒนาตนเอง ตรงกับงานที่ปฏิบัติจริงในห้องเรียนและที่รับมอบหมาย สู่ความเป็นมืออาชีพ เพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
- 5) ใช้โรงเรียนเป็นฐานในการสร้างวัฒนธรรมองค์การแบบร่วมมือพัฒนาคุณภาพครู
- 6) การพัฒนาคุณภาพครูเพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21บรรจุอยู่ในแผนงานประจำปีของโรงเรียน
- 7) การประเมินผลมี 3 ระยะคือ ก่อน ระหว่าง และ หลังการพัฒนาคุณภาพครู

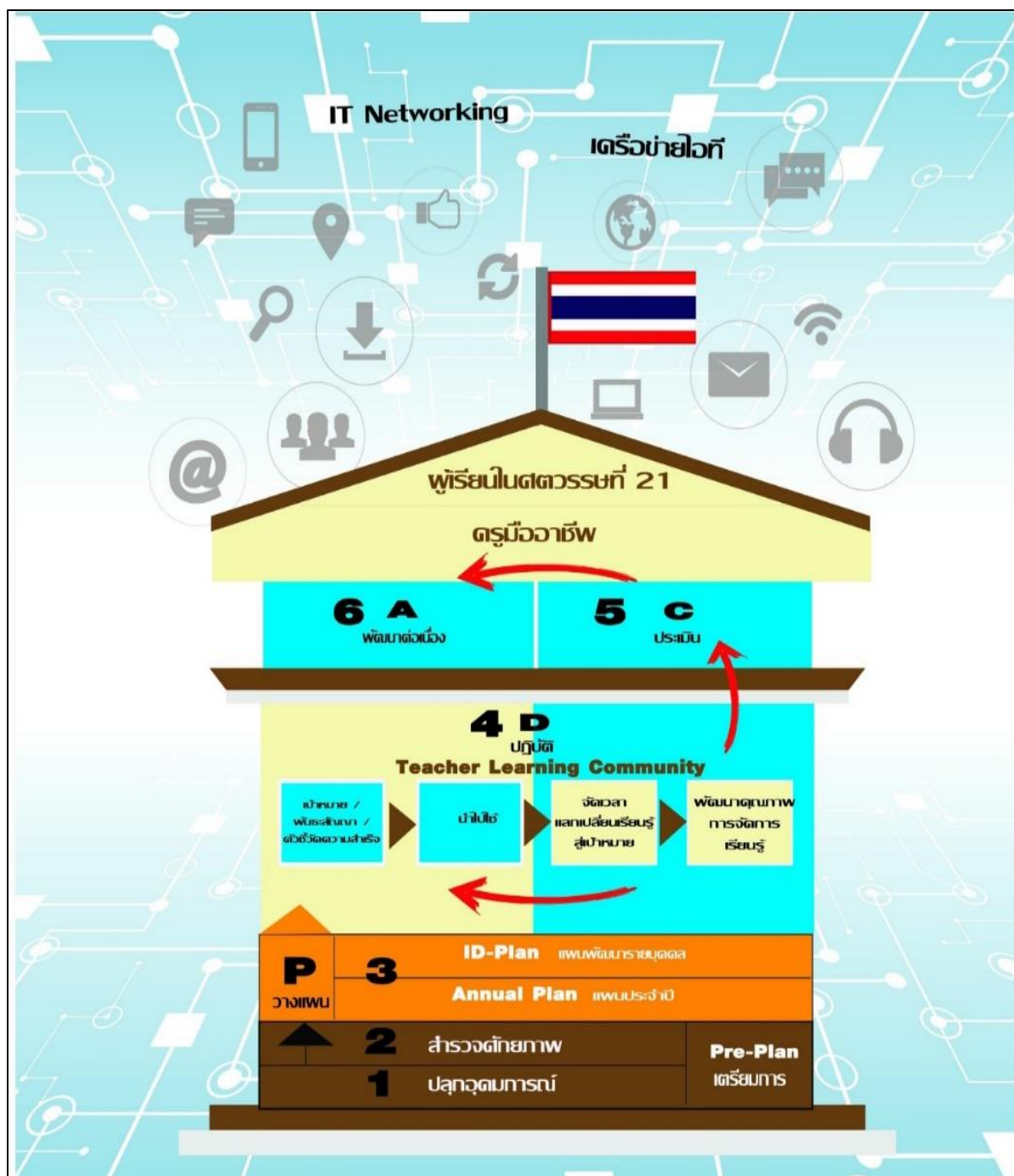
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

ครูพัฒนาตนเองจากการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีมงานชุมชนการเรียนรู้ โดยมีโรงเรียนเป็นผู้ส่งเสริมและร่วมพัฒนาคุณภาพครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพ เพื่อเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

3. กลยุทธ์

- 1) ปลูกอุดมการณ์ความเป็นครู ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) ครูค้นพบศักยภาพเด่นในตน และใช้จุดเด่นในการพัฒนาตนเอง และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีมงานชุมชนการเรียนรู้ (Professional Learning Community) เพื่อการพัฒนาคุณภาพครู
- 3) ใช้การวิจัยปฏิบัติการเชิงระบบตามวงจรเดมมิง (PDCA) ในการควบคุมคุณภาพการพัฒนาครูโดยฝ่ายบริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระ /สายชั้น มีส่วนร่วมกับครูผู้วิจัยทำปฏิบัติการวางแผนการจัดการเรียนรู้และ การพัฒนาคุณภาพครู
- 4) ใช้โรงเรียนเป็นฐานสร้างวัฒนธรรมองค์กรแบบชุมชนกัลยาณมิตร พัฒนาโรงเรียนจากองค์ประกอบที่สัมพันธ์ เกื้อหนุนในโรงเรียน
- 5) ใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่และจัดพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาคุณภาพครูและบริหารจัดการเครือข่ายจากภายในโรงเรียน ไปสู่เครือข่ายสังคมชุมชนและเขตพื้นที่การศึกษา
- 6) พัฒนาการสื่อสารบนระบบออนไลน์ และส่งเสริมการสืบค้นข้อมูล สื่อการเรียนรู้ในระบบดิจิทัลเพื่อการพัฒนาให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างทันสมัยและคล่องตัว

ส่วนที่ 2 อธิบายโครงสร้างของรูปแบบ รูปแบบนี้มีโครงสร้างเป็นกระบวนการเชิงระบบ 2 กระบวนการได้แก่กระบวนการพัฒนาคุณภาพครูเชิงระบบและกระบวนการที่ผู้บริหารใช้ในการควบคุมคุณภาพการพัฒนาครู มีแผนภาพดังนี้

จากแผนภาพ โครงสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพครูเพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานเป็นกรอบแนวคิดการปฏิบัติการของครูและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพครูให้เป็นครูมืออาชีพเพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยมีองค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพที่สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ การพัฒนาคุณภาพครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นการเตรียมการ (Pre-Plan : P)** มี 2 ขั้นตอนก่อนการวางแผน ได้แก่ ขั้นการปลูกอุดมการณ์ เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาครู เริ่มจากการปลูกอุดมการณ์ของความเป็นครูให้ตระหนักในภาระหน้าที่ที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ และ ขั้นให้ความรู้และทักษะเพื่อการพัฒนาครู

2. **ขั้นสำรวจวิเคราะห์ศักยภาพ** และวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาตนเองของครู ตามมาตรฐานวิชาชีพ ทักษะภาษา การใช้สื่อ เทคโนโลยีในการสอน การจัดบรรยากาศใน และนอกชั้นเรียน การพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมการสอนของครู การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

3. **ขั้นวางแผน (Plan: P)** ทบทวนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จากแผนปฏิบัติการประจำปี วิสัยทัศน์ พันธกิจ อัตลักษณ์ หลักสูตรสถานศึกษาฯฯ ให้ทันสมัยให้เป็นการศึกษาในศตวรรษที่ 21 การจัดทำแผนพัฒนาตนเองของครูรายบุคคล (ID Plan) ให้สอดคล้องกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในศตวรรษที่ 21

4. **ขั้นปฏิบัติ (Do: D)** มี 3 องค์ประกอบ คือ ครู ผู้บริหาร และกลุ่มเพื่อน

4.1 ครู พัฒนาตนตามอุดมการณ์ บุคลิกภาพ มาตรฐานวิชาชีพ ทักษะในศตวรรษที่ 21

4.2 ผู้บริหาร/กลุ่มบริหาร การบริหารจัดการ และการสนับสนุนการพัฒนาครู จัดบริบทของชุมชนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ (professional learning community)

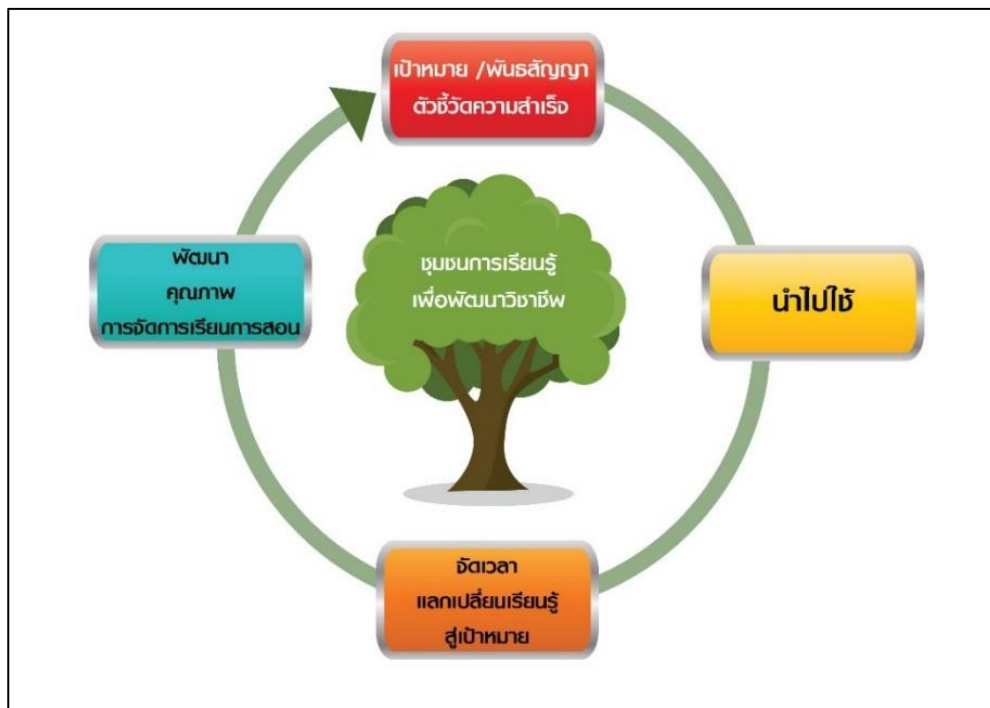
4.3 กลุ่มเพื่อนครู รวมตัวเป็นชุมชนกัลยาณมิตร สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ คำถามเพื่อการเรียนรู้ การสะท้อนความคิด เรียนรู้ความคิดเห็นที่แตกต่าง รวมทั้งความสุขที่เกิดขึ้นจากชุมชนกัลยาณมิตร

5. **ขั้นตรวจสอบ (Check: C)** สิ่งที่ต้องตรวจสอบมี ดังนี้ 1) การเปลี่ยนแปลงของครูสู่มืออาชีพ ในด้าน : ทัศนคติ มาตรฐานวิชาชีพครู การจัดการเรียนรู้แบบ (Active Learning) การค้นหาความรู้ใหม่ๆ และบุคลิกภาพที่ดี 2) บริบทของโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดชุมชนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ 3) นักเรียนพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21

6. **ขั้นพัฒนา (Act: A)** นำผลจากการตรวจสอบมาพัฒนาการวางแผนปฏิบัติการประจำปี (Annual Plan) และแผนพัฒนาครูรายบุคคล (Individual Plan) การปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

กระบวนการในการพัฒนาคุณภาพครูรูปแบบนี้มีวงจรชุมชนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning Community Cycle: PLC Cycle) เป็นกระบวนการที่จะทำให้ครูศึกษาตนเองและร่วมพัฒนาตนเองสู่มืออาชีพ ร่วมกับสมาชิกครูโดยเริ่มจาก 1) วางแผน (Plan) และกำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 2) นำบทเรียนไปทดลองใช้ (Do) โดยมีเพื่อนครูสังเกต

การสอนโดยใช้เครื่องมือหลากหลายในการสังเกตการสอน โดยมีจุดเน้นที่กระบวนการถ่ายทอดความรู้ 3) จัดเวลาให้กลุ่มสมาชิกชุมชนนครวิพากษ์ สะท้อนคิดอย่างสร้างสรรค์ (Reflex) 4) เรียนรู้จุดดี จุดด้อยและพัฒนาบทเรียน (Redesign) นำบทเรียนไปใช้ เพื่อนครูสังเกตการณ์สอน วนเป็นวัฏจักรต่อเนื่องไปเรื่อยๆ โดยที่บทเรียนใดได้รับการพัฒนาอย่างดีแล้วก็เผยแพร่บนออนไลน์ ต่อไป แสดงเป็นแผนภาพวงจรพัฒนาคุณภาพครูแบบชุมชนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ ดังนี้

ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้ ประกอบด้วยการบริหารการดำเนินงาน

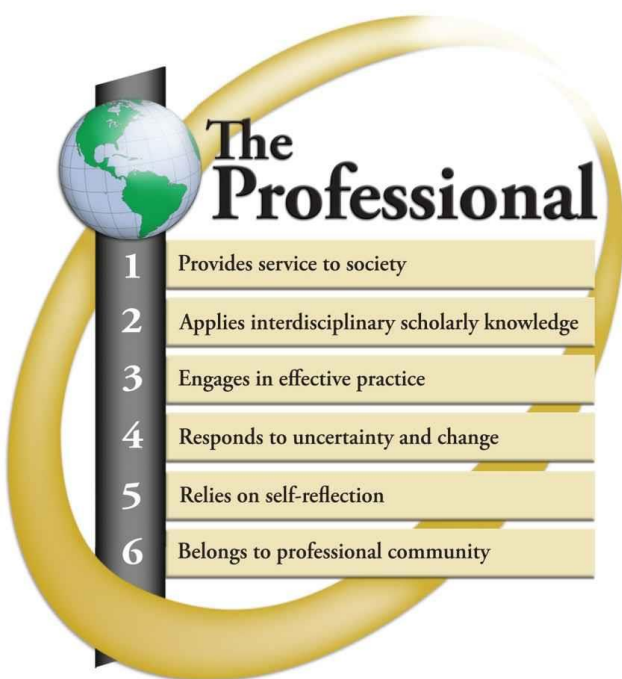
1. วิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ร่วมกัน ระหว่างครู ผู้บริหาร ชุมชน ใช้จุดมุ่งหมายของคุณภาพครูมืออาชีพ ได้แก่มাত্রฐานวิชาชีพครู อุดมการณ์ การยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและคุณลักษณะตามแนวคิดครูคุณภาพในศตวรรษที่ 21 เป็นทิศทางการพัฒนา

2. การพัฒนาครูสู่ความเป็นเลิศ โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ (PDCA) ขั้นตอนนี้จำเป็นต้องอาศัยการสร้างทีมงาน (Team work) ที่ประกอบไปด้วย ครู เพื่อนครู ผู้บริหาร ผู้วิจัย และวิทยากร ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflection) ใช้รูปแบบ PLC อย่างกลายวนมิตรแบบต่อเนื่อง ได้แก่ ขั้นวางแผน (Plan: P) ครูและส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผน ขั้น

ดำเนินการ (Do: D) ปฏิบัติตามแผนเพื่อการบรรลุตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน ขั้น
ประเมินผล (Check: C) ประเมินการดำเนินงาน และ ขั้นปรับปรุงพัฒนา (Act: A) เป็นการนำ
สารสนเทศที่ได้จากขั้นประเมินผลตามแผนพัฒนาครูมาใช้เป็นข้อมูลประกอบในชั้นวางแผน

ส่วนที่ 4 ผลที่จะเกิดขึ้นกับครูและนักเรียน ครูเปลี่ยนแปลงเป็นครูมืออาชีพครูมืออาชีพ
หมายถึง ครูที่มีความรู้ ทักษะ และคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) ยึดถือและปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพตาม พ.ร.บ. สภาครูและบุคลากรทางการศึกษาได้แก่
มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพมาตรฐานการปฏิบัติงานมาตรฐานการปฏิบัติตน
- 2) มีอุดมการณ์ความเป็นครูและยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) มีคุณลักษณะตามแนวคิดครูคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ บุคลิกภาพดี ประกอบด้วยการ
ดูแลรักษา ด้านสุขภาพ ด้านอารมณ์ เพิ่มพูนด้านชาวปัญญา สามารถเผชิญฟันฝ่าอุปสรรค มีคุณธรรม และ
การเข้าร่วมสังคม มีความรู้ความสามารถด้านภาษาและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการค้นหาความรู้เพื่อการพัฒนา
ตนเองและจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนและ เป็นผู้ใฝ่คว้าหาความรู้อย่างต่อเนื่อง
- 4) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ในการเป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
ตลอดชีวิต

ข้อเสนอเชิงนโยบายในการผลิตครู และ
พัฒนาครูให้มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21

บทที่

9

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ความห่วงใยเกี่ยวกับรูปแบบการผลิตครูและพัฒนาเพื่อให้เป็นครูที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 จากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครู ดังนี้

1. ต้องยกเลิกการอบรมความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครู 9 มาตรฐานเพื่อให้ได้ใบประกอบวิชาชีพครูแก่ผู้ที่ไม่ผ่านการศึกษในหลักสูตรครู
2. ต้องมีการกำหนดระยะเวลาการผลิตครู (เช่น หลักสูตรครู 4 ปี, 5 ปี, หรือ 6 ปี) กำหนดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครูให้ยุติหรือสิ้นสุดภายในระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี
3. ต้องทຸ່ມงบประมาณในการผลิตครูในระบบให้มากขึ้น ควบคู่ไปกับกระบวนการทำงานร่วมกันกับเครือข่าย/สถาบันผู้ใช้ครู รวมทั้งการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องที่ได้ผลอย่างจริงจัง
4. ต้องนิยามคุณสมบัติของ “ครูในศตวรรษที่ 21” และ “วิชาครู/การสอน” (Pedagogy) ให้มีความชัดเจน ให้เข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป
5. ต้องมีแบบแผนการจัดกิจกรรมเสริมทักษะให้เกิดแก่นักศึกษาครู รวมทั้งครูประจำการอย่างจริงจังและบังเกิดผลจริง
6. ต้องมีกระบวนการและแบบแผนในการบริหารจัดการ วิธีการพัฒนาหล่อหลอมนักศึกษาครูให้มีคุณสมบัติที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (สถานศึกษา/โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา/โรงเรียน ครูพี่เลี้ยง ชุมชน ผู้ปกครอง และองค์กรสนับสนุน
7. ต้องมีเครื่องมือทดสอบ/ประเมินผลที่ดีมีมาตรฐาน ซึ่งต้องร่วมกันสร้างขึ้นเพื่อการควบคุมคุณภาพนักศึกษาครูมีวิธีการประเมินที่หลากหลาย ไม่ใช่ทดสอบด้วยแบบทดสอบอย่างเดียว

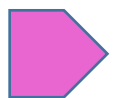
8. ในการควบคุมคุณภาพสถาบันที่ผลิตครูด้วยการประกันคุณภาพ (Quality Assurance) ควรประเมินด้วยวิธีการสัมภาษณ์และสังเกตโดยไม่มีรายละเอียดที่ยุ่งยาก

9. ในการรับรองคุณภาพบัณฑิตครูด้วยบุคลิกภาพในการเป็นครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ควรต้องมีวิธีการประเมินที่หลากหลาย

10. ในการตรวจสอบคุณภาพในด้านต่างๆ ในการผลิตครูที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 นั้น ประเด็นสำคัญอยู่ที่ว่า “ใครเป็นผู้ประเมิน/ตรวจสอบ ใครกำหนดคุณสมบัติผู้ตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบ/ผู้รับรองควรเป็นใคร” (ปัจจุบันเป็นผู้ตรวจสอบและประเมิน)

11. การควบคุมระบบการประเมินการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาครูตามหลักสูตร ในศตวรรษที่ 21 จำต้องมีความชัดเจน จริงจัง และมีวิธีการที่เป็นที่ยอมรับ

ข้อเสนอเชิงนโยบายในการผลิตครูและพัฒนาครูที่มี คุณภาพและเป็นครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21

1. นโยบายด้านการบริหารในระดับสูง

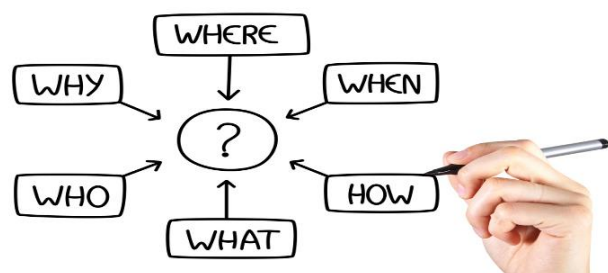
(รัฐบาล กระทรวง สภาการศึกษา และคุรุสภา)

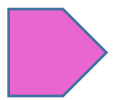
1.1 ปฏิรูปและพัฒนาการผลิตและพัฒนาครูรวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม หลักความสอดคล้องกับความต้องการ ทิศทางการพัฒนาและการปฏิรูปของประเทศและแนวนโยบายของรัฐบาล

1.2 พัฒนาระบบการจัดการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ควบคู่กับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การปลูกฝังคุณธรรม สร้างวินัยและอุดมการณ์ความเป็นชาติไทย

1.3 พัฒนาการผลิตและพัฒนาครูรวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาบนพื้นฐานความเท่าเทียมและเป็นธรรม ยึดหลักความพอเพียง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษาสมัยใหม่ที่ส่งเสริมการใช้องค์ความรู้ในการจัดการเรียนการสอน และการยกระดับคุณภาพการศึกษา

1.10 ปรับปรุงและพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐานวิชาชีพครูที่เข้มงวดและเอื้อต่อการเพิ่มโอกาสให้มีบุคลากรที่มีความรู้และความถนัด มีคุณภาพในการสอนและจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมเข้าประจำการในสถานศึกษาในระดับต่างๆ

2. นโยบายด้านการรับนักศึกษาเข้าศึกษาในหลักสูตรครู

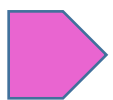
(คุรุสภา คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย/สถาบัน และมหาวิทยาลัย/สถาบัน)

2.1 ผลิตครูใหม่เป็นระบบปิด โดยมีเงื่อนไขหลักเกณฑ์และระบบประกันคุณภาพ ตั้งแต่การรับนักศึกษา หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การสอบออก เพื่อให้ได้ครู ที่มีคุณภาพตามแนวทางพัฒนาของประเทศและผู้ใช้ครู

2.2 เพิ่มค่าตอบแทน/เงินเดือนครูให้สูงขึ้นทัดเทียมกับวิชาชีพชั้นนำและเป็นที่ยอมรับอื่นๆ เพื่อจูงใจคนเก่งมาเป็นครู โดยกำหนดแนวทางการผลิตครูที่มั่นคง ต่อเนื่อง และไม่เปลี่ยนแปลงบ่อยๆ

2.3 จำกัดจำนวนการรับนักศึกษาเข้าเรียนครู และคัดเลือกนักศึกษาที่ดี ที่เก่ง มีความศรัทธาและพร้อมที่จะเข้ามาศึกษาในหลักสูตร สอดคล้องกับความต้องการและอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของประเทศ

2.4 ตั้งกองทุนเพื่อการผลิตและพัฒนาครู และจัดให้มีทุนการศึกษาฟรี เช่นครูทายาท เพื่อส่งเสริมและคัดเลือกครูดี ครูเก่ง ตามความต้องการของท้องถิ่น

3. นโยบายด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรครู

(คุรุสภา คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย/สถาบัน และมหาวิทยาลัย/สถาบัน)

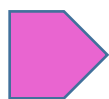
3.1 กำหนดแนวปฏิบัติเชิงคุณภาพของมหาวิทยาลัย คณะ และองค์ประกอบอื่นใดที่ส่งเสริมคุณภาพการผลิตครูที่มีมาตรฐาน เช่นโรงเรียนสาธิต ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด เทคโนโลยี หอพัก และกิจกรรมพัฒนานักศึกษา เป็นต้น

3.2 รัฐบาลและสถาบันการศึกษาสนับสนุนการพัฒนาอาจารย์ หลักสูตร การศึกษาค้นคว้าวิจัยในสัดส่วนที่เหมาะสม รวมทั้งให้โอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมมือกันระหว่างสถาบันการศึกษาในระดับต่างๆ ทั้งในและนอกประเทศ โดยเฉพาะในระดับอาเซียน

3.3 ปรับปรุงและพัฒนาข้อกำหนดมาตรฐานคุณภาพ (มคอ.) ระดับหลักสูตร รายวิชา หมวดหมู่ต่างๆ และการฝึกประสบการณ์ให้เหมาะสมและมีคุณภาพมากขึ้น และสร้างทางเลือกหลักสูตรที่หลากหลายในการเข้าสู่วิชาชีพครู

3.4 พัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนสถาบันผลิตครูให้มีคุณภาพระดับสากล มีผลงานวิจัย พัฒนาการผลิตครู จัดอันดับสถาบันต้นแบบการผลิตครูที่ดี เพื่อยกระดับคุณภาพการผลิตครูของไทย

3.5 ปฏิรูปหลักสูตรการผลิตครูเพื่อจัดเนื้อหาที่เรียนให้ตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ทำให้ครู รู้กว้างขึ้น มีความสามารถและทักษะในการสอนอย่างแท้จริง โดยปรับปรุง จำนวนการเรียนรายวิชา ในหมวดต่างๆ ได้แก่ หมวดการศึกษาทั่วไป (GE) ที่สัมพันธ์กับสาระทางการศึกษาและความเป็นครู มากขึ้น หมวดวิชาการศึกษาความเป็นครูที่ควรลดรายวิชาและบูรณาการเนื้อหาด้านการบริหาร กฎหมายการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษาเข้าด้วยกัน เนื่องจากผู้เรียนสามารถเรียนรู้เมื่อ ไปปฏิบัติงานจริงได้ และต้องให้นักศึกษาครูเรียนรู้รายวิชาการสอนในสาขาของตนมากขึ้น รวมทั้งให้ อาจารย์ผู้สอนปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างชัดเจนและต่อเนื่อง

4. นโยบายด้านการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรครู

(คุรุสภา สมศ. สภามหาวิทยาลัย/สถาบัน และมหาวิทยาลัย/สถาบัน)

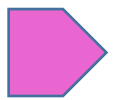
4.1 ให้มีการกำกับดูแล ตรวจสอบติดตาม และประเมินผลสถาบันที่ผลิตครู โดยคุรุสภา และ สกอ. รวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภาคส่วนต่างๆ ร่วมกัน เพื่อช่วยยกระดับคุณภาพการผลิตครูของไทย

4.2 ให้มีการประกันคุณภาพหลักสูตร คุณภาพอาจารย์ผู้สอน สื่อการเรียนรู้ การจัดการ เรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงในการผลิตครู ไม่มุ่งเน้นการประเมิน กระบวนการและเอกสาร แต่เน้นที่ผลผลิต/ผลงาน

4.3 ตรวจสอบติดตามการวางแผนประจำปีและแผนระยะยาวในการพัฒนาหลักสูตร อาจารย์ ผู้สอน สื่อการเรียนรู้ เทคโนโลยี ห้องสมุด และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ของสถาบันที่เอื้อต่อการผลิตครู ที่มีคุณภาพและทันสมัยอยู่เสมอ

4.4 ให้สถาบัน/มหาวิทยาลัยที่ผลิตมีแผนพัฒนาคุณภาพครูของครู และมีกลไกและ กิจกรรมพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของอาจารย์อย่างเข้มข้น อย่างมีคุณภาพ

4.5 ส่งเสริมการพัฒนาสถาบัน การจัดอันดับคุณภาพการบริหารการผลิตครู สิ่งแวดล้อม สถาบัน โรงเรียนสาธิต คุณภาพการอำนวยความสะดวก ห้องปฏิบัติการ สื่อและเทคโนโลยี การวิจัยพัฒนา และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตามมาตรฐานสากล

5. นโยบายด้านการพัฒนาครูเพื่อให้เป็นครูมืออาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

(คุรุสภา สมศ.)

5.1 ครู เป็นวิชาชีพชั้นสูง นโยบายการพัฒนาคุณภาพครูของหน่วยงานต้นสังกัดจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับรูปแบบการพัฒนาคุณภาพครูที่จะทำให้ครูพัฒนาได้ตามมาตรฐานวิชาชีพทั้งความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ การปฏิบัติงาน และการปฏิบัติตน อย่างมีระบบและจริงจัง

5.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนาครู รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับศาสตร์ทางความคิดคือกระตุ้นอุดมการณ์ความเป็นครูให้เป็นพลังขับเคลื่อนภายในให้ฝ่าฝืนอุปสรรคเพื่อทำงานให้บรรลุตามเป้าหมาย

5.3 หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนาครูจำเป็นต้องมีรูปแบบพัฒนาคุณภาพครูที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับทิศทางการปฏิรูปการศึกษา ถูกต้องตามหลักการทฤษฎีของการพัฒนา และเกิดประโยชน์กับกลุ่มเป้าหมาย เผยแพร่ให้ผู้บริหาร ครู นักการศึกษาทั่วไปได้รู้ เข้าใจอย่างทั่วถึง เพื่อครูมีความรู้และแนวทางพัฒนาตนเองและผู้เรียนโรงเรียนสู่ศตวรรษที่ 21 ได้ เนื่องจากรูปแบบพัฒนาคุณภาพครูต้องมีความหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาของครู และมุ่งพัฒนาที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน

5.4 รัฐบาลในนามกระทรวงศึกษาธิการต้องกำหนดให้การผลิตครูที่มีคุณภาพ และการพัฒนาคุณภาพครูให้เป็นครูมืออาชีพเพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นตัวแปรที่ต้องเร่งรัดและสนับสนุนทรัพยากร และติดตามตรวจสอบประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาประเทศไทยแลนด์ 4.0

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนามาตรฐานวิชาชีพครูของครูสภาไปใช้

1.1 ควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมาตรฐานวิชาชีพครูของครูสภา ตามแผนพัฒนาชาติ และแผนการพัฒนาศึกษาแห่งชาติ ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี สภาพสังคมไทย และสังคมโลกยุคปัจจุบันและอนาคต

1.2 ควรนำผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาใช้ประโยชน์ในการผลิตครูและพัฒนาวิชาชีพครูให้มีคุณภาพมากขึ้น เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพครูและมาตรฐานวิชาชีพครูให้สูงขึ้น ดังนั้นควรให้สถาบันผลิตครูนามาตรฐานวิชาชีพครูพัฒนาหลักสูตรผลิตครูอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้คุณภาพที่น่าพอใจ และติดตามให้อาจารย์ผู้สอนสามารถนำสมรรถนะจากมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพไปใช้ในการสอนนักศึกษาครูที่ชัดเจนและมีคุณภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ในการพัฒนา

2.1 ต้องมีมาตรการหรือกระบวนการในการตรวจสอบ กำกับและติดตามการดำเนินงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู ทุกหน่วยงาน และทุกสังกัด

2.2 ควรมีการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู แยกเป็นสังกัด และวิชาเอกให้มีความชัดเจน เพื่อความเหมาะสมกับสภาพการปฏิบัติงานจริงของแต่ละหน่วยงานและวิชาเอก รวมทั้งการแก้ปัญหาการผลิตครูที่สามารถสอนได้หลากหลายกลุ่มสาระในระดับประถมศึกษา

2.3 สมรรถนะ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูแต่ละสังกัด ดังนั้นควรแยกออกจากกัน และควรจะเน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะในสาขางานที่จะสอนในความสามารถปฏิบัติงานได้จริง

